

ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)
(ฉบับปรับปรุง ณ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๖)

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทนำ

“ทรัพยากรที่ดิน” เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในการดำรงชีพของมนุษย์ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ต้องใช้ที่ดินเป็นปัจจัยหลัก ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การนำพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรมาใช้ในการเกษตร และการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ไม่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกร ชุมชน และประเทศชาติ

กรมพัฒนาที่ดินมีภารกิจหลักเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตแผนที่และทำสำมะโนที่ดิน การให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรที่ดิน ทั้งปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และปัญหาการใช้ที่ดิน โดยการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมการรับมือและแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมต่างๆ ของประเทศ โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดมา สำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) ในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์และจัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาทรัพยากรที่ดินในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ตามกรอบการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยยุทธศาสตร์ฉบับปรับปรุงนี้ ได้มีการทบทวนและเพิ่มกลยุทธ์ด้านการต่างประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ นโยบายรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	ก
ส่วนที่ ๑ สถานการณ์ทรัพยากรที่ดิน	๑-๑
๑.๑ สภาพการใช้ที่ดินของประเทศไทย	๑-๒
๑.๒ ปัญหาด้านทรัพยากรที่ดิน	
ส่วนที่ ๒ การพัฒนาทรัพยากรที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑-๑๐ (ปี ๒๕๐๖ - ๒๕๕๔)	
๒.๑ ด้านการสำรวจและจำแนกดิน	๒-๑
๒.๒ ด้านการวางแผนการใช้ที่ดิน	๒-๒
๒.๓ ด้านแผนที่และการให้บริการ	๒-๓
๒.๔ ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม	๒-๔
๒.๕ ด้านงานพัฒนาที่ดินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒-๕
๒.๖ ด้านการวิจัยการพัฒนาที่ดิน	๒-๕
๒.๗ ด้านการพัฒนาหมอดินอาสา	๒-๘
๒.๘ ด้านการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	๒-๘
๒.๙ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมพัฒนาที่ดิน	๒-๙
๒.๑๐ ด้านความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาที่ดินกับต่างประเทศ	๒-๑๐
๒.๑๑ ด้านการให้บริการวิเคราะห์ดิน น้ำ ปุ๋ย	๒-๑๒
๒.๑๒ ด้านป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร	๒-๑๒
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกรมพัฒนาที่ดิน	
๓.๑ การวิเคราะห์ SWOT Analysis	๓-๑
๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix	๓-๔
ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน	
- ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน	๔-๑
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๔-๔
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	๔-๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน	๔-๙
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน	๔-๑๑
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร	๔-๑๓
ส่วนที่ ๕ แผนที่ยุทธศาสตร์และและเชื่อมโยง	
- แผนที่ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน	๕-๑
- ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต/โครงการและกิจกรรมฯ	๕-๒
ส่วนที่ ๖ แผนปฏิบัติการราชการ ๔ ปี กรมพัฒนาที่ดิน และการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ฯ	
- แผนปฏิบัติการราชการ ๔ ปี พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๖-๑
- การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ	๖-๗
ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายและกระบวนการทำงานพัฒนาที่ดิน	
๗.๑ นโยบายการฟื้นฟูและปรับปรุงทรัพยากรดินในพื้นที่การเกษตร	๗-๑
๗.๒ กระบวนการทำงาน	๗-๒
ส่วนที่ ๘ แนวการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ	
๘.๑ ระดับกรม	๘-๑
๘.๒ ถ่ายทอดลงสู่ระดับสำนัก/กอง	๘-๔
๘.๓ ถ่ายทอดลงสู่ระดับกลุ่ม/ฝ่าย	๘-๕
๘.๔ ถ่ายทอดลงสู่ระดับบุคคล	๘-๕

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย ปี ๒๕๕๓	๑-๑
ตารางที่ ๒	ดินปัญหาของประเทศไทย (จำแนกตามลักษณะและสมบัติดินประจำกลุ่มชุดดิน)	๑-๒
ตารางที่ ๓	แสดงผลการดำเนินงานการจัดทำเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๕๔	๒-๒
ตารางที่ ๔	แสดงผลการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๑๐	๒-๔
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวนโครงการพระราชดำริที่กรมพัฒนาที่ดินให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาที่ดิน	๒-๕
ตารางที่ ๖	การกำหนดกลยุทธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix	๓-๖
ตารางที่ ๗	แผนปฏิบัติการ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘) กรมพัฒนาที่ดิน	๖-๑
ตารางที่ ๘	การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ	๖-๗
ตารางที่ ๙	ตัวชี้วัดของเป้าประสงค์และหน่วยงานรับผิดชอบ	๘-๒

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	ความสัมพันธ์ผัง SWOT และกลยุทธ์ทางเลือก (TOWS)	๓-๔
ภาพที่ ๒	แผนที่ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน	๕-๑
ภาพที่ ๓	ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต/โครงการ และกิจกรรม ระดับประเทศ กระทรวง และกรมพัฒนาที่ดิน	๕-๒
ภาพที่ ๔	กระบวนการทำงาน กรมพัฒนาที่ดิน	๗-๒

ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑
ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙
(ฉบับปรับปรุง ณ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๖)

ส่วนที่ ๑ สถานการณ์ทรัพยากรที่ดิน

"ทรัพยากรที่ดิน" เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในการดำรงชีพของมนุษย์ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ต้องใช้ที่ดินเป็นปัจจัยหลัก ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การนำพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรมาใช้ในการเกษตร และการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกร ชุมชน และประเทศชาติ

๑.๑ สภาพการใช้ที่ดินของประเทศไทย

จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย ปี ๒๕๕๓ ดังตารางที่ ๑ พบว่า เนื้อที่ประเทศไทย ๓๒๐.๖๙ ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๑๕๒.๓๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๐ รองลงมาคือ เนื้อที่ป่าไม้ ๑๐๗.๒๔ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๔ และเนื้อที่นอกการเกษตร ๖๑.๑๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๖

ในเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๑๕๒.๓๓ ล้านไร่ พบว่า เป็นที่นา ๗๑.๘๘ ล้านไร่ ที่พืชไร่ ๓๒.๐๖ ล้านไร่ ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น ๓๓.๒๑ ล้านไร่ ที่สวนผัก ไม้ดอก และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์รวม ๒.๔๙ ล้านไร่ ที่ทำการเกษตรอื่นๆ ๕.๕๓ ล้านไร่ ที่รกร้าง ๒.๘๘ ล้านไร่ และที่อาศัย ๔.๒๘ ล้านไร่

ตารางที่ ๑ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย ปี ๒๕๕๓

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร	๑๕๒,๓๓๓,๗๕๙	๔๗.๕๐
ที่นา	๗๑,๘๘๐,๖๓๐	๒๒.๔๑
ที่พืชไร่	๓๒,๐๖๓,๗๗๒	๑๐.๐๐
ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น	๓๓,๒๐๖,๘๔๑	๑๐.๓๕
ที่สวนผักและไม้ดอก	๑,๕๑๔,๔๔๑	๐.๙๗
ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	๙๘๓,๘๗๖	๐.๖๕
ที่รกร้าง	๒,๘๗๕,๘๗๑	๐.๙๐
ที่ทำการเกษตรอื่นๆ	๕,๕๓๐,๑๑๘	๑.๗๒
ที่อาศัย	๔,๒๗๖,๒๐๙	๑.๓๓
เนื้อที่ป่าไม้	๑๐๗,๒๔๑,๐๓๐	๓๓.๔๔
เนื้อที่นอกการเกษตร	๖๑,๑๒๔,๐๙๙	๑๙.๐๖
รวมทั้งสิ้น	๓๒๐,๖๙๖,๘๘๘	๑๐๐.๐๐

ที่มา : การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย ระดับประเทศ ภาค จังหวัด ปี ๒๕๕๓

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๑.๒ ปัญหาด้านทรัพยากรที่ดิน

ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน เป็นปัญหาด้านทรัพยากรที่ดินที่สำคัญ ซึ่งมีสาเหตุทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากการใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตัวอย่างของปัญหา เช่น การเปิดหน้าดิน การไถพรวนดิน การปลูกพืชเชิงเดี่ยวโดยไม่มีพืชชั้นล่างที่ปกคลุมหน้าดิน ก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน และดินขาดอินทรีย์วัตถุ เป็นต้น และปัญหาที่เกิดจากสภาพธรรมชาติของดินร่วมกับการกระทำของมนุษย์ เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินอินทรีย์ (พรุ) ดินทรายจัด และดินตื้น

๑.๒.๑ ดินปัญหาของประเทศไทย

ดินปัญหา หมายถึง ดินที่มีสมบัติไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยสำหรับการเพาะปลูกทางการเกษตร ถ้านำดินเหล่านี้มาใช้ประโยชน์จะไม่สามารถให้ผลผลิตหรือให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้ยังรวมถึงที่ดินที่มีข้อจำกัดต่อการใช้ประโยชน์ ซึ่งเมื่อนำไปใช้แล้วจะเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรง

ดินปัญหาหลักของประเทศไทย ประกอบด้วย ดินเค็ม ๑๔,๓๙๓,๔๖๙ ไร่ ดินทราย ๑๒,๕๔๔,๒๙๓ ไร่ ดินตื้น ๔๖,๐๙๐,๑๐๙ ไร่ ดินเปรี้ยวจัด ๖,๒๓๙,๓๖๑ ไร่ ดินอินทรีย์ ๒๖๐,๑๐๙ ไร่ และดินกรด ๙๕,๔๑๐,๕๙๑ ไร่ เป็นต้น ดังตารางที่ ๒ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาพื้นที่สูงชันหรือพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์มีเนื้อที่ ๙๖,๐๐๖,๙๘๔ ไร่ และปัญหาดินดานที่เกิดจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม ที่พบกระจายกระจายในพื้นที่ปลูกพืชไร่และพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลขนาดใหญ่

ตารางที่ ๒ ดินปัญหาของประเทศไทย (จำแนกตามลักษณะและสมบัติดินประจำกลุ่มชุดดิน)

ดินที่มีปัญหา	เนื้อที่ (ไร่)
๑.ดินเค็ม	๑๔,๓๙๓,๔๖๙
ดินเค็มชายทะเล	๒,๖๖๐,๙๘๓
ดินเค็มในแผ่นดินหรือดินเค็มบกที่พบในภาคกลาง	๒๒๕,๖๐๒
ดินเค็มในแผ่นดินหรือดินเค็มบกที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๑,๕๐๖,๘๘๔
๒.ดินทรายจัด	๑๒,๕๔๔,๒๙๓
ดินทรายในพื้นที่ลุ่ม	๓,๐๐๖,๘๒๕
ดินทรายในพื้นที่ดอนที่ไม่มีชั้นดานอินทรีย์	๙,๐๑๗,๘๙๘
ดินทรายที่มีชั้นดานอินทรีย์	๕๑๙,๕๗๐
๓.ดินตื้น	๔๖,๐๙๐,๑๐๙
ดินตื้นในพื้นที่ลุ่มหรือพื้นที่น้ำขัง	๘,๘๘๑,๗๑๘
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงลูกวัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน	๒๖,๑๓๓,๗๕๒
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นมาร์ล	๒,๐๙๖,๖๗๘
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นหินพื้น	๘,๙๗๗,๙๖๑
๔.ดินเปรี้ยวจัด	๖,๒๓๙,๓๖๑
ดินเปรี้ยวจัดที่พบชั้นดินกรดกำมะถันในระดับตื้น	๙๕๒,๑๕๔
ดินเปรี้ยวจัดที่พบชั้นดินกรดกำมะถันในระดับลึกปานกลาง	๒,๕๑๙,๒๕๖
ดินเปรี้ยวจัดที่พบชั้นดินกรดกำมะถันในระดับลึก	๒,๗๖๗,๙๕๑
๕.ดินอินทรีย์	๒๖๐,๑๐๙
๖.ดินกรด	๙๕,๔๑๐,๕๙๑

ที่มา : กลุ่มมาตรฐานการสำรวจจำแนกดินและที่ดิน สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

๑) ดินเค็ม

ดินเค็ม หมายถึง ดินที่มีปริมาณเกลือที่ละลายอยู่ในสารละลายดินมากเกินไปจนมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและผลิตผลของพืช เนื่องจากทำให้พืชเกิดอาการขาดน้ำ และมีการสะสมโซเดียมไอออนที่เป็นพิษในพืชมากเกินไป นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชด้วย

ในประเทศไทย มีดินที่ได้รับผลกระทบจากดินเค็ม ๑๔,๓๙๓,๔๖๙ ไร่ แบ่งตามสภาพพื้นที่หรือแหล่งที่มาของเกลือได้ดังนี้

(๑) ดินเค็มชายฝั่งทะเล เป็นดินที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำทะเลท่วมถึงในปัจจุบัน หรือเคยท่วมถึงมาก่อน ปัจจุบันยังมีเกลือที่ละลายน้ำได้อยู่มาก พบมากบริเวณชายฝั่งทะเลทั้งสองด้านของภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออก พืชพรรณที่ขึ้นในบริเวณนี้เป็นไม้ชายเลนซึ่งทนเค็มได้ดี เช่น โกงกาง แสม ลำพู เป็นต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๖๖๐,๙๘๓ ไร่

(๒) ดินเค็มบกกที่พบในภาคกลาง เป็นพื้นที่ที่เคยมีน้ำทะเลท่วมถึงมาก่อน ปัจจุบันน้ำทะเลไม่ท่วมถึงแล้ว ส่วนใหญ่หน้าดินจะแข็งและพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเล ในช่วงความลึก ๕๐ - ๑๕๐ เซนติเมตร จากผิวดินหรือพบคราบเกลือมากบริเวณผิวดิน ที่อาจเกิดจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม เช่น การนำน้ำใต้ดินหรือการชลประทานที่มีความเค็มมาใช้ในการเกษตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒๒๕,๖๐๒ ไร่

(๓) ดินเค็มบกกที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นดินที่มีการสะสมเกลือจากการละลายของหินเกลือหรือจากระดับน้ำใต้ดินที่มีเกลือละลายน้ำอยู่มาก ทำให้พบชั้นสะสมเกลือมาก หรือพบคราบเกลือที่ผิวดินมาก มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑,๕๐๖,๘๘๔ ไร่

๒) ดินทรายจัด

ดินทรายจัด หมายถึง ดินที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทราย หรือดินทรายปนร่วน มีอนุภาคขนาดทรายเป็นองค์ประกอบมากกว่าร้อยละ ๘๕ มีความหนามากกว่า ๕๐ เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำดีจนถึงดีเกินไป ไม่อุ้มน้ำ ทำให้ดินเก็บน้ำไว้ไม่อยู่ และเกิดการกร่อนได้ง่าย มักเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินที่เป็นตะกอนเนื้อหยาบ หรือตะกอนทรายชายฝั่งทะเล

ดินทรายพบได้ทั้งในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่ดอน กระจายกระจายทั่วไปในทุกภาคของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๕๔๔,๒๙๓ ไร่ โดยพบว่ามีดินทรายในพื้นที่ดอนที่มีชั้นดานอินทรีย์ ภายใน ๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน เนื้อที่ ๕๑๙,๕๗๐ ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็น

- ดินทรายในพื้นที่ดอน พบตามบริเวณหาดทราย สันทรายชายทะเล หรือบริเวณพื้นที่ลาดถึงที่ลาดเชิงเขา เนื้อดินเป็นทรายตลอด มีการระบายน้ำดีมากจนถึงดีมากเกินไป ดินไม่อุ้มน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย เนื่องจากอนุภาคดินมีการเกาะตัวกันน้อยมาก ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง สับปะรด มีเนื้อที่ประมาณ ๙,๐๑๗,๘๙๘ ไร่

- ดินทรายในพื้นที่ลุ่ม มักพบตามทีลุ่มระหว่างสันหัด หรือเนินทรายชายฝั่งทะเล หรือบริเวณที่ราบที่อยู่ใกล้ภูเขาหินทราย ดินมีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว ทำให้ดินแฉะหรือมีน้ำขังเป็นระยะเวลาสั้นๆ ได้ หลังจากที่มีฝนตกหนัก บางแห่งใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย และปอ บางแห่งเป็นที่ทิ้งร้างหรือเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๖,๘๒๕ ไร่

๓) ดินตื้น

ดินตื้น หมายถึง ดินที่มีชั้นลูกรัง ก้อนกรวด เศษหิน ปะปนอยู่ในเนื้อดิน หรือมีชั้นหินปูน มาร์ล หรือพบชั้นหินพื้น อยู่ตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน เนื้อดินจะมีปริมาณชั้นชั้นหยาบ กรวดหรือลูกรังปนอยู่มากกว่าร้อยละ ๓๕ ทำให้มีปริมาตรของดินน้อย ดินจึงอุ้มน้ำได้น้อย มักขาดแคลนน้ำในฤดูฝนทั้งช่วง ส่งผลให้พืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ดี และให้ผลผลิตต่ำ

การเกิดดินตื้น เกิดมาจากวัตถุกำเนิดดิน เช่น หินดินดานเชิงเขา หรือเศษหินเชิงเขา ที่ส่วนใหญ่เป็นพวกหินตะกอนเนื้อหยาบ คือ หินทราย หินกรวดมน แตกกระจายระจายร่วงหล่นออกมาทับถมเกาะอยู่บริเวณเชิงเขา หรือเป็นผลจากกระบวนการทางดินที่ทำให้เกิดการสะสมปูนมาร์ลหรือศิลาแลงในดิน มีเนื้อที่ประมาณ ๔๖,๐๙๐,๑๐๙ ไร่

๔) ดินเปรี้ยวจัด

ดินเปรี้ยวจัด หมายถึง ดินที่มีสภาพความเป็นกรดสูงมาก เนื่องจากอาจจะมี กำลั้งมี หรือมีกรดกำมะถันเกิดขึ้นในดิน ทำให้ดินนั้นเป็นกรดจัดมากหรือเป็นกรดรุนแรงมาก ส่งผลกระทบต่อการปลูกพืช พบในบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลหรือมีน้ำกร่อยท่วมถึงในอดีต ประกอบด้วย พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดของภาคกลางตอนใต้ ภาคใต้ และภาคตะวันออก

ประเทศไทยมีเนื้อที่ดินเปรี้ยวจัดประมาณ ๖,๒๓๙,๓๖๑ ไร่ ซึ่งการเกิดดินเปรี้ยวจัดเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระบวนการกำเนิดของดิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับตะกอนน้ำทะเลหรือตะกอนน้ำกร่อย ทำให้เกิดการสะสมสารประกอบกำมะถันขึ้นในดิน ซึ่งเมื่อดินแห้งสารประกอบกำมะถันเหล่านี้จะแปรสภาพ ทำให้เกิดกรดกำมะถันขึ้นในดิน ทำให้ดินเป็นกรดสูงมากจนมีผลกระทบต่อพืชที่ปลูก โดยทั่วไปจะมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างหรือพีเอช (pH) ต่ำกว่า ๔.๐ และมักจะพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซต์ (jarosite) ในชั้นดินล่าง

๕) ดินอินทรีย์

ดินอินทรีย์ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ดินพรุ” หมายถึง ดินที่เกิดจากการสะสมเศษซากอินทรีย์ที่เกิดจากการสลายตัวเน่าเปื่อยของพืชพรรณไม้ตามธรรมชาติที่ขึ้นอยู่ในแอ่งที่ลุ่มต่ำมีน้ำแช่ขังเป็นเวลานานจนเกิดการสะสมเป็นชั้นดินอินทรีย์ที่หนากว่า ๔๐ เซนติเมตร

ดินอินทรีย์ที่พบในประเทศไทยมีเนื้อที่ประมาณ ๒๖๐,๑๐๙ ไร่ ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงบริเวณชายฝั่งทะเลที่เคยมีน้ำขึ้นลงท่วมถึง จนเกิดเป็นแอ่งต่ำปิดที่น้ำทะเลไม่สามารถเข้าถึงได้อีก เนื่องจากมีสันทรายปิดกั้นไว้ ต่อมาวันเข้าน้ำทะเลที่แช่ขังอยู่จึงค่อยๆ จืดลง และมีพืชพวกหญ้าหรือกกงอกขึ้นมา เมื่อพืชเหล่านี้ตายทับถมกันจนพื้นที่ดินแข็งขึ้น ต้นไม้เล็กใหญ่จึงขึ้นมาแทนที่ เกิดเป็นป่าชนิดที่เรียกว่า “ป่าพรุ” สภาพพืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ เสม็ด กก และกระจูด เป็นต้น ต่อมาต้นไม้ใหญ่น้อยล้มตายลงตามอายุ ทับถมลงในแอ่งน้ำขังที่อัตราการย่อยสลายของเศษซากพืชเกิดขึ้นได้อย่างช้าๆ จึงเกิดการทับถมอินทรีย์สาร เกิดเป็นชั้นดินอินทรีย์ที่หนาขึ้นเรื่อยๆ พบในบริเวณที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลของภาคใต้ และภาคตะวันออก

๖) ดินกรด

ดินที่เป็นกรด จะมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง หรือค่าพีเอช (pH) ต่ำกว่า ๗ แต่ระดับความเป็นกรดที่มีปัญหาต่อการเพาะปลูกพืช และการเสื่อมโทรมของสภาวะแวดล้อมทางดินจะเกิดอย่างรุนแรง เมื่อค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดินต่ำกว่า ๕.๕ ดังนั้น ในทางวิชาการ ปัญหาดินกรดจึงนิยามว่าเป็นดินที่มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง หรือค่าพีเอช (pH) ต่ำกว่า ๕.๕ และเพื่อความชัดเจนในการจัดการแก้ไข จึงนิยามแยกดินกรดออกจากดินเปรี้ยวจัด ซึ่งมีสาเหตุการเกิดกรดในดินแตกต่างกัน

ดินกรดพบกระจายทั่วไปทุกภาคของประเทศ มีเนื้อที่ ๙๕,๔๑๐,๕๙๑ ไร่ และยังพบว่า ดินอื่นๆ มีแนวโน้มจะเป็นกรดรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินกรดประเภทนี้ เกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ เกิดการชะละลายธาตุที่เป็นต่างออกไปจากดิน ทั้งจากน้ำฝนและน้ำท่า การใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้อง พืชที่ปลูกดูดเอาธาตุที่เป็นต่างออกไปแล้วปลดปล่อยกรดลงไปแทนที่ การใช้สารเคมีต่างๆ ที่มีกำมะถันเป็นองค์ประกอบ และอีกสาเหตุก็คือ ความเป็นกรดที่มาจากอากาศในแหล่งใกล้เคียงกับโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ถ่านหิน หรือน้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิงอยู่หนาแน่น

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาดินที่สำคัญอื่นๆ ที่เกิดจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม ได้แก่

ดินดาน

ชั้นดินดาน หรือ ดินดาน (Hardpan) หมายถึง ชั้นดินที่อัดตัวกันแน่นทึบหรือชั้นที่มีสารเชื่อมอนุภาคของดินมาจับตัวกันแน่นทึบและแข็ง จนเป็นอุปสรรคต่อการซึมน้ำของรากพืช การไหลซึมของน้ำและอากาศ

ดินดานของประเทศไทยมีเนื้อที่ทั้งหมด ๒๗,๒๘๐,๑๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๕ ของพื้นที่ประเทศไทย โดยเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยเฉพาะการปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง การเกษตรกรรมที่ผิดวิธี เช่น การไถพรวนบ่อยครั้งและไม่ถูกวิธี การไถพรวนที่ระดับความลึกเดียวกันนานหลายๆ ปี ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช

ดินปนเปื้อน

ดินปนเปื้อน หมายถึง การที่สารเป็นพิษในรูปต่างๆ ถูกผสมลงในดินธรรมชาติ การปนเปื้อนนี้อาจเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ หรือเกิดจากธรรมชาติ แต่ทำให้ดินนั้นเกิดความเสื่อมโทรม มีปัญหาต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร หรือมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของมนุษย์และสัตว์ หรือต้องการปรับปรุงที่ดินนั้นให้คืนสู่สภาพเดิม

สาเหตุการปนเปื้อนอาจเกิดตามธรรมชาติจากวัตถุต้นกำเนิด หรือเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การทำเหมืองแร่ การถลุงแร่และถลุงลอย เป็นต้น การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรที่มีสิ่งปนเปื้อนที่เป็นโลหะหนักธาตุต่างๆ การใช้น้ำเสียในระบบชลประทาน การใช้กากตะกอนน้ำเสีย และการใช้ปุ๋ยคอกที่ได้จากมูลสัตว์ที่กินอาหารที่มีวัตถุเจือปน ซึ่งผลิตผลทางการเกษตรที่ปลูกในดินปนเปื้อน หรือการดื่มดื่มน้ำที่เจือปนด้วยโลหะหนัก เช่น แร่ทองแดง ตะกั่ว แคดเมียม และสังกะสี เมื่อบริโภคเข้าไปจะทำให้เกิดโรคที่สำคัญ ได้แก่ โรคไต-อไต โรคใช้ตำหรือมะเร็งผิวหนังจากพิษสารหนูเรื้อรัง โรคที่เกิดจากความเป็นพิษของตะกั่ว เป็นต้น

๑.๒.๒ การชะล้างพังทลายของดิน

การชะล้างพังทลายของดิน คือ กระบวนการหรือการกระทำที่ทำให้เกิดการสูญเสียหน้าดินชั้นบน โดยตัวการต่างๆ รวมทั้งการตกกระทบของเม็ดฝน การไหลของน้ำผ่าหน้าดิน แรงลม และแรงโน้มถ่วงของโลก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

๑) การชะล้างพังทลายของดินตามธรรมชาติ ซึ่งเกิดการกระทำของน้ำและลม และแรงดึงดูดของโลก ส่งผลให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่ละเล็กละน้อย ซึ่งผลของการชะล้างพังทลายของดินตามธรรมชาติ จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรดินมากนัก ยกเว้นมีปรากฏการณ์ธรรมชาติที่รุนแรง

๒) การชะล้างพังทลายของดินที่มีตัวเร่งเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ตัวเร่งที่สำคัญที่สุดก็คือมนุษย์นั่นเอง โดยมนุษย์จะทำการเปลี่ยนแปลงระบบธรรมชาติของพื้นที่ ด้วยการใช้ที่ดินและอื่นๆ ที่มนุษย์มีส่วนร่วม การชะล้างพังทลายของดินที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ มักจะเกิดขึ้นรุนแรงและเกิดผลเสียหายทางเศรษฐกิจ

นอกจากปัจจัยพื้นฐานแล้ว ปัจจัยที่เร่งก่อให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้นก็คือ ปริมาณฝนที่ตกมากและรุนแรงผิดปกติ การบุกรุกทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย การก่อสร้างต่างๆ และการตัดถนน รวมถึงการไถพรวนพื้นที่ตามแนวชั้นลงของความลาดชัน และการเลี้ยงสัตว์บนภูเขา เป็นต้น

ประเทศไทยมีพื้นที่การชะล้างพังทลาย ๑๐๘ ล้านไร่ โดยตัวการที่สำคัญที่ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินก็คือฝนหรือน้ำไหลป่า การพังทลายโดยลมในประเทศไทยมีน้อยมาก การชะล้างพังทลายของดินภายใต้กระบวนการของการชะล้างโดยน้ำฝนนั้น นับว่าเป็นตัวการเริ่มเมื่อเม็ดฝนตกกระทบผิวดิน ทำให้ดินแตกตัว ขณะที่ฝนตกลงมาส่วนหนึ่งจะซบซึมลงสู่ดินจนอิ่มตัวด้วยน้ำ จนไม่สามารถซึมได้อีกต่อไป ก็จะเกิดน้ำไหลป่าบนผิวดิน พร้อมกับพัดพาวัตถุจากดินไปโดยแรงของน้ำ กระบวนการที่เกิดขึ้นนี้จะมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง

ด้วยหลายประการ ปัจจัยหลักที่สำคัญคือ ธรรมชาติของดิน ความลาดชันของพื้นที่ ลักษณะลมฟ้าอากาศ และปริมาณฝนรวมทั้งชนิดพืชที่ปกคลุมดิน

ผลเสียหายที่เกิดจากการชะล้างพังทลายของดิน คือ ดินเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นจากการชะล้างพังทลายของดิน ได้ส่งผลกระทบต่อดินที่ใช้ทำการเกษตร ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ปรากฏการณ์ที่พบเห็นอยู่ทั่วไป คือ สูญเสียดินจากพื้นที่ทำให้ลดเนื้อที่เพาะปลูก สูญเสียธาตุอาหารพืชและอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้การปฏิบัติกรต่างๆ ในไร่นานั้นลำบากยิ่งขึ้น เช่น ต้องกลบร่องน้ำปรับพื้นที่เพาะปลูกใหม่ โครงสร้างของดินถูกทำลาย ดินเก็บกักน้ำไว้ให้พืชได้ใช้น้อยลง ผลผลิตพืชลดลง ทำให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง การชะล้างพังทลายของดินมีผลให้เกิดการตกตะกอนในลำน้ำและอ่างเก็บน้ำ และพื้นที่ลุ่มน้ำในภาคต่างๆ มีปริมาณตะกอนดินที่ถูกพัดพามาทับถมเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการตื้นเขินเป็นอุปสรรคต่อการสัญจรทางน้ำ ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการขุดลอกเป็นเงินจำนวนมาก และการตื้นเขินของแม่น้ำสายใหญ่ที่สำคัญ เช่น ปิง วัง ยม น่าน และป่าสัก ล้วนเป็นผลมาจากการชะล้างพังทลายของดิน

แนวทางการจัดการ - กระบวนการเกิดการชะล้างพังทลายของดินนั้น มีอยู่ ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ การแตกตัวของดินหรือเม็ดดินโดยแรงกระแทกของฝน ขั้นตอนที่ ๒ การพัดพาตะกอนดิน ธาตุอาหารพืชในดิน อินทรีย์วัตถุและอื่นๆ ลงไปสู่ที่ต่ำโดยน้ำไหลบ่า ดังนั้น เมื่อทราบถึงขั้นตอนของกระบวนการเกิดการชะล้างพังทลายของดินแล้ว การอนุรักษ์ดินและน้ำ จะยึดหลักการอยู่ ๔ ประการดังนี้

๑) การปกคลุมดิน เพื่อป้องกันดินไม่ให้ถูกปะทะจากเม็ดฝนที่ตกกระทบและแรงลม การปลูกพืช การคลุมดินหรือการปกคลุมดินด้วยเศษพืชในไร่นา หรือใช้วัสดุคลุมดินชนิดอื่นๆ นอกจากจะป้องกันการตกกระทบของเม็ดฝนและแรงลมโดยตรงแล้ว ยังช่วยรักษาความชื้นในดิน และทำให้สมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้นด้วย นอกจากนี้เมื่อเศษพืชเน่าเปื่อยสลายตัวแล้วก็จะให้อินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืชกลับลงไปในดิน เป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินอีกด้วย

๒) การลดความเร็วและความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่า และลมที่พัดผ่านผิวดิน เมื่อน้ำที่ไหลบ่าและลมที่พัดผ่านผิวดินมีความเร็วและความรุนแรงลดลง ก็จะลดความเร็วและการกัดเซาะ และการพัดพาอนุภาคดิน นอกจากนี้ก็จะมีเวลาที่ให้น้ำแทรกซึมลงไปในดินมากขึ้น การลดความเร็วและความรุนแรงของลมและน้ำ เช่น การสร้างคันดินกั้นน้ำ การปลูกพืชเป็นแถบ การไถพรวนขวางความลาดเท การปลูกพืชเป็นแนวป้องกันลม เป็นต้น

๓) การทำทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำที่ไหลบ่ามารวมตัวกันมากๆ เป็นการลดความเร็วของการกัดเซาะและการพัดพาของน้ำ และน้ำที่ไหลมาสู่ทางระบายน้ำนี้ สามารถจะเบนให้ไหลลงสู่แหล่งเก็บกักน้ำในไร่นา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ ต่อไปได้อีก

๔) การปรับปรุงโครงสร้างดินให้ทนต่อการถูกชะล้างพังทลายและให้ซึมซับน้ำได้ดีขึ้น เช่น การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินเพื่อให้ดินร่วนซุยและเม็ดดินเกาะกันมีความคงทนมากขึ้น ปัจจุบันมีการผลิตสารเคมีในการปรับปรุงโครงสร้างดิน ซึ่งเมื่อฉีดลงไปคลุมเคล้ากับดินแล้ว จะทำให้ดินรวมตัวกันเป็นเม็ดเล็กๆ และเกาะกันแน่น มีช่องว่างระหว่างเม็ดดินให้น้ำ และอากาศซึมผ่านได้ดี ปัจจุบันมีการนำวิธีการนี้ไปใช้หลายประเทศ เช่น อียิปต์ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และหลายประเทศในทวีปอเมริกาใต้ แต่ก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย เพราะราคาค่อนข้างแพง สารที่ใช้มากที่สุดคือ บิทูเมน (Bitumen) ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากโรงกลั่นน้ำมันและโพลีอะคริลามิด (Polyacrylamide)

ส่วนที่ ๒ การพัฒนาทรัพยากรที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ - ๑๐ (ปี ๒๕๐๖ - ๒๕๕๔)

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกรมพัฒนาที่ดิน ในปี ๒๕๐๖ จนถึงปี ๒๕๕๔ รวม ๔๘ ปี ซึ่งอยู่ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑-๑๐ กรมพัฒนาที่ดินได้รับงบประมาณ จำนวน ๗๑,๖๙๐.๒๖ ล้านบาท มีผลการดำเนินงานสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ด้านการสำรวจและจำแนกดิน

ภารกิจแรกที่เริ่มมาพร้อมกับการจัดตั้งกรมพัฒนาที่ดิน เป็นการสำรวจ หาข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ของดินในบริเวณใดบริเวณหนึ่งแล้วบันทึกไว้ในรูปของแผนที่พร้อมกับคำบรรยายรายละเอียดต่างๆ ในรายงานการสำรวจและจำแนกดิน ซึ่งได้เริ่มดำเนินการครั้งแรกในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๘ แผนที่ดิน ของประเทศไทยฉบับแรกมาตราส่วน ๑:๒,๕๐๐,๐๐๐ ได้ถูกจัดพิมพ์ขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๐๓ และต่อมามีการพัฒนา อย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับ จนถึงปัจจุบันได้มีการสำรวจและจัดทำแผนที่ระดับกลุ่มชุดดินที่มีความละเอียด ขนาดมาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐ ซึ่งเป็นข้อมูลแผนที่ดินที่ทันสมัยล่าสุด และดำเนินการทุกจังหวัดแล้ว

สำหรับการพัฒนาการสำรวจและจำแนกดิน ได้มีการใช้ข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายออร์โธโธสีเชิงเลข มาวิเคราะห์ร่วมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยกำเนิดดิน และใช้เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และ เทคนิคการรับรู้ข้อมูลระยะไกล ผสมผสานข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ขอบเขตปกครอง และข้อมูลอื่นๆ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก เครื่องวัดระดับความสูงของพื้นที่ และกล้อง ดิจิตอล ได้พัฒนาปรับปรุงการสำรวจและการจัดเก็บฐานข้อมูลดินเดิมให้มีความถูกต้อง ทันสมัย น่าเชื่อถือ พร้อม ระบบเรียกใช้ได้ง่าย เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของเกษตรกรและหน่วยงานภาครัฐ ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ตรง ตามศักยภาพของดิน ลดความเสี่ยงในการเพาะปลูกพืชของเกษตรกร อันจะช่วยลดต้นทุนในการผลิตทาง การเกษตร

ผลงานการสำรวจและจำแนกดินที่อยู่ในรูปแผนที่และรายงานต่างๆ และผลการค้นคว้าวิจัย ในปัจจุบันได้นำโปรแกรมประยุกต์ด้านระบบภูมิสารสนเทศเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ เพื่อแสดงผล ในรูปแบบแผนที่ เพื่อให้การนำเสนอชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผลผลิตองค์ความรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ โดย

- ข้อมูลดิน ได้แก่ ดินของประเทศไทย แผนที่ดิน กลุ่มชุดดินประเทศไทย โปรแกรมระบบ ฐานข้อมูลกลุ่มชุดดิน
- ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืช ได้แก่ โปรแกรม soil view และดินไทย
- ระบบภูมิสารสนเทศการจัดการดินปัญหา ได้แก่ แผนที่ดินปัญหาของประเทศไทย โปรแกรม สนับสนุนการจัดการดินปัญหาในประเทศไทย โปรแกรมสนับสนุนการทำหมักบ้านพัฒนาที่ดิน โปรแกรม สนับสนุนการกำหนดเขตปลูกพืชเศรษฐกิจ โปรแกรมประเมินคุณภาพสำหรับพืชเศรษฐกิจ โปรแกรมสารสนเทศ แหล่งน้ำขนาดเล็กและชลประทาน โปรแกรมเตือนภัย : ภัยแล้ง ดินถล่ม น้ำป่าไหลหลาก และน้ำท่วม การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช และโปรแกรม แนะนำการจัดการดินและปุ๋ยรายแปลง

๒.๒ ด้านการวางแผนการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดินมีการนำข้อมูลจากการสำรวจและจำแนกดิน การสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน การสำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคม และข้อมูลป่าไม้ถาวร วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลอื่นๆ เช่น ขอบเขตการปกครอง พื้นที่ ส.ป.ก. พื้นที่แหล่งน้ำและชลประทาน พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินในระดับต่างๆ ได้แก่ การกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล การวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขา และการจัดทำเขตการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่โครงการหลวง เป็นต้น โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๒.๑ การกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการนำแผนที่ออร์โธซึ่งสามารถให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดสูงมาใช้ในการสำรวจดินและสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความแม่นยำสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษาความเหมาะสมของดินกับกิจกรรมต่างๆ และนำมากำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบลได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ดำเนินการโดยศึกษาข้อมูลของพื้นที่ ทั้งด้านกายภาพ การเกษตร เศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินจากหน่วยงานและผู้มีส่วนในการใช้หรือกำหนดแนวทางการใช้ที่ดิน ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากนั้นจึงสังเคราะห์ข้อมูลในเชิงอธิบายและข้อมูลเชิงพื้นที่จากข้อมูล ฐานข้อมูลและระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่มี กำหนดเป็นเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล เป้าหมายรวมทั้งสิ้น จำนวน ๗,๒๕๕ ตำบล (ประกาศกรมการปกครอง ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔) ผลงาน - เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๙ จนถึงปี ๒๕๕๔ รวม ๔,๕๔๔ ตำบล ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ แสดงผลการดำเนินงานการจัดทำเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๔๙ - ๒๕๕๔

ปีที่ดำเนินการ	จังหวัดที่กำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล	จำนวน
๒๕๔๙	ยโสธร อำนาจเจริญ มุกดาหาร บุรีรัมย์ หนองคาย กาฬสินธุ์ นครพนม หนองบัวลำภู เชียงใหม่ และลำพูน	๑,๐๐๐ ตำบล
๒๕๕๐	มหาสารคาม ศรีสะเกษ ขอนแก่น สกลนคร ร้อยเอ็ด และสุรินทร์	๑,๐๐๐ ตำบล
๒๕๕๑	นครราชสีมา สระแก้ว อุบลราชธานี ชัยภูมิ อุตรธานี เลย ปราจีนบุรี สระบุรี ตรัง พังงา และบางตำบลของจังหวัดอ่างทองและสิงห์บุรี	๑,๐๐๐ ตำบล
๒๕๕๒	ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ชลบุรี ระยอง แพร่ อุตรดิตถ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร	๕๐๘ ตำบล
๒๕๕๓	ลพบุรี จันทบุรี ลำปาง พะเยา พิจิตร และอุทัยธานี	๕๐๘ ตำบล
๒๕๕๔	นนทบุรี นครนายก ตราด แม่ฮ่องสอน เชียงราย พิชณุโลก สุโขทัย กระบี่ และสตูล	๕๒๘ ตำบล
รวม		๔,๕๔๔ ตำบล

๒.๒.๒ โครงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขา มาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐ เป็นการวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำในลุ่มน้ำกับภาคการผลิตรายสาขาให้เป็นไปอย่างเกื้อกูล เพื่อให้แผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสามารถใช้ประโยชน์เป็นแผนชี้นำในการจัดทำแผนปฏิบัติ

การพัฒนาการเกษตรและกำหนดเขตการใช้ที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายรวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๕๕ กลุ่มน้ำสาขา ดำเนินการได้ ๑๓๕ กลุ่มน้ำสาขา เริ่มดำเนินการในปี ๒๕๕๒ โดยได้รับงบประมาณให้ดำเนินการ จำนวน ๔๕ กลุ่มน้ำสาขา ในพื้นที่กลุ่มน้ำหลักทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานในระดับตำบลครบถ้วน จากการกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบลแล้ว โดยดำเนินการในกลุ่มน้ำหลัก: กลุ่มน้ำมูล จำนวน ๒๕ กลุ่มน้ำสาขา และกลุ่มน้ำชี จำนวน ๒๐ กลุ่มน้ำสาขา ปี ๒๕๕๓ ดำเนินการ จำนวน ๔๕ กลุ่มน้ำสาขา ในพื้นที่กลุ่มน้ำหลักทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเนื่อง ดำเนินการในกลุ่มน้ำหลัก: กลุ่มน้ำมูลจำนวน ๕ กลุ่มน้ำสาขา และดำเนินการในกลุ่มน้ำหลัก: กลุ่มน้ำโขง ผังตะวันออกเฉียงเหนือและฝั่งเหนือ จำนวน ๔๐ กลุ่มน้ำสาขา และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๔๕ กลุ่มน้ำสาขา ประกอบด้วย กลุ่มน้ำแม่น้ำน่าน ๑๖ กลุ่มน้ำสาขา กลุ่มน้ำแม่น้ำยม ๑๑ กลุ่มน้ำสาขา กลุ่มน้ำแม่น้ำป่าสัก ๘ กลุ่มน้ำสาขา กลุ่มน้ำแม่น้ำวัง ๗ กลุ่มน้ำสาขา กลุ่มน้ำแม่น้ำกก ๒ กลุ่มน้ำสาขา และกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำนครนายก ๑ กลุ่มน้ำสาขา เหลือกลุ่มน้ำที่ต้องดำเนินการ ๑๒๐ กลุ่มน้ำสาขา

๒.๒.๓ กำหนดเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และสำรวจและเก็บข้อมูลปฐมภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับพืชเศรษฐกิจ เพื่อจำลองรูปแบบเมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงและจัดทำระบบเรียกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีเป้าหมายพืชเศรษฐกิจ ๓๒ ชนิดพืช ดำเนินการไปแล้ว ๑๕ ชนิดพืช โดยเริ่มดำเนินการในปี ๒๕๕๒ จำนวน ๕ ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๓ จำนวน ๕ ชนิดพืช ได้แก่ ข้าวนาปรัง กาแฟ ทุเรียน ลำไย และยางพารา และปี ๒๕๕๔ จำนวน ๕ ชนิดพืช ได้แก่ มังคุด ถั่วเหลืองถั่วลิสง สับปะรดโรงงาน เงาะ และมะพร้าว ซึ่งต้องมีการปรับฐานข้อมูลให้ทันสมัยทุก ๔ ปี ตามสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

๒.๓ ด้านแผนที่และการให้บริการ

กรมพัฒนาที่ดินได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นหน่วยงานจัดเก็บและให้บริการแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีตีและข้อมูลทางแผนที่ ที่เป็นผลผลิตจากโครงการจัดทำแผนที่เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพย์สินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมด เพื่อให้บริการหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ภาพถ่ายทางอากาศสีเชิงเลข มาตรฐาน ๑:๒๕,๐๐๐ ภาพถ่ายออร์โธรีตีเชิงเลข มาตรฐาน ๑:๔,๐๐๐ และมาตรฐาน ๑:๒๕,๐๐๐ แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีตีแบบ Hard Copy มาตรฐาน ๑:๔,๐๐๐ และมาตรฐาน ๑:๒๕,๐๐๐ แผนที่เส้นชั้นความสูงเชิงเลข มาตรฐาน ๑:๔,๐๐๐ แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข มาตรฐาน ๑:๔,๐๐๐ (ไม่ให้บริการเอกชน) และหมุดหลักฐานภาคพื้นดิน โดยแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน การสำรวจและทำแผนที่ การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแผนที่จำแนกประเภทที่ดิน การกันเขตที่เข่า ภูเขา พื้นที่ความลาดชัน การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การจัดวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การจัดทำฐานข้อมูลเสี่ยงภัยและภัยพิบัติ การวางแผนพัฒนาโทรคมนาคมและทรัพยากรอื่นๆ ของประเทศ ความสำคัญข้างต้น นำมาซึ่งการลงทุนบันทึกข้อตกลงการใช้ประโยชน์ร่วมกัน อาทิ กรมธนารักษ์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น ก่อให้เกิดการบูรณาการฐานข้อมูลในระดับประเทศ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้ให้บริการแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีตีและข้อมูลทางแผนที่ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละปี ได้ให้บริการข้อมูลไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ไร่

๒.๔ ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและ ฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม สรุปผลการดำเนินงานดังตารางที่ ๔ จำแนกเป็น

๒.๔.๑ ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน สามารถให้บริการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำได้ ๑๔.๖๕ ล้านไร่ จำแนกเป็น วิธีกลดำเนินการได้ ๕.๕๓๒ ล้านไร่ และวิธีพืช โดยศึกษาวิจัยพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกตามพระราชดำริ ดำเนินการได้ ๓,๓๕๗.๕๖ ล้านกล้า ครอบคลุมพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ประมาณ ๙.๑๑๘ ล้านไร่ รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ดินและใช้น้ำในการแก้ปัญหาดินขาดคุณภาพ โดยได้ก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำไปแล้ว ไม่น้อยกว่า ๗,๔๗๓ แห่ง รวมทั้งขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานไม่น้อยกว่า ๑๓๘,๑๔๕ บ่อ

๒.๔.๒ ด้านปรับปรุงบำรุงดินเพื่อฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม ได้มีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรครอบคลุมทั้งประเทศ รวมพื้นที่ประมาณ ๗๓.๒๒๓ ล้านไร่ และปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหาไม่น้อยกว่า ๗.๐๑๘ ล้านไร่ ได้แก่ การปรับปรุงพื้นที่ดินเค็ม ๔.๙๖๒ ล้านไร่ การปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว ๑.๕๒๗ ล้านไร่ และปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ๐.๕๓๐ ล้านไร่

ตารางที่ ๔ แสดงผลการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๑๐

กิจกรรม	หน่วยนับ	พื้นที่ที่มี ปัญหา	ผลงาน ช่วงแผน ๑-๙ (เริ่มต้น-๒๕๔๙)	ผลงาน ช่วงแผน ๑๐ (๒๕๕๐-๒๕๕๔)	รวม ผลงาน ทั้งสิ้น
๑. การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	ล้านไร่	๑๐๘.๘๗	๘.๖๐๗	๖.๐๔๓	๑๔.๖๕๐
๑.๑ วิธีกล โดยจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ล้านไร่		๓.๔๕๓	๒.๐๗๙	๕.๕๓๒
๑.๒ วิธีพืช โดยการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	ล้านไร่		๕.๑๕๔	๓.๙๖๔	๙.๑๑๘
๒. ด้านการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม					
๒.๑ ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ล้านไร่		-	๗๓.๒๒๓	๗๓.๒๒๓
๒.๒ ปรับปรุงคุณภาพดิน			๖.๒๔๖	๐.๗๗๒	๗.๐๑๘
- การพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม	ล้านไร่	๑๔.๓๙	๔.๗๗๗	๐.๑๘๕	๔.๙๖๒
- การพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยว	ล้านไร่	๖.๒๓	๑.๑๙๓	๐.๓๓๔	๑.๕๒๗
- การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ล้านไร่	๙๕.๔๑	๐.๒๗๖	๐.๒๕๔	๐.๕๓๐
๓. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ					
๓.๑ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	แห่ง	๑๖,๒๙๗	๖,๐๕๓	๑,๔๒๐	๗,๔๗๓
๓.๒ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	๘๐๖,๕๙๑	๖๓,๖๘๔	๗๔,๕๘๗	๑๓๘,๑๔๕

ที่มา : กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน (ปี ๒๕๕๔)

๒.๕ ด้านงานพัฒนาที่ดินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานสนองพระราชดำริจำนวน ๓,๑๑๙ โครงการ (ปี ๒๕๕๐) ในจำนวนโครงการดังกล่าว เป็นโครงการที่กรมพัฒนาที่ดินได้สนับสนุน จำนวน ๑๔๙ โครงการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการสร้างปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ให้ชุมชนเกิดความพออยู่พอกินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยดำเนินการสำรวจจัดทำแผนที่ระดับขอบเขตและวางแผนการใช้ที่ดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่โครงการพระราชดำริและพื้นที่ขยายผลโครงการพระราชดำริฯ ปัจจุบันกรมฯ ได้ดำเนินการพัฒนาที่ดินในพื้นที่โครงการพระราชดำริไปแล้ว จำนวน ๗๑๒,๒๗๑ ไร่ ๑๔๙ โครงการ ดังตารางที่ ๕ จำแนกเป็น

- ๑) โครงการที่กรมพัฒนาที่ดินได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักประสานงานโครงการ จำนวน ๒ โครงการ คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส
- ๒) โครงการที่กรมพัฒนาที่ดินให้การสนับสนุนการพัฒนาที่ดินในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ๔๘ จังหวัดทั่วประเทศ รวม ๑๔๗ โครงการ

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนโครงการพระราชดำริที่กรมพัฒนาที่ดินให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาที่ดิน (จำแนกตามสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต)

หน่วยงาน	จำนวนโครงการ	หน่วยงาน	จำนวนโครงการ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑	๘	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๗	๑๔
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒	๖	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘	๗
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓	๔	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙	๓
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔	๑๔	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐	๑๐
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕	๑๓	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑	๕
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖	๓๙	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒	๒๖
		รวมทั้งสิ้น	๑๔๙

นอกจากนี้ได้มีการพัฒนาโครงการดังกล่าวเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร จำนวน ๔ โครงการ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการปลูกป่าชายพัฒนา - แม่ฟ้าหลวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒.๖ ด้านการวิจัยการพัฒนาที่ดิน ได้จัดทำโครงการวิจัยไปแล้ว ๓,๐๐๙ โครงการ กรมพัฒนาที่ดินได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยหาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อจัดการดินมีปัญหาต่างๆ ให้มีความเหมาะสมต่อการเกษตรกรรมมาโดยลำดับ ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้แบ่งสาขาการวิจัยด้านการจัดการทรัพยากรดินและที่ดินเป็น ๖ สาขา คือ ๑) สาขาอนุรักษ์ดินและน้ำ ๒) สาขาปรับปรุงบำรุงดิน ๓) สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ ๔) สาขาสำรวจ วิเคราะห์ และวางแผนการใช้ที่ดิน ๕) สาขาเศรษฐกิจสังคม และ ๖) สาขาวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยผลสำเร็จงานวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เผยแพร่และขยายผลสู่เกษตรกรให้เกิดผลในทางปฏิบัติในพื้นที่ ดังนี้

๑) สาขาอนุรักษ์ดินและน้ำ

ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ แนะนำส่งเสริมการปลูกพืชตามแนวระดับ ปลูกพืชสลับ ปลูกพืชคลุมดิน และปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และการสูญเสียหน้าดิน รวมทั้ง เพื่อควบคุมและ

ป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและน้ำ การจัดการดินบนพื้นที่สูง พื้นที่ดอน โดยใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีการและวิธีพืชที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะวิธีพืชได้มีการศึกษาความเหมาะสมของพันธุ์หญ้าแฝกในภูมิภาคและสภาพพื้นที่แบบต่างๆ ทั้งที่ลุ่ม ที่ดอน พื้นที่สูง การเจริญเติบโตของหญ้าแฝกในสภาพพื้นที่ดินมีปัญหา เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินดาน การประยุกต์ใช้หญ้าแฝกในการบำบัดสารพิษลดปัญหามลภาวะรักษาสิ่งแวดล้อม การศึกษาผลของหญ้าแฝกต่อการกักเก็บน้ำและความชื้นในดิน เพื่อเป็นแนวทางการผลิตพืชในสภาพแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำ โดยไม่กระทบต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตพืช การควบคุมและป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและน้ำในพื้นที่สูง โดยใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

๒) สาขาปรับปรุงบำรุงดิน

๒.๑) การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาดินเค็ม สามารถทำให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสมของระดับความเค็มที่เกิดขึ้นในไร่นา และสามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหาดินเค็มลงได้ โดยจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ ดำเนินการ ๒ ด้าน คือ

๒.๑.๑) ให้คำแนะนำส่งเสริมการป้องกันการเกิดการแพร่กระจายดินเค็ม โดยการปลูกไม้โตเร็วที่ใช้น้ำมาก เพื่อลดระดับน้ำใต้ดิน พื้นที่ดินเค็ม การสร้างคูคลองระบายน้ำ และการสร้างแนวป้องกันน้ำเค็ม

๒.๑.๒) ให้คำแนะนำส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็มน้อย และเค็มปานกลาง โดยการจัดการดิน น้ำ และพืช เช่น ปรับปรุงดินเค็มที่มีปัญหาด้านความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และสูญเสียความชื้นได้ง่าย ด้วยการใช้วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก แกลบ การล้างดิน ใช้พันธุ์พืชทนเค็ม เช่น พันธุ์ข้าวทนเค็ม ส่วนพื้นที่ดินเค็มจัด แนะนำส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ด้วยการปลูกพืชทนเค็ม เช่น อะเคเซีย หญ้าทนเค็มชนิดต่างๆ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม พืชที่ปลูกสามารถนำมาเป็นไม้ใช้สอย และเป็นพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น

๒.๒) การจัดการพื้นที่ดินเปรี้ยว พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนาปลูกข้าว จากการศึกษาวิจัยพบว่าสามารถฟื้นฟูและแก้ไขดินเปรี้ยวจัดให้เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม ด้วยวิธีการใช้วัสดุปุ๋ยปรับปรุงแก้ไขความเป็นกรดจัดของดิน โดยกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ โดยบริการแจกจ่ายปูนมาร์ลให้เกษตรกรนำไปหว่านในนาแล้วไถกลบหมักไว้ ๗ วัน ก่อนเตรียมดินปลูกข้าว หรือถ้าพื้นที่บริเวณนั้นมีน้ำชลประทาน ก็แนะนำให้ใช้น้ำขังในนาแล้วระบายออกห่างจากดินได้เหมือนกัน และจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพิ่มธาตุอาหารให้ข้าวที่ปลูกด้วย ทำให้ดินดีขึ้นปลูกข้าวงาม ได้ผลผลิตสูงขึ้นจาก ๒๐ - ๓๐ ถึงต่อไร่ เป็น ๕๐-๖๐ ถึงต่อไร่

๓) สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ

การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๓.๑) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มคุณภาพผลผลิตพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ สารเร่งจุลินทรีย์ พด.ชนิดต่างๆ สามารถแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ ได้แก่

๓.๑.๑) กลุ่มผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ด้านปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มธาตุอาหาร และฮอร์โมนพืช ได้แก่ สารเร่งซูปเปอร์ พด.๑ สำหรับผลิตปุ๋ยหมัก สารเร่งซูปเปอร์ พด.๒ ใช้ผลิตน้ำหมักชีวภาพ จุลินทรีย์ซูปเปอร์ พด.๙ เพิ่มความเป็นประโยชน์ของฟอสฟอรัสในดินกรด ดินเปรี้ยว จุลินทรีย์สำหรับพืชปรับปรุงดิน พด.๑๑

เพิ่มมวลชีวภาพและธาตุอาหารของพืชปุ๋ยสด ปอเทือง และสนอ้อพริกกัน และปุ๋ยชีวภาพ พต.๑๒ เพิ่มธาตุไนโตรเจน เพิ่มความเป็นประโยชน์ของฟอสฟอรัส โพแทสเซียม และการผลิตฮอร์โมนกระตุ้นการเจริญของพืช

๓.๑.๒) กลุ่มผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ด้านควบคุมศัตรูพืช ได้แก่ สารเร่งซูปเปอร์ พต.๓ สำหรับผลิตจุลินทรีย์ควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืชและสารเร่งซูปเปอร์ พต.๗ สำหรับผลิตสารควบคุมแมลงศัตรูพืช

๓.๑.๓) กลุ่มผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ด้านรักษาสีแวดล้อม ได้แก่ สารเร่ง พต.๖ ใช้ผลิตสารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น

โดยดำเนินการวิจัยทั้งในห้องปฏิบัติการ โรงเรือนกระจก ภาคสนาม รวมทั้งทดสอบ เป็นแปลงสาธิตจนเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรอย่างมาก สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๒๐ เปอร์เซ็นต์ และลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้มากกว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์

๓.๒) เทคโนโลยีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุของกรมฯ มีศักยภาพต่อการพัฒนางาน บำรุงดิน เกษตรกรสามารถประยุกต์นำผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต. ของกรมฯ ต่อยอดผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ คุณภาพสูง เพื่อให้เกษตรกรและกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึงและ กว้างขวางมากขึ้น รวมทั้งประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการดินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ผลงานวิจัย ดังกล่าวถูกนำไปพัฒนาด้านการใช้ทรัพยากรวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างครบวงจร โดยโครงการพระราชดำริ หลายโครงการ กลุ่มเกษตรกรใน อบต. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ/ กระทรวงมหาดไทย/กระทรวงกลาโหม)

๔) สาขาสำรวจ วิเคราะห์ และวางแผนการใช้ที่ดิน

ด้านสำรวจ วิเคราะห์ วางแผนการใช้ที่ดิน การจัดทำแผนที่ จำนวน ๔ โครงการวิจัย โดยนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อทราบความเหมาะสมของดิน สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจในกลุ่มชุดดิน ทั่วประเทศ และกำหนดมาตรการการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ดินและที่ดิน สร้างความยั่งยืนต่อทรัพยากร เศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาโปรแกรมการใช้งานคำแนะนำ การจัดการธาตุอาหารพืช การประเมินกำลังผลิตของกลุ่มชุดดินในการปลูกพืช เพื่อทราบความเหมาะสมและ ข้อจำกัดการใช้ที่ดินให้เหมาะกับชนิดพืช ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ ในการวางแผนการผลิตพืช

๕) สาขาเศรษฐกิจสังคม

ด้านเศรษฐกิจสังคมและประเมินผล จำนวน ๖ โครงการวิจัย เพื่อประเมินค่าใช้จ่ายผลตอบแทน จากการจัดการที่ดิน เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจในแต่ละกลุ่มชุดดิน กำหนดเป็นแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการใช้ ประโยชน์ที่ดิน และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนางานวิชาการ สนับสนุน การส่งเสริม ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีทางดิน วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การวิเคราะห์ ความคุ้มค่าของการจัดทำแผนการพัฒนาที่ดินในรูปแบบต่างๆ ทำให้ทราบทัศนคติและข้อคิดเห็นของเกษตรกร ในพื้นที่ต่อการถ่ายทอดงานวิชาการด้านต่างๆ ของกรมฯ เพื่อให้คำแนะนำได้ถูกต้องตามหลักวิชาการและ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร

๖) สาขาวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

ด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมทางดิน เพื่อแก้ไขการปนเปื้อน การจัดการและควบคุมการ แพร่กระจายของโลหะหนักในพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นพิษต่อพืชในชุดดินต่างๆ และการประยุกต์ใช้หญ้าแฝกบำบัด

สารพิษ การจัดการการควบคุมการแพร่กระจาย การเปรียบเทียบการปนเปื้อนของธาตุโลหะหนักที่เป็นพิษต่อพืช ในชุดดินต่างๆ ในพื้นที่การเกษตร ที่มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรและในพื้นที่อุตสาหกรรม การศึกษาวิจัยพลวัตคาร์บอนของดินจากการปลูกพืช เพื่อทราบอัตราการแลกเปลี่ยนคาร์บอนไดออกไซด์ในแต่ละกลุ่มชุดดินภายใต้การปลูกพืชชนิดต่างๆ

ด้านภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร เพื่อให้ได้ข้อมูลวิชาการทางด้านการปลดปล่อยการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก พื้นที่ง่ายต่อการได้รับผลกระทบ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกษตร พัฒนาระบบฐานข้อมูล องค์ความรู้และระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทราบถึงพื้นที่และกิจกรรมการใช้ที่ดินที่ง่ายต่อการได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปรับระบบการปลูกพืช ดำเนินการป้องกันแก้ไขและบรรเทาผลกระทบได้ทัน่วงที

นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมข้อมูลผลงานวิจัยและศึกษาวิเคราะห์ จัดทำเป็นเอกสารคำแนะนำที่สามารถนำไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลผลงานวิจัย จัดทำเป็นเอกสารวิชาการ และนำข้อสรุปจากผลงานวิจัย และพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ส่งเสริมและขยายผลสู่เกษตรกรผ่านอาสาสมัครที่เรียกว่า หมอดิน เพื่อให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร

๒.๗ ด้านการพัฒนาหมอดินอาสา

กรมพัฒนาที่ดินมีนโยบายในการจัดตั้งหมอดินอาสาให้เป็นตัวแทนของกรมพัฒนาที่ดิน เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่ดูแลพื้นที่ถึงระดับตำบล และหมู่บ้าน ทำให้ไม่สามารถดูแลและให้บริการแก่เกษตรกร ตามหมู่บ้านต่างๆ ได้ทั่วถึงทั้งประเทศ ที่มีกว่า ๗๕,๐๐๐ หมู่บ้าน นอกจากนี้กรมพัฒนาที่ดินยังได้รับมอบหมายภารกิจเพิ่มขึ้นรวมทั้งแนวนโยบายรัฐบาลให้ภาคประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นของตนเอง จึงได้มีการจัดตั้งหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และดำเนินการเรื่อยมา โดยพัฒนาองค์ความรู้ให้หมอดินอาสาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกรมฯ ในการขับเคลื่อนพัฒนาให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง ปัจจุบันมีหมอดินอาสา จำนวน ๘๑,๕๔๓ คนทั่วประเทศ จำแนกเป็น หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ๗๓,๓๗๘ คน หมอดินอาสาประจำตำบล ๗,๒๑๓ คน หมอดินอาสาประจำอำเภอ ๘๗๖ คน และหมอดินอาสาประจำจังหวัด ๗๖ คน นอกจากนี้ยังส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียน รวม ๑,๑๑๐ โรงเรียน มียุวมอดิน ๗,๕๕๓ คน และครูเกษตรกร ๙๖๑ คน

๒.๘ ด้านการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร

กรมพัฒนาที่ดินมีนโยบายหลักในการดำเนินงานส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์ โดยมีเป้าหมายหลักในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตภาคการเกษตรเคมีเป็นระบบเกษตรที่ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (เกษตรลดใช้สารเคมี/เกษตรไร้สารพิษ/เกษตรอินทรีย์) การสร้างเครือข่ายขยายผลให้เกษตรกรเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการผลิตสารอินทรีย์เพื่อใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมเพิ่มผลผลิต อันเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศจากการนำเข้าสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งมีมูลค่าสูงถึงปีละนับหมื่นล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงานจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายผู้ใช้สารอินทรีย์ในการเกษตร ดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ รวม ๗๓,๓๗๙ กลุ่ม

เป็นเกษตรกรกว่า ๓.๖๕ ล้านคนทั่วประเทศ เนื้อที่ ๗๓.๒๒ ล้านไร่ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรที่กรมพัฒนาที่ดินจัดตั้งขึ้น จะคัดเลือกผลักดันเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง สมคึกใจ มีความพร้อม และสามารถพัฒนาศักยภาพเป็นกลุ่มเกษตรกร อินทรีย์ตามมาตรฐาน เพื่อการก้าวไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานต่อไป ปัจจุบันมีการพัฒนาต่อยอดกลุ่ม ดังกล่าวเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๔๑๗ กลุ่ม และกรมฯ ตั้งเป้าหมายการพัฒนากลุ่ม เกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ปีละไม่น้อยกว่า ๑๐๐ กลุ่ม

๒.๙ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมพัฒนาที่ดิน

๒.๙.๑ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

โครงการระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๓๔ - ๒๕๓๕) กรมฯ ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งระบบเครือข่าย สารสนเทศคอมพิวเตอร์ ระยะที่ ๑ ในปี พ.ศ.๒๕๓๔ - ๒๕๓๕ สำหรับการพัฒนาและการทำงานของกรมด้านการ บริหาร (MIS) ในระบบเครือข่าย ประกอบด้วย หน่วยงานส่วนกลาง ๑๐ กอง ต่อเชื่อมกันแบบ Ethernet and Local Asynchronous และในระดับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต จำนวน ๑๒ เขต ต่อเชื่อมกันโดยใช้ Modem ผ่านสายโทรศัพท์

โครงการระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๕) กรมฯ ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบ สารสนเทศคอมพิวเตอร์เป็นระบบกระจาย (Distributed Systems) หรือระบบ Decentralize สามารถขยาย ขอบเขตของระบบเครือข่ายลงไปถึง ฝ่าย/งานศูนย์ฯ และสถานีพัฒนาที่ดิน โดยเพิ่ม ทั้งความสามารถในการ เก็บข้อมูล เพื่อรองรับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบสื่อสารภายใน กรมพัฒนาที่ดินหรือระบบ LAN มีทั้งชนิด Ethernet และระบบเครือข่าย WAN สู่ภูมิภาคและเชื่อมต่อระบบ Internet มี Domain Name ของกรมพัฒนาที่ดิน คือ ldd.go.th และ Web Site ของกรมฯ ที่ <http://www.ddd.go.th> ระบบเครือข่าย LDD-Net ได้พัฒนาแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม ๒๕๔๒ เชื่อมต่อไปถึงหน่วยงานระดับฝ่าย/งาน โดยติดตั้ง LAN ระดับกอง/เขต รวม ๒๔ วง เชื่อมต่อไมโครคอมพิวเตอร์ ๒๒๐ เครื่อง และ Server อีก ๒๔ ระบบ

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและ ครอบคลุมทั่วประเทศมากขึ้น โดยพัฒนาทั้งระบบคอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย สื่อสารข้อมูล โดยเครือข่ายในปัจจุบันของกรมพัฒนาที่ดิน ระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แบ่งเป็น ระบบ LAN จำนวน ๑๐๐ วง ประกอบด้วย ส่วนกลาง ๑๖ วง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑-๑๒ จำนวน ๑๒ วง ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาฯ จำนวน ๓ วง โครงการพระราชดำริ ๓ วง และสถานีพัฒนาที่ดิน จำนวน ๗๖ วง สำหรับการพัฒนาศักยภาพในการจัดหาและพัฒนาโปรแกรมด้านการบริหารจัดการ (MIS) เพื่อให้เรียกใช้งานได้ใน ระบบเครือข่าย ประกอบด้วย ระบบสารสนเทศการบริหารงานบุคคล ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนา ฐานข้อมูลด้าน MIS ตามความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน และอบรมพัฒนาความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ด้านต่างๆ เพื่อจัดเก็บและให้บริการข้อมูล รวมทั้งพัฒนาระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) เพื่อลดค่าใช้จ่าย ของกรมฯ ในการเดินทางเข้ามาประชุมยังส่วนกลาง พัฒนาระบบโปรแกรม web-base เพื่อให้ประชาชนทั่วไป สามารถเข้ารับบริการของกรมพัฒนาที่ดินได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา โดยเรียกใช้งานได้ผ่านหน้า web site ของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งปัจจุบันมีโปรแกรมสำหรับให้บริการประชาชน ดังนี้

๑) โปรแกรมระบบบริการประชาชน

๒) โปรแกรมรายงานผลวิเคราะห์ตัวอย่างดิน น้ำ ปุ๋ย

- ๓) ระบบคำถามที่ถูกถามบ่อย
- ๔) โปรแกรมบันทึก Stock วัสดุการเกษตร
- ๕) โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- ๖) e-Learning

๒.๙.๒ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านข้อมูลดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านข้อมูลดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ทำการพัฒนา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน ได้รับการตอบรับจากกลุ่มผู้ใช้บริการทั้งภาครัฐและประชาชน ซึ่งเป็น เหตุผลประการสำคัญที่กรมพัฒนาที่ดิน จะต้องเร่งเพิ่มกำลังผลิตในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลใหม่ๆ ปรับปรุง ระบบที่เอื้ออำนวยให้ผู้ใช้บริการได้นำโปรแกรมและฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างสะดวก รวดเร็ว ประหยัดและ ถูกต้อง ดังนั้นระบบฐานข้อมูลดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างๆ อาทิ ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พัฒนาขึ้นมา รวมทั้งนักวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน พัฒนาขึ้นมาเองจนถึงปัจจุบัน มีชุดโปรแกรมและระบบฐานข้อมูลหลัก จำนวน ๑๒ ระบบ มีรายละเอียดต่างๆ สรุปได้ดังนี้

- (๑) โปรแกรมระบบฐานข้อมูลดินและทางเลือกการปลูกพืช (Soil View v๒.๑)
- (๒) โปรแกรมแผนปฏิบัติการพัฒนาทรัพยากรดิน (Land Plan v๓.๐)
- (๓) โปรแกรมระบบสนับสนุนการจัดการดินปัญหาในประเทศไทย (Soil man v๑.๑)
- (๔) โปรแกรมการชะล้างพังทลายของดินในประเทศไทย (ErosionView v๑.๐)
- (๕) โปรแกรมระบบสนับสนุนการกำหนดเขตปลูกพืชเศรษฐกิจ (AgZone v๓.๐)
- (๖) โปรแกรมระบบประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ (Land Suit ๑.๒)
- (๗) โปรแกรมระบบสนับสนุนการทำหมันบ้านพัฒนาที่ดิน (ConsPlan v๒.๐)
- (๘) โปรแกรมระบบฐานข้อมูลชุดดิน (ThaiPedon v๑.๐)
- (๙) โปรแกรมระบบประเมินคุณภาพดินเพื่อการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก (FarmPond v๑.๐)
- (๑๐) โปรแกรมระบบฐานข้อมูลการจำแนกประเภทที่ดินในเขตป่าไม้ถาวร (Permanent Forest)
- (๑๑) โปรแกรมดินไทยธาตุอาหารพืช
- (๑๒) โปรแกรมคำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ยรายแปลง

๒.๑๐ ด้านความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาที่ดินกับต่างประเทศ - ที่ผ่านมารกรมพัฒนาที่ดินได้ ดำเนินการความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ ดังนี้

๒.๑๐.๑ ความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น – ดำเนินความร่วมมือทางวิชาการ ดังนี้

๑) โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำภาคตะวันออก - เป็นโครงการร่วมกับ JICA เพื่อศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีการอนุรักษ์ดินและน้ำภาคตะวันออก โดยการจัดทำหลักเกณฑ์ทางวิชาการ และฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ และดำเนินการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ นาร่อง ๑๖ แห่ง

๒) โครงการ Increasing Economic Options in Rain fed Agricultural in Indo-China Through Efficient Use of Water Resources - เป็นโครงการร่วมกับ JIRCAS เพื่อดำเนินงานศึกษาวิจัยด้านต่างๆ เช่น วิจัยการจัดทำแผนที่ความชื้นของดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลการสำรวจระยะไกล ศึกษาการกักเก็บน้ำฝนไว้ในดิน โดยเปรียบเทียบความเหมาะสมของชนิดวัสดุหยาบที่เป็นตัวนำน้ำลงดิน ศึกษาความสามารถในการกักเก็บน้ำและประเมินปริมาณการกักเก็บน้ำของแหล่งน้ำขนาดเล็กและบ่อน้ำในไร่นา ศึกษาเพื่อประเมินแหล่งน้ำผิวดิน โดยใช้ข้อมูลดาวเทียมศึกษาแบบจำลองการประเมินผลผลิตข้าว ที่ปลูกในเขตเกษตรน้ำฝน และศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ของเกษตรกรเพื่อพัฒนาการเกษตร เป็นต้น

๓) โครงการร่วมกับ JIID เพื่อศึกษาและเสนอแนะวิธีการพัฒนาและจัดการชลประทานในไร่นา รวมทั้งการก่อสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อ

๒.๑๐.๒ ความร่วมมือกับประเทศฝรั่งเศส - ดำเนินความร่วมมือทางวิชาการ ดังนี้

๑) โครงการร่วมกับ ORSTOM ปี ๒๕๓๘ - ๒๕๔๔ ในการศึกษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน การเปลี่ยนแปลงทางเคมีของดิน เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินตอนที่เป็นกรด

๒) โครงการร่วมกับสถาบัน IRD ปี ๒๕๔๔ - ปัจจุบัน โดยในปี ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗ ดำเนินการวิเคราะห์กระบวนการเกิดดินเค็มในระดับพื้นที่และระดับภูมิภาค ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐ ดำเนินการศึกษากระบวนการเกิดคราบเกลือในพื้นที่ดินเค็มที่เป็นดินนาในพื้นที่เกษตรน้ำฝน และปี ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน ดำเนินการศึกษาคือเคลื่อนที่ของน้ำและสารละลาย ความสัมพันธ์ของดิน น้ำ พืช การดูดใช้น้ำของพืชและการชะล้างพังทลายของดิน

๒.๑๐.๓ ความร่วมมือกับ FAO - ดำเนินการในช่วงปี ๒๕๔๒ - ๒๕๔๔ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการทำนาถั่วในพื้นที่เกษตรน้ำจืด โดยทำแปลงสาธิตพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการทำนาถั่วและนาถั่วร้าง

๒.๑๐.๔ ความร่วมมือกับ ACIAR เครือรัฐออสเตรเลีย ปี ๒๕๒๕ - ๒๕๔๗ โดยในปี ๒๕๒๕ - ๒๕๒๗ ดำเนินการศึกษาคูณภาพและทิศทางการไหลของน้ำใต้ดิน ที่ทำให้เกิดปัญหาดินเค็ม ปี ๒๕๒๗ - ๒๕๓๐ ดำเนินการศึกษาคัดเลือกต้นไม้ทนเค็มจัด ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๓๘ ดำเนินการศึกษาคูณการใช้น้ำของต้นไม้นบนพื้นที่รับน้ำและให้น้ำ และ ปี ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗ ดำเนินการศึกษาคูณการใช้น้ำของต้นไม้อีกที่ปลูกบนพื้นที่รับน้ำและให้น้ำและพัฒนาประยุกต์ใช้แบบจำลอง

๒.๑๐.๕ ความร่วมมือกับ ITC ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ในปี ๒๕๔๖ - ๒๕๕๑ พัฒนารูปแบบการสำรวจและทำแผนที่ดิน ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และเทคนิคการสำรวจข้อมูลระยะไกล (Remote Sensing) เพื่อพัฒนาวิธีการประเมินข้อมูลสิ่งแวดล้อมต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์พื้นที่ดินเสื่อมโทรม

๒.๑๐.๖ ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน - ดำเนินการภายใต้โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจและแผนปฏิบัติการไทย - กัมพูชา - พม่า - ลาว (ACMECS) โดยให้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ๓ ประเทศ คือ สปป.ลาว กัมพูชา และพม่า ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรและพัฒนาบุคลากรทางด้านการสำรวจ การวางแผนการใช้ที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การตรวจสอบดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน

นอกจากนี้กรมพัฒนาที่ดินยังได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในฐานะเป็นสมาชิกของ ๓ องค์กรต่างประเทศ คือ ๑) ภาควิชาสัตวศาสตร์สหประชาชาติ

ว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (United Nations Convention to Combat Desertification – UNCCD) ๒) องค์การดินถล่มระหว่างประเทศ (The International Consortium on Landslides (ICL) และ ๓) สมาคมอนุรักษ์ดินและน้ำโลก (The World Association of Soil and Water Conservation – WASWC)

๒.๑๑ ด้านการให้บริการวิเคราะห์ดิน น้ำ พืช ภารกิจหนึ่งของกรมพัฒนาที่ดินที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินโดยตรง ได้แก่ การให้บริการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน น้ำเพื่อการเกษตร พืช ปุ๋ยอินทรีย์ แร่ในดิน และสิ่งปรับปรุงดิน รวมทั้งการตรวจและรับรองมาตรฐานสินค้าประเภทปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การให้บริการดังกล่าวมีทั้งการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินมีห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกระจายอยู่ ๑๒ เขต ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตรทั่วประเทศไทย ได้รับวิเคราะห์ตัวอย่างที่มาจากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หน่วยงานเอกชน องค์กรต่างๆ เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนงานวิเคราะห์วิจัยงานโครงการพระราชดำริฯ รวมทั้งโครงการต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ นอกจากนั้น ยังมีการให้บริการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ของเกษตรกรโดยตรงอีกด้วย ผลวิเคราะห์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้เป็นแนวทางในด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การเลือกใช้ปุ๋ยตามชนิดและอัตราที่เหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน รวมทั้งยังเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยในการสนับสนุนภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น งานด้านการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม การสำรวจและจำแนกดิน การวางแผนการใช้ที่ดิน และการอนุรักษ์ดินและน้ำอีกด้วย โดยให้บริการวิเคราะห์ดิน ๑,๔๐๖,๙๙๐ ตัวอย่าง

๒.๑๒ ด้านป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการสำรวจและจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตรได้แก่ พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม และน้ำป่าไหลหลาก เป็นต้น และกำหนดเขตพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ และเฝ้าระวัง เตือนภัยจากดินถล่ม น้ำท่วม น้ำป่าไหลหลาก และความแห้งแล้ง และได้ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมพื้นที่ ๑๖๗,๓๓๒ ไร่ จำแนกเป็น

๒.๑๒.๑ การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ดำเนินการแล้วรวมพื้นที่ ๓๔,๔๑๒ ไร่ โดย

๑) การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงต่อดินถล่ม เพื่อป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ที่เสี่ยงภัยต่อดินถล่ม และเพื่ออนุรักษ์ดินและป่าต้นน้ำลำธารให้ยั่งยืนและปรับสภาพพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และพื้นที่การเกษตรให้เป็นป่าธรรมชาติ โดยพื้นที่ดำเนินการต้องเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๐

๒) การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรที่มีความวิกฤตต่อการสูญเสียหน้าดิน เพื่อให้เกษตรกรเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร ในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความลาดชันอย่างถูกวิธี ซึ่งจะช่วยลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่การเกษตร โดยพื้นที่ดำเนินการต้องเป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่มีระดับการชะล้างพังทลายของดินระดับรุนแรง ถึง รุนแรงมากที่สุด (อัตราการสูญเสียหน้าดินตั้งแต่ ๑๕ ตัน/ไร่/ปี ขึ้นไป) โดยมีความลาดชันของพื้นที่มากกว่าร้อยละ ๒๕

๒.๑๒.๒ การป้องกันผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ดำเนินการแล้วรวมพื้นที่ ๑๓๒,๙๒๐ ไร่ โดย

๑) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ และปลูกไม้ยืนต้นรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่การเกษตร และเพื่อรณรงค์เสริมสร้างความรู้และพัฒนา บุคลากร เกษตรกร บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยความร่วมมือทุกภาคส่วนให้สามารถเตรียมพร้อมในการรองรับกับภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร โดยพื้นที่ที่ดำเนินการจะต้องเป็นพื้นที่ดอน

แหล่งแล้งซ้ำซาก/เสื่อมโทรม/ทิ้งร้าง โดยมีความลาดชันของพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ อัตราการสูญเสียน้ำดิน ตั้งแต่ ๒ ตัน/ไร่/ปีขึ้นไป

๒) การรณรงค์ไถกลบตอซังเพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รู้ถึงประโยชน์จากการไถกลบตอซัง เป็นการสาธิตวิธีการไถกลบตอซังที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่เกษตรกร เพื่อเกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ และลดการเกิดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาตอซัง ซึ่งทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น โดยพื้นที่ที่ดำเนินการจะต้องเป็นพื้นที่ปลูกข้าว/ข้าวโพด/อ้อย ในพื้นที่แหล่งแล้งซ้ำซาก

๓) การลดการเผาพื้นที่โล่งเตียน เพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน เพื่อลดการเผาพื้นที่เกษตรบนพื้นที่โล่งเตียน เป็นการช่วยบรรเทาภาวะโลกร้อนได้ในระดับหนึ่ง และบรรเทามลพิษทางอากาศ เพื่อให้เกษตรกรชาวเขาได้เรียนรู้การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ดำเนินการในพื้นที่ ๘ จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา ลำปาง ลำพูน และแพร่ ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรบนที่สูงและมีการแผ้วถางและเผาอยู่เป็นประจำ และพื้นที่ปลูกพืชไร่/ไร่เลื่อนลอย

ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกรมพัฒนาที่ดิน

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของกรมพัฒนาที่ดิน โดยการระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๑๗-๑๙ มกราคม ๒๕๕๔ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี ดำเนินการโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน ซึ่งเป็นปัจจัยภายในองค์กร และโอกาสและอุปสรรคหรือข้อจำกัดซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินการพัฒนาทรัพยากรที่ดิน รวมทั้งกำหนดกลยุทธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix ดังนี้

๓.๑ การวิเคราะห์ SWOT Analysis

ดำเนินการพิจารณาสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) และสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อน และความสามารถ ในการแข่งขัน โดยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก (โอกาส/อุปสรรค) มีสิ่งแวดล้อมที่นำมาพิจารณา ได้แก่

๑. สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economic Environment)
๒. สิ่งแวดล้อมทางการเมือง (Political Environment)
๓. สิ่งแวดล้อมด้านกฎหมาย (Legal Environment)
๔. สิ่งแวดล้อมทางเทคโนโลยี (Technological Environment)

ปัจจัยแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง/จุดอ่อน) มีประเด็นที่นำมาพิจารณา ได้แก่

๑. Man บุคลากร รวมถึงผู้บริหารขององค์กร
๒. Money งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
๓. Material วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี
๔. Management ระบบบริหารจัดการทุกด้าน เช่น การบริหารงานการเงิน พัสดุ งบประมาณ

ทรัพยากรบุคคล การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ทำให้สามารถสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ได้ดังนี้

๓.๑.๑ ปัจจัยภายใน

๑) จุดแข็ง (Strength)

- S๑ บุคลากรมีความรู้ความสามารถหลายด้าน ครอบคลุมภารกิจ
- S๒ มีเครือข่ายหมอดิน ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ
- S๓ ได้รับงบประมาณด้านการเกษตรสูงในโครงการใหม่ (พิเศษ/เร่งด่วน) ได้แก่ โครงการ ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย และโครงการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน เป็นต้น
- S๔ ได้รับงบประมาณในหมวดงบประมาณและงบดำเนินงานมากกว่าเมื่อเทียบกับกรมอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีขนาดโครงสร้างใกล้เคียงกัน
- S๕ มีฐานข้อมูลทรัพยากรดินครอบคลุมทั่วประเทศเพื่อใช้ในการพัฒนาด้านการเกษตร
- S๖ มีภาพถ่ายออร์โธรีสโครบคลุมทั่วประเทศ
- S๗ มีนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินที่มีคุณภาพหลายชนิดและเป็นที่ยอมรับ เช่น สารเร่ง ชูปเปอร์ พด.๑ สารเร่งชูปเปอร์ พด.๒ สารเร่งชูปเปอร์ พด.๓ สารเร่ง พด.๗ สารเร่ง พด.๘ จุลินทรีย์สำหรับพืช ปรับปรุงบำรุงดิน พด.๑๑ และปุ๋ยชีวภาพ พด.๑๒ เป็นต้น

S๘ มีองค์ความรู้ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำที่ครอบคลุมการใช้ประโยชน์ทั้งวิถีกล และวิถีพีช
 S๙ กรมมีหน่วยงานย่อยที่จะช่วยบริหารจัดการงานด้านทรัพยากรครอบคลุมทั้งประเทศ

สามารถแก้ไขพัฒนาลงไปถึงระดับตำบลได้

S๑๐ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรดินของกรมฯ สอดคล้องและสนับสนุนกับแผนพัฒนา
 จังหวัด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรดินของจังหวัดได้

๒) จุดอ่อน (Weakness)

W๑ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อภาระงาน เนื่องจากไม่มีอัตราทดแทนผู้เกษียณอายุ
 และการกระจายภารกิจไม่สมดุลต่ออัตรากำลัง

W๒ บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานไม่ตรงสายงาน และผู้บรรจุใหม่ยังมีประสบการณ์
 ไม่เพียงพอต่อการทำงาน

W๓ มีช่องว่างของช่วงอายุผู้ปฏิบัติงาน

W๔ บุคลากรบางส่วนมีความมุ่งมั่นไม่เพียงพอในการทำงาน เนื่องจากขาดแรงจูงใจ

W๕ การพัฒนาและการสื่อสารระหว่างเครือข่าย (หมอดิน) ยังไม่พอเพียง

W๖ ความต้องการของเกษตรกรมีมากกว่างบประมาณที่กรมฯ ได้รับจัดสรร

W๗ ข้อมูลบางอย่างที่ใช้ในการปฏิบัติงานยังไม่ทันสมัยและไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ เช่น
 ข้อมูลดินบนที่สูง เป็นต้น และการบริหารจัดการข้อมูลยังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์

W๘ เครื่องมือไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ได้แก่ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์ดิน
 เครื่องมือด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ และเครื่องจักรกลเพื่อปฏิบัติงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น

W๙ การคัดเลือกบุคลากรบางตำแหน่งยังไม่ตรงกับความรู้ความสามารถในสายงานนั้นๆ

W๑๐ งานด้านวิชาการในบางสาขายังมีการดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่องและยังมีการบูรณาการ
 ไม่เพียงพอ

W๑๑ บุคลากรทางวิชาการบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ เนื่องจากขาด
 แรงจูงใจ

W๑๒ การทำงานในบางภารกิจยังขาดการบูรณาการที่ชัดเจน

W๑๓ ระบบการถ่ายทอดตัวชี้วัดไม่ชัดเจน

W๑๔ การจัดหาปัจจัยการผลิตไม่ทันต่อความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากปัญหา
 การจัดซื้อจัดจ้าง

W๑๕ ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงาน

W๑๖ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ที่ทำให้เกิดความล่าช้า

W๑๗ การสอนงานและการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นยังไม่ต่อเนื่อง

๓.๑.๒ ปัจจัยภายนอก

๑) โอกาส (Opportunity)

๐๑ มี พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเครื่องมือในการประกาศเขตพัฒนาที่ดิน ในการดำเนินการด้านมาตรการและกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน/ใช้กำหนดพื้นที่เป้าหมายมาตรการ ป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรม

๐๒ นโยบายรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ ให้เพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรและเพิ่มมูลค่า กรมฯ มีโอกาสในการสร้างงานวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร

๐๓ นโยบายปรับโครงสร้างภาคเกษตร สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ เร่งรัดการจัดหา แหล่งน้ำให้ทั่วถึง

๐๔ ต้นทุนปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้นเป็นโอกาสให้กรมฯ ผลิตรายการ/เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ให้ลดต้นทุน

๐๕ สังคมหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น ทำให้กรมฯ มีโอกาสในการส่งเสริมเกษตรแบบ ใช้สารอินทรีย์มากขึ้น

๐๖ การศึกษาของเกษตรกรสูงขึ้นทำให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการ นำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินมาประยุกต์ใช้

๐๗ มีช่องทางการเข้าถึงงบประมาณหลายช่องทางทำให้กรมฯ มีโอกาสในการถ่ายทอด เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๐๘ แนวทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้กรมฯ มีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีด้าน การพัฒนาที่ดินเข้าไปส่งเสริมมากขึ้นและมีความยั่งยืนทางการเกษตร

๐๙ เขตการค้าเสรีเป็นเงื่อนไขทำให้ต้องพัฒนาสินค้าทางการเกษตร

๐๑๐ แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซี และรีโมทเซนซิง (Remote sensing) ช่วยให้เจ้าหน้าที่ ของกรมฯ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยในการสำรวจสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๐๑๑ เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ช่วยให้การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ช่วยลดต้นทุนในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) เป็นต้น

๒) ภัยคุกคาม (Threat)

T๑ การไม่ประกาศใช้ พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ครอบคลุมพื้นที่เสียหาย (ดินถล่ม/น้ำท่วม/ภัยแล้ง/พื้นที่เกษตรกรรมขั้นดี จะถูกทำลายไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม/สนามกอล์ฟ/ พื้นที่เมือง) อาจเกิดผลกระทบย้อนกลับ

T๒ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้นโยบายไม่ต่อเนื่อง การดำเนินงานชะงัก สัญญาประชาคม ไม่ได้รับการตอบสนอง

T๓ การเมืองแทรกแซงการทำงาน

T๔ การถ่ายโอนภารกิจ ทำให้การพัฒนาในพื้นที่ไม่เบ็ดเสร็จ

T๕ การนำเข้าปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นแต่ในสัดส่วนที่ลดลงตามความต้องการภาคเกษตร ทำให้กระทบต่อการส่งเสริมการทำการเกษตรลดใช้สารเคมี/เกษตรอินทรีย์

T๖ หนี้สินภาคเกษตร ทำให้เกษตรกรขาดความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม

T๗ การเคลื่อนย้ายแรงงานภาคการเกษตร ทำให้แรงงานภาคการเกษตรลดลง ส่งผลให้การสร้างเครือข่ายเกษตรกรลดลง ทำให้การขยายผลงานลดลง

T๘ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินทำให้เสียพื้นที่ๆ มีศักยภาพในการทำการเกษตร

T๙ การตลาดเคลื่อนของฤดูกาลมีผลต่อแผนการดำเนินงานกิจกรรมย่อยต่างๆ ส่งผลต่อการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน

T๑๐ ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม ภัยแล้ง ทำให้ต้องปรับแผนการใช้งบประมาณส่งผลกระทบต่อการทำงานตามแผนปกติ

T๑๑ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและการถือครองส่งผลกระทบต่อสภาวะทางกายภาพ มีผลต่อความสำเร็จของแผนงาน

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix

ดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) กับโอกาส (Opportunity) เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก วิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) กับภัยคุกคาม (Threat) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ปรับภายนอกองค์กร วิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) กับโอกาส (Opportunity) เพื่อกำหนดกลยุทธ์พัฒนาภายในองค์กร และวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) กับภัยคุกคาม (Threat) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ปรับภายในองค์กร ดังภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ ความสัมพันธ์ผัง SWOT และกลยุทธ์ทางเลือก (TOWS)

W+O = Off-set approach กลยุทธ์ “ทดแทน” แก้ไขจุดอ่อนเพื่อใช้โอกาสที่มีอยู่ขององค์กร (เชิงพัฒนา)	S+O = Matching approach กลยุทธ์ “ฉีกพลิก” เพื่อใช้จุดแข็ง เปิดโอกาสใหม่ทางการแข่งขัน (เชิงรุก)
W+T = Mitigation approach กลยุทธ์ “บรรเทา” เพื่อหาทางแก้ไขจุดอ่อน และเลี่ยงภาวะคุกคามที่บดบังวัตถุประสงค์ขององค์กร (เชิงพลิกแพลง)	S+T = Covering approach กลยุทธ์ “โอบล้อม” การอาศัยจุดแข็ง ต้านและตรึงภาวะคุกคามที่มีต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร (เชิงรับ)

สามารถแสดงการวิเคราะห์ดังตารางที่ ๖ และสรุปกลยุทธ์ได้ ๑๔ กลยุทธ์ ดังนี้

- ๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลดินและการประยุกต์ใช้ข้อมูลดิน
- ๒) พัฒนากระบวนการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อผลักดันให้หน่วยงานนำไปใช้ในพื้นที่
- ๓) วิจัยและพัฒนางานวิชาการ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมให้ขยายผลไปสู่เกษตรกร
- ๔) ผลักดัน พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผ่านภาคีเครือข่าย
- ๕) ส่งเสริมภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ๖) ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมี พัฒนาสู่เกษตรอินทรีย์
- ๗) พัฒนาเครือข่ายหมอดินอาสาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

๘) ศูนย์กลางการเรียนรู้การพัฒนาที่ดินระดับตำบล

๙) พัฒนาระบบการบริหารจัดการผู้องค์กรที่มีสมรรถนะสูงตามเกณฑ์ PMQA

๑๐) สร้างระบบและกระบวนการทำงานอย่างมีบูรณาการ

๑๑) พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลตามหลักสมรรถนะ

๑๒) พัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

๑๓) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่าย และระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาที่ดิน (Front line)

และพัฒนาระบบงานสนับสนุนของกรมฯ (Back office)

๑๔) การจัดการความรู้ในองค์กรและเครือข่าย

ตารางที่ ๖ การกำหนดกลยุทธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix

การวิเคราะห์จุดแข็ง กับ โอกาส (SO)	การกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก
<p>S๒S๕O๑๑: ให้บริการฐานข้อมูลดินผ่านระบบ IT/GIS , พัฒนาระบบ E-learning</p> <p>S๖S๘O๑๐O๑๑: พัฒนาระบบการออกแบบระบบดินและน้ำโดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ</p> <p>S๑S๕S๖O๑๐O๑๑: พัฒนาระบบฐานข้อมูลดินให้ทันสมัยและรวดเร็ว</p> <p>S๑,S๕,S๗,S๒,O๑๑,O๓,O๔,O๑๑ : ให้บริการวิเคราะห์ข้อมูลดินและข้อมูลสารสนเทศ พร้อมทั้งคำแนะนำ การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน รวมถึงให้บริการด้านปัจจัยการผลิต เช่น สารเร่ง พด.</p> <p>S๒๐๖ : จัดทำ facebook ประเด็น ๑) คุณขอมา เพื่อให้ทราบความต้องการของเกษตรกรเข้าถึงปัญหา และการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพดินของเกษตรกร ๒) คลังความรู้การจัดการดิน/ปลูกพืช</p>	<p>ใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและภูมิสารสนเทศในการพัฒนาระบบการทำงานและการบริการให้ทันสมัยและรวดเร็ว</p>
<p>S๒S๗O๔O๕: ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ผ่านเครือข่าย</p> <p>O๒, O๓, O๕, S๑, S๒, S๗ : ส่งเสริมการลดใช้สารเคมี และการใช้เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อการผลิตที่ปลอดภัยทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค</p> <p>S๗O๓O๕ : สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน</p> <p>S๒,S๓,S๔,S๗,O๕,O๘,O๓,O๔ : มุ่งพัฒนาที่ดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยลดใช้สารเคมี</p>	<p>มุ่งส่งเสริมการลดใช้สารเคมีเพื่อการผลิตที่ปลอดภัยทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค</p>
<p>S๗O๓: การพัฒนางานวิจัย และปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรอินทรีย์</p> <p>O๒, O๖, O๗, S๑, S๒, S๙ : ส่งเสริมและสนับสนุนให้งานวิจัยต้องนำไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกร</p> <p>O๙, S๑, S๓ : มีการวิจัยที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>S๙O๒O๔ : ส่งเสริมให้บุคลากรระดับย่อยทำงานวิจัยโดยเน้นด้านลดต้นทุน</p>	<p>พัฒนางานวิจัย และส่งเสริมสนับสนุนให้ในงานวิจัยขยายผลไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกร</p>

การวิเคราะห์จุดแข็ง กับ โอกาส (SO)	การกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (ต่อ)
<p>S๒O๖: การสร้างและขยายเครือข่ายหมอดินให้เข้มแข็งและยั่งยืน</p> <p>S๑S๒ O๒O๖ : โครงการให้เกษตรกร/หมอดินอาสาที่มีความสามารถวิเคราะห์แปลผลและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในพื้นที่เกษตรกรของตนเองได้</p> <p>S๒O๗O๘: ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินอย่างยั่งยืนระดับตำบล</p>	<p>การสร้างและขยายเครือข่ายหมอดินให้เข้มแข็งและยั่งยืน</p>
<p>S๑,S๕,S๗,O๑๐,O๑๑,O๘ : จัดทำเขตการใช้ที่ดินในการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม และนำไปใช้ถ่ายทอดความรู้ สนับสนุนส่งเสริมการใช้ที่ดินให้เพิ่มศักยภาพ</p> <p>S๑S๕S๖O๑O๔O๑๐O๑๑ : พัฒนาประสิทธิภาพการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการส่งออก</p> <p>S๑๐O๗: ผลักดันแผนที่ ไปสู่แผนจังหวัด/พื้นที่</p> <p>O๑๐, O๑๑, S๑, S๖ : สร้างระบบการเข้าถึงข้อมูลภาพถ่ายออร์โธสตีของกรมพัฒนาที่ดินได้ เช่นเดียวกับ Google Earth (Free Download)</p> <p>S๕S๖๐๑๐O๑๑ : กรมฯ ใช้ประโยชน์จากแผนที่และ GIS พร้อมสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรมั่นใจในข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำไปวางแผนในพื้นที่ของตนเอง</p>	<p>พัฒนาประสิทธิภาพการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยใช้แผนที่และ GIS และผลักดันให้เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่</p>
<p>S๑S๑๐O๗: เสนอโครงการของงบประมาณจังหวัด</p> <p>S๘O๑ : เร่งรัดการประกาศคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>S๙๕๑๐O๖ : เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน สามารถเข้าถึงเกษตรกรระดับหมู่บ้าน และเป็นที่ยอมรับทั้งเกษตรกรและหน่วยงานต่างๆ ในระดับจังหวัด</p> <p>S๑S๓S๖O๑๐O๑๑: ระบบเตือนภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม ดินถล่ม)</p>	<p>-</p>

การวิเคราะห์จุดแข็ง กับ ภัยคุกคาม (ST)	การกำหนดกลยุทธ์ปรับภายนอก
<p>S๑S๕S๑๐T๑T๑๐: เร่งรัดการประกาศเขตพัฒนาที่ดิน</p> <p>S๑,S๕,S๒,T๑,T๑๐,T๑๑,T๒ : ผลักดันให้มีการใช้ พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>S๒S๘T๑ : ให้เครือข่ายมีความรู้และส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำตาม พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑</p> <p>T๒, T๓, T๑๐, S๔, S๕, S๙ : พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน</p>	<p>- ผลักดันให้มีการใช้ พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างเป็นรูปธรรม และถ่ายทอดให้เครือข่ายมีความรู้และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำตาม พ.ร.บ.</p>
<p>S๑S๘T๘: วิจัยพัฒนาปรับปรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิต</p>	<p>- พัฒนางานวิจัย และฐานข้อมูลสนับสนุนปรับปรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิต</p>
<p>S๕T๕ : สนับสนุนการใช้ปุ๋ยเคมีตามผลการวิเคราะห์ดิน</p> <p>S๑T๕ : ค้นหาวัสดุ สารชนิดใหม่ที่จะนำมาทดแทนปุ๋ยเคมี</p>	<p>- สนับสนุนการใช้ปุ๋ยเคมีตามผลการวิเคราะห์ดิน</p>
<p>S๒S๘T๑๑ : ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ตามศักยภาพของที่ดิน</p> <p>S๖T๑๐T๑๑ : กรมพัฒนาที่ดิน มีบทบาทในด้านฐานข้อมูลการเตือนภัยและผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดประเภทมากขึ้น</p>	<p>- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ตามศักยภาพของที่ดิน</p>
<p>S๑,S๔,T๒,T๓ : มุ่งเน้นการพัฒนาตามแผนการยกระดับ และปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการของกรมให้มีคุณภาพมาตรฐานการทำงานสู่ระดับมาตรฐานสากล (PMQA)</p>	<p>- มุ่งเน้นการพัฒนาตามแผนการยกระดับ และปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการของกรมให้มีคุณภาพมาตรฐาน</p>
<p>T๑, T๒, T๓, S๑, S๙, S๑๐ : สร้างระบบการทำงาน/การตรวจสอบเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด</p>	<p>- สร้างระบบการทำงาน/การตรวจสอบเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด</p>
<p>T๑, T๒, T๓, S๒, S๔, S๙ : พัฒนาเครือข่ายการพัฒนาที่ดินผ่านหมอดินให้เข้มแข็ง</p>	<p>- พัฒนาเครือข่ายการพัฒนาที่ดินผ่านหมอดินให้เข้มแข็ง</p>

การวิเคราะห์จุดอ่อน กับ โอกาส (WO)	การกำหนดกลยุทธ์พัฒนาภายใน
<p>W๔O๘ : พัฒนาระบบคุณธรรมให้บุคลากรตระหนักต่อหน้าที่</p> <p>W๔O๘ : พัฒนามาตรฐานระบบคัตสรรบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่ง</p> <p>W๑,W๒,W๓,W๑๒,O๑๐,O๑๑ : ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>O๒, O๔, W๑, W๒, W๓, W๑๗ : แผนการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในสายงานที่ขาดแคลน (สอนงาน, ถ่ายทอดความรู้, จัดสรรบุคลากร,...) ได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>- พัฒนาบุคลากร โดยส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบคุณธรรม และพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในสายงานได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>W๖O๗ : สร้างกลไกการบริหารแผนงานและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>W๘O๑ : มีแผนการจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ เครื่องจักรกลหนัก และเครื่องมือจัดทำสารสนเทศเป็นรายปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว</p>	<p>- สร้างระบบการทำงาน โดยมีกลไกการบริหารแผนงานและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ และจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยและพอเพียง</p>
<p>O๑, O๒, W๑๑, W๑๒ : บูรณาการปฏิบัติงานทั้งภายใน/ระหว่างหน่วยงานกรมพัฒนาที่ดิน</p> <p>O๗, W๔, W๙, W๑๗ : สร้างระบบการทำงานอย่างมีความสุขทั้งสภาพแวดล้อม สร้างขวัญและกำลังใจ และมีความก้าวหน้าในตำแหน่งอย่างเหมาะสม</p>	<p>- สร้างบรรยากาศการทำงานให้บุคลากรในกรมฯ มีขวัญกำลังใจ และมีความสุขในการทำงาน รวมทั้งมีการบูรณาการปฏิบัติงานทั้งภายใน/ระหว่างหน่วยงานกรมพัฒนาที่ดิน</p>
<p>W๘O๗O๑๐O๑๑ : กรมฯ ได้รับงบประมาณด้าน IT และพัฒนาเครื่องมือ IT ได้เพียงพอและทันสมัย</p> <p>O๗, O๑๐, O๑๑, W๕, W๗ : สร้างระบบการเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม</p>	<p>- สร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยใช้ IT</p>
<p>W๑O๑ : ปรับโครงสร้างหน่วยงานพร้อมอัตรากำลังตาม พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์ได้ Out put Out come</p> <p>W๔W๑๐W๑๑W๑๒W๑๗O๒ : ผลักดันงานวิจัยของกรมฯ ให้บุคคลภายนอกทำ</p>	<p>-</p>

การวิเคราะห์จุดอ่อน กับ ภัยคุกคาม (WT)	การกำหนดกลยุทธ์ปรับภายใน
<p>W๕T๑ : กรมฯ ใช้เทคโนโลยีในการถ่ายทอดงานพัฒนาที่ดินผ่านระบบ Internet เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรสามารถเรียนรู้งานและรับทราบข้อมูลผ่านทาง Website</p>	<p>- ปรับระบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
<p>T๒, T๓, T๔, W๑, W๖, W๑๒ : ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกรมพัฒนาที่ดินให้ได้</p> <p>T๒, T๓, T๔, T๙, W๖, W๑๐, W๑๒ : การจัดสรรงบประมาณต้องสอดคล้องกับภารกิจ (ตัวชี้วัด) ของกรมพัฒนาที่ดินอย่างเคร่งครัด</p>	<p>- ปรับระบบการทำงาน โดยเน้นการดำเนินงานตามภารกิจของกรมฯ และลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงานของหน่วยงานภายในกรมฯ และให้เกิดการบูรณาการข้อมูลและงานระหว่างหน่วยงาน</p>
<p>W๑,W๑๒,W๒,W๓,W๖,T๒,T๓ : ส่งเสริมให้ข้าราชการยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล</p> <p>W๑,W๑๒,W๒,W๓,W๖,T๖,T๒,T๓ : สร้างค่านิยมขององค์กรเพื่อให้เกิดความมั่นคงในการทำงาน</p> <p>T๑,T๒, W๖, W๘, W๑๐ : ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของกรมพัฒนาที่ดินให้เป็นไปตามเป้าหมาย</p> <p>W๑W๒W๔W๑๐W๑๑W๑๒W๑๓W๑๔T๕ : เน้นการวิจัยด้านที่ชำนาญแต่ละบุคคลแทนงานด้านดินและปุ๋ย</p>	<p>- สร้างจิตสำนึกและส่งเสริมข้าราชการให้มีคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล</p>

ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑ วิสัยทัศน์

“พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม”
 นิยามวิสัยทัศน์ ดังนี้

- พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ : ป้องกันการชะล้างพังทลาย แก้ไขปัญหาดิน การปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการผลิตพืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆ ให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น
- การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน : การสำรวจ วิเคราะห์ จำแนกประเภทการใช้ที่ดิน การจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน วางแผนการใช้ที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคต
- การมีส่วนร่วม : ภาครัฐเครือข่าย ได้แก่ หมอดินอาสา ยุวมอดิน เกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดิน และการเผยแพร่องค์ความรู้ วิชาการผ่านภาครัฐเครือข่าย เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดิน

๔.๒ ภารกิจตามกฎหมาย

การกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตแผนที่และทำสำมะโนที่ดิน การให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

๔.๓ พันธกิจ

- (๑) สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- (๒) วิจัย พัฒนา ให้บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน พร้อมทั้งกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมเพื่อการผลิตและให้บริการข้อมูลเชิงพื้นที่ด้านต่างๆ ที่ถูกต้อง ทันสมัย
- (๓) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดินและน้ำ โดยการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูปรับปรุงดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ภายใต้กระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วม
- (๔) พัฒนาหมอดินอาสา ยุวกษัตริกร เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร ให้มีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
- (๕) ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

๔.๔ อำนาจหน้าที่

- (๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๒) ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ และจำแนกดินเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย การกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งติดตามสถานการณ์สภาพการใช้ที่ดิน

(๓) ศึกษา วิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตรในไร่นา ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

(๔) ให้บริการวิเคราะห์และตรวจสอบดิน น้ำ พืช ปุ๋ย พร้อมให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดิน

(๕) ศึกษา วิเคราะห์ และผลิตแผนที่ภาพถ่าย จัดทำสำมะโนที่ดิน และพัฒนาระบบแผนที่ฐานเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ การพัฒนาการผลิต การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและอื่นๆ

(๖) ถ่ายทอดผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และให้บริการด้านการพัฒนาที่ดิน รวมทั้งสร้างเครือข่ายหมอดินอาสา และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง เพื่อรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดิน และในด้านอื่นๆ

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมฯ หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๔.๕ ค่านิยมองค์กร

- ๑) รักองค์กร โดยมีความศรัทธาที่ดีต่อองค์กร และยึดประโยชน์องค์กรเป็นหลัก
- ๒) รักศักดิ์ศรี โดยมีความภูมิใจในการเป็นข้าราชการและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) รู้สามัคคี โดยทำงานเป็นทีม มีความพร้อมเพียง และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- ๔) รอบรู้มีคุณธรรม โดยมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
- ๕) ริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีความคิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

๔.๖ ประเด็นยุทธศาสตร์

- ๑) การขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ๒) การอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ๓) การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน
- ๔) การสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน
- ๕) การพัฒนาองค์กร

๔.๗ เป้าประสงค์หลัก

- ๑) จัดทำแผนการใช้ที่ดินเพื่อการวางแผนพัฒนาในพื้นที่
- ๒) ส่งเสริมเกษตรกรทำการผลิตตามความเหมาะสมของดิน
- ๓) พื้นที่เกษตรได้รับการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- ๔) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงดิน
- ๕) พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมการพัฒนาที่ดิน
- ๖) เกษตรกรนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์
- ๗) สร้างและพัฒนาต่อยอดภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดินให้เข้มแข็ง และยั่งยืน

๔.๘ ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของหน่วยงานที่นำแผนการใช้ที่ดินไปใช้ระดับตำบล (ร้อยละ)
- ๒) ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพของดิน (ร้อยละ)
- ๓) พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน (ล้านไร่)
- ๔) พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรดิน (ล้านไร่)
- ๕) ร้อยละความสำเร็จของโครงการวิจัยที่ผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองงานวิชาการของกรมฯ และดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน (ร้อยละ)
 - ๖) ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบงานวิจัย (ระดับ)
 - ๗) ร้อยละของเกษตรกรที่นำเทคโนโลยีที่ได้รับจากกรมพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ (ร้อยละ)
 - ๘) ร้อยละของหมอดินอาสาและกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ที่ได้รับการพัฒนาและมีกิจกรรมต่อเนื่อง (ร้อยละ)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑. สถานการณ์

จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย ปี ๒๕๕๓ เนื้อที่ประเทศไทยประมาณ ๓๒๐.๖๙ ล้านไร่ เมื่อจำแนกตามประเภทการใช้ที่ดิน พบว่าเป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๑๕๒.๓๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๐ รองลงมาคือ เนื้อที่ป่าไม้ ๑๐๗.๒๔ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๔ และเนื้อที่นอกการเกษตร ๖๑.๑๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๖

ในพื้นที่ดังกล่าวโดยเฉพาะเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๑๕๒.๓๓ ล้านไร่ พบว่า เป็นที่นา ๗๑.๘๘ ล้านไร่ ที่พืชไร่ ๓๒.๐๖ ล้านไร่ ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น ๓๓.๒๑ ล้านไร่ ที่สวนผัก ไม้ดอก และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์รวม ๒.๔๙ ล้านไร่ ที่ทำการเกษตรอื่นๆ ๕.๕๓ ล้านไร่ ที่รกร้าง ๒.๘๘ ล้านไร่ และที่อาศัย ๔.๒๘ ล้านไร่

กรมพัฒนาที่ดินถูกจัดตั้งขึ้นในปี ๒๕๐๖ มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และได้มีการปรับเพิ่มภารกิจตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบด้วย การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย การผลิตแผนที่ภาพถ่าย และการทำสำมะโนที่ดิน

ผลการดำเนินงานด้านการวางแผนการใช้ที่ดินและการสำรวจและจำแนกดิน คือ จัดทำข้อมูลดินทั่วประเทศ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำแผนการใช้ที่ดินในระดับต่างๆ เช่น การกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล ดำเนินการไปแล้ว ๔,๕๔๔ ตำบล การวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขาดำเนินการไปแล้ว ๑๓๕ ลุ่มน้ำสาขา และการจัดทำเขตการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ ดำเนินการไปแล้ว ๑๕ ชนิดพืช สำหรับผลการดำเนินการด้านกฎหมายตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดิน และออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย การบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เฉพาะราย และการปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการเฉพาะราย

ดังนั้น การจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับต่างๆ ให้แล้วเสร็จทั่วประเทศ จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ พร้อมทั้งประกาศใช้เป็นลำดับแรก จากนั้นจึงขับเคลื่อนให้หน่วยงานต่างๆ นำแผนการใช้ที่ดินดังกล่าวในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งใช้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมาย เช่น การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น ประกอบกับปัจจุบันเป็นช่วงที่ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ กรมฯ จึงต้องเร่งดำเนินการปรับฐานข้อมูลดินให้เป็นปัจจุบัน และทันสมัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลฐานในการวางแผนการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะการวางแผนการผลิตพืชเศรษฐกิจรายชนิดสินค้าตามกรอบที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินสำหรับใช้ในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ทั่วประเทศ

๒.๒ เพื่อส่งเสริมเกษตรกรนำแผนการใช้ที่ดินไปวางแผนพัฒนาพื้นที่ตนเองและสามารถทำการผลิตผลผลิตทางการเกษตรได้ตามความเหมาะสม

๓. เป้าหมาย

๓.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินเพื่อการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ ๑๑๙ กลุ่มน้ำสาขา ๒,๗๑๑ ตำบล และ ๒๕ ชนิดพืช

๓.๒ ส่งเสริมเกษตรกรผลิตตามความเหมาะสมของดินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐

๓.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน

๓.๔ พัฒนาข้อมูลในเชิงพื้นที่

๓.๕ พัฒนาระบบการผลักดันแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑ ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน (ตำบล/กลุ่มน้ำสาขา/ชนิดพืช)

๔.๒ ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพของดิน

๕. กลยุทธ์

๕.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลดินและการประยุกต์ใช้ข้อมูลดิน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ปรับปรุงและพัฒนาแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีโอสให้ปัจจุบันและทันสมัย เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน การสำรวจและทำแผนที่ การวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำ การออกแบบงานจัดหาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยและภัยพิบัติ เป็นต้น รวมทั้งการให้บริการแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

๒) พัฒนาการสำรวจและจำแนกดินให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีความถูกต้องทันสมัย น่าเชื่อถือ และสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์

๓) ประยุกต์ใช้ข้อมูลดินร่วมกับข้อมูลอื่นๆ เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน รวมถึงประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศ

๕.๒ พัฒนาระบบการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อผลักดันให้หน่วยงานนำไปใช้ในพื้นที่ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) จัดทำแผนการใช้ที่ดินแบบบูรณาการ โดยให้ชุมชน ท้องถิ่น เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน และให้มีการจัดทำข้อตกลงการทำงานร่วมกัน ด้านการพัฒนาส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดิน และทรัพยากรอื่นด้านการเกษตร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามความเหมาะสมของดิน

๒) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อเผยแพร่แผนการใช้ที่ดินให้สะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์

๕.๓ ผลักดัน พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ ผ่านภาคีเครือข่าย โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) เร่งรัดการดำเนินการตามกฎหมายให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเฉพาะการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดินและประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งการกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือ และเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ครอบครองที่ดินตามความเหมาะสมจากการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินหรือการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการควบคุมการใช้ที่ดินในบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี

หรือวัตถุอื่นใดที่ทำให้ที่ดินของตนเองและ/หรือของผู้อื่นที่อยู่ใกล้เคียงเกิดความเสื่อมโทรมเสียหายต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

๒) ซ้ำแจ้งทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินทุกระดับให้เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ตาม พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ และให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับหมอดินอาสาทั่วประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน และประชาชนทั่วไปรับรู้และเข้าใจ พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอนุรักษ์ดินและน้ำ

๑. สถานการณ์

จากสถานการณ์ทรัพยากรที่ดินพบว่า ประเทศไทยมีปัญหาความเสื่อมโทรมของดินที่มีสาเหตุทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากการใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตัวอย่างของปัญหา เช่น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ทั่วประเทศประมาณ ๑๐๘ ล้านไร่ และปัญหาที่เกิดจากสภาพธรรมชาติของดินร่วมกับการกระทำของมนุษย์ทำให้ดินมีสมบัติไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยสำหรับการเพาะปลูกทางการเกษตร ถ้านำดินเหล่านี้มาใช้ประโยชน์จะไม่สามารถให้ผลผลิตหรือให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงที่ดินที่มีข้อจำกัดต่อการใช้ประโยชน์ซึ่งเมื่อนำไปใช้แล้วจะเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรง เช่น ปัญหาดินเปรี้ยวจัดมีเนื้อที่ ๖,๒๓๙,๓๖๑ ไร่ ปัญหาดินอินทรีย์มีเนื้อที่ ๒๖๐,๑๐๙ ไร่ ปัญหาดินเค็มมีเนื้อที่ ๑๔,๓๙๓,๔๖๙ ไร่ ปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ ๑๒,๕๔๔,๒๙๓ ไร่ ปัญหาดินตื้นมีเนื้อที่ ๔๖,๐๙๐,๑๐๙ ไร่ และปัญหาพื้นที่สูงชัน หรือพื้นที่ภูเขาซึ่งเป็นข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์มีเนื้อที่ ๙๖,๐๐๖,๙๘๔ ไร่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาดินกรดมีเนื้อที่ ๙๕,๔๑๐,๕๙๑ ไร่ และปัญหาดินดานที่เกิดจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสมที่พบกระจุกกระจายในพื้นที่ปลูกพืชไร่และเครื่องจักรกลขนาดใหญ่

ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ถึงปี ๒๕๕๔ รวม ๔๘ ปี ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีการ ได้แก่ การปรับปรุงแปลงนาลักษณะต่างๆ การสร้างบ่อตักตะกอนดินและบ่อน้ำในไร่นา การทำคันดิน และการทำคันคูรับน้ำขอบเขา เป็นต้น และวิธีพืช โดยการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก สามารถแก้ไขปัญหการชะล้างพังทลายของดินได้ ๑๔.๖๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๖ ของพื้นที่ปัญหการชะล้างทั้งหมด สำหรับการปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อแก้ไขดินปัญหา ได้แก่ ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว ดำเนินการได้ ๑.๕๒๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๑ ของพื้นที่ที่มีปัญหา ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเค็ม ดำเนินการได้ ๔.๙๖๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๘ ของพื้นที่ที่มีปัญหา และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ดำเนินการได้ ๐.๕๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๖ ของพื้นที่ที่มีปัญหา เป็นต้น

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจะพบว่า มีปัญหาด้านทรัพยากรดินที่กรมพัฒนาที่ดินต้องดำเนินการแก้ไขอีกเป็นจำนวนมาก และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปัจจุบันปัญหาด้านทรัพยากรมีการเปลี่ยนแปลงและมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมของโลก ดังนั้น จึงต้องมีการปรับแนวทางและวิธีการดำเนินงานอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีชุมชน ท้องถิ่น เกษตรกร ประชาชนในพื้นที่ และผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับงานด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรกรรม
- ๒.๒ เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงดินในพื้นที่เกษตรกรรม
- ๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร/ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่
- ๓.๒ พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงดินไม่น้อยกว่า ๘ ล้านไร่
- ๓.๓ เกษตรกรมีความพึงพอใจ ยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๓.๔ พัฒนาระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงบำรุงดิน

๔. ตัวชี้วัด

- ๔.๑ พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- ๔.๒ พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรดิน

๕. กลยุทธ์

๕.๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุงบำรุงดิน และพัฒนาฐานทรัพยากรดิน รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และส่งเสริมการผลิตเกษตรแบบระบบปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร เตรียมพร้อมและรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๒ ส่งเสริมและพัฒนาภาคีเครือข่าย ให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยพัฒนาที่ดินในลักษณะของการจัดทำแปลงสาธิตกำหนดเป็นเขตพัฒนาที่ดิน บูรณาการงานพัฒนาที่ดิน ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีกลและวิธีพืช และการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อแก้ไขดินปัญหา ได้แก่ ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินกรด เป็นต้น ตามสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรเห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุงบำรุงดิน และพัฒนาทรัพยากรดิน ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีภาคีเครือข่าย ทั้งเกษตรกร ประชาชน ภาครัฐ และเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา

๕.๓ พัฒนาคือความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน

๑. สถานการณ์

การวิจัยเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ เพื่อการนำประเทศไปสู่การพัฒนาและความเจริญ เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาหรือสร้างภูมิปัญญาใหม่ให้เกิดขึ้น เป็นการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา และนำไปสู่ความยั่งยืน

กรมพัฒนาที่ดินเริ่มดำเนินการวิจัยและงานวิชาการด้านพัฒนาที่ดินมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ผลงานวิจัยและงานวิชาการมากมายได้กำหนดเป็นเทคโนโลยีถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินและที่ดินมาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาด้านทรัพยากรดินก็ยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากปัจจัยในหลายด้าน เช่น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการขยายพื้นที่เกษตรกรรม และมีการใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก มีผลกระทบทำให้ปัญหาทรัพยากรมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้แนวทางการวิจัยและงานวิชาการต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับสถานการณ์ดังกล่าว

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการตื่นตัวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้เกิดแนวทางการวิจัยและงานวิชาการที่มีความทันสมัย และทันต่อสถานการณ์ของปัญหาที่เพิ่มขึ้น กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อขยายผลทางด้านข้อมูลด้านสมบัติของดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการดิน รวมถึงการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยงานวิชาการแบบบูรณาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ผลงานวิจัยและงานวิชาการ สามารถพัฒนาสู่เทคโนโลยีที่เหมาะสม และถ่ายทอดให้เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองได้ทันที

ผลงานที่ผ่านมารกรมพัฒนาที่ดินได้ทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินได้ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดินในอนาคต สามารถรองรับปัญหาการใช้ที่ดินที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเพื่อเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กรมฯ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาการเกษตร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดสรรสินค้าเกษตรและความมั่นคงทางอาหารอย่างเหมาะสม และด้านพัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนทุกระดับ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการวิจัย สร้าง และพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาที่ดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และผลิตภาพของสินค้าเกษตร ลดต้นทุนการผลิต

๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่ สามารถถ่ายทอดสู่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์

๒.๓ เพื่อส่งเสริมระบบการทำงานด้านวิชาการให้เกิดการบูรณาการ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม และเชื่อมโยงให้เห็นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ พัฒนางานวิจัย สร้าง และพัฒนานวัตกรรม ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ โครงการ
- ๓.๒ เกษตรกรนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐
- ๓.๓ ส่งเสริมกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม/เครือข่าย
- ๓.๔ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ/ยอมรับต่อผลงานวิจัย/เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑ ร้อยละความสำเร็จของโครงการวิจัยที่ผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองงานวิชาการของกรมฯ และดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน (ร้อยละ)

๔.๒ ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบงานวิจัย

๕. กลยุทธ์

๕.๑ วิจัยและพัฒนางานวิชาการ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมให้ขยายผลไปสู่เกษตรกร

๑) ส่งเสริมการวิจัย สร้างและพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาที่ดิน สนับสนุนงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้ง แลกเปลี่ยนการวิจัย และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินกับสถาบัน หน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ

๒) สร้างระบบการทำงานวิชาการ โดยการทําร่วมวิจัยเชิงพื้นที่ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอก และพัฒนางานวิจัยให้เกษตรกร/ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อเชื่อมโยงให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การจัดการทรัพยากรที่ดิน เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน และเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ให้ครบถ้วน ทันสมัย และนำผลงานวิจัยถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๔) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาการ

๕) สร้างเครือข่ายการถ่ายทอดองค์ความรู้ และส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการพัฒนาที่ดินให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งสร้างเครือข่ายด้านการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมกับสถาบัน หน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน

๑. สถานการณ์

เครือข่ายมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการดำเนินงาน ประโยชน์เฉพาะหน้าของเครือข่ายเห็นได้จากผลงานที่สมาชิกกลุ่มต่างๆ ดำเนินการ ส่วนประโยชน์ระยะยาวจะบังเกิดในรูปของควมมีประสิทธิภาพของการวิจัยและพัฒนาการถ่ายทอดวิธีการทำงาน ซึ่งเครือข่ายในการพัฒนามีประโยชน์หลายประการ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ สมาชิก และกิจกรรมของเครือข่าย การที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นศูนย์รวมของการสนับสนุน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุน เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ

สำหรับกรมพัฒนาที่ดินส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายด้วยเป้าหมายหลัก ๒ ประการ คือ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน และเพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชน ประกอบกับแนวนโยบายรัฐบาลให้ภาคประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นของตนเอง กรมพัฒนาที่ดินจึงได้มีการจัดตั้งหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกรมฯ ในการขับเคลื่อนพัฒนาให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีการพัฒนาอบรมให้้องค์ความรู้แก่หมอดินอาสาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีจำนวนหมอดินอาสาจำนวน ๘๑,๕๔๓ คนทั่วประเทศ รวมทั้งยุวมอดิน ๗,๕๕๓ คน ครูเกษตรกร ๙๖๑ คน จากโรงเรียนเกษตรกรอินทรีย์รวม ๙๔๒ โรงเรียน และจากนโยบายของกรมฯ ในการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรกรอินทรีย์ โดยมีเป้าหมายหลักในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตภาคการเกษตรเคมีเป็นระบบเกษตรที่ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จึงส่งผลให้เกิดกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร จำนวน ๗๓,๓๙๙ กลุ่มขึ้น เป็นเกษตรกรกว่า ๓.๖๕ ล้านคนทั่วประเทศ ปัจจุบันมีการพัฒนาต่อยอดกลุ่มดังกล่าวเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน ๔๑๗ กลุ่ม

จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเครือข่ายมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ดิน ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาเครือข่ายที่มีอยู่เดิมให้เข้มแข็งและมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มเติม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต่อไปจะเป็นภาคีเครือข่ายที่สำคัญในการผลักดันให้มีการนำองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ สร้างเครือข่ายหมอดินอาสาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ตลอดจนพัฒนาต่อยอด

๒.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งชุมชนเมือง และชนบทให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อรองรับการพัฒนาที่ดิน เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ที่ดิน และรักษาสภาพแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน โดยให้หมอดินอาสาเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ดินในชุมชนอย่างทั่วถึง

๒.๓ เพื่อพัฒนาวิทยากรระดับพื้นที่ของกรมฯ วิทยากรหมอดิน เพื่อสร้างเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน

๒.๔ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ สร้างและพัฒนาต่อยอดภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน ๘๑,๕๔๓ ราย ให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- ๓.๒ ส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาที่ดินให้มีศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๓.๓ เครือข่ายพัฒนาที่ดินพึงพอใจในการส่งเสริมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๓.๔ พัฒนาระบบการถ่ายทอด/สื่อสาร

๔. ตัวชี้วัด

- ๔.๑ ร้อยละของหมอดินอาสาและกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ที่ได้รับการพัฒนาและมีกิจกรรมต่อเนื่อง
- ๔.๒ จำนวนกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๕. กลยุทธ์

- ๕.๑ พัฒนาเครือข่ายหมอดินอาสาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน
 - ๑) สร้างเครือข่ายหมอดินอาสาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนพัฒนาต่อยอด
 - ๒) พัฒนาวิทยากรระดับพื้นที่ของกรมฯ วิทยากรหมอดิน เพื่อสร้างเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน
 - ๓) พัฒนางค์ความรู้ของหมอดินอาสา และส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอดินอาสา ด้านการพัฒนาที่ดินสู่เกษตรกรในวงกว้าง และเผยแพร่ความสำเร็จสู่นานาชาติ
 - ๔) สร้างและพัฒนาศูนย์ถ่ายทอดการพัฒนาที่ดิน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดินด้านต่างๆ
- ๕.๒ พัฒนาเครือข่ายองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ดิน
- ๕.๓ สร้างความตระหนักและความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรดินให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร

๑. สถานการณ์

การเปลี่ยนแปลงของโลกในอดีตที่ผ่านมา มีการพัฒนาความเจริญอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและการสื่อสารใหม่ที่ทำให้โลกมีความทันสมัยมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุและขนาดการเติบโตของประชากร การเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตที่ปรับเปลี่ยนจากภาคเกษตรมาเป็นภาคอุตสาหกรรม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของการบริโภคและลักษณะของกลุ่มผู้บริโภค และปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการขาดการปรับสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรอย่างเหมาะสม และการเปลี่ยนแปลงในสภาพอุณหภูมิและอากาศของโลก อันเป็นผลมาจากภาวะเรือนกระจกและชั้นโอโซนในบรรยากาศของโลกถูกทำลาย

จากสภาพแวดล้อมต่างๆ ของโลกที่มีความซับซ้อนและภัยคุกคามซ่อนแฝงอยู่มากขึ้น องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมของโลกอนาคต โดยเฉพาะการคาดการณ์สิ่งที่จะอาจเกิดขึ้นในอนาคตและลดความเสี่ยงอันจะทำให้สามารถควบคุมทิศทางและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในองค์กร ทำให้องค์กรของตนประสบความสำเร็จและรักษาความอยู่รอดได้ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

กรมพัฒนาที่ดินได้มีการปรับปรุงการทำงานและยกระดับการบริหารจัดการในช่วงของการเปลี่ยนแปลงมาตลอดตามการพัฒนาระบบราชการ โดยนำเทคนิคและเครื่องมือบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ การบริหารทรัพยากรบุคคล และการบริหารจัดการระบบการทำงาน เช่น การลดขั้นตอนและลดระยะเวลาการปฏิบัติราชการ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ การจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง และการประเมินผลรายบุคคล เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อปรับปรุงระบบการทำงานและยกระดับการบริหารจัดการของหน่วยงานด้านการพัฒนาที่ดินให้มีประสิทธิภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการและปัจจัยแวดล้อม

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ บริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างมีบูรณาการ
- ๓.๒ พัฒนาประสิทธิภาพในการสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์/เทคโนโลยี
- ๓.๓ ส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้
- ๓.๔ สร้างและพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล
- ๓.๕ มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- ๓.๖ พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล
- ๓.๗ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ๓.๘ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล
- ๓.๙ พัฒนาระบบการบริหารงานองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล

๔. ตัวชี้วัด

- ๔.๑ ระดับความสำเร็จของการบริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างบูรณาการ
- ๔.๒ ระดับความสำเร็จของการให้การสนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์/เทคโนโลยี
- ๔.๓ ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความสำเร็จจากผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้
อย่างน้อย ๓ องค์ความรู้
- ๔.๔ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล
- ๔.๕ จำนวนคู่มือการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- ๔.๖ ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานที่ได้รับการพัฒนาอย่างน้อย ๒ เรื่อง/คน/ปี
- ๔.๗ ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานได้จัดทำตัวชี้วัดรายบุคคลแล้วเสร็จและจัดส่งกองแผนงานภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด
- ๔.๘ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
- ๔.๙ ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาและจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ
- ๔.๑๐ ระดับความสำเร็จของการจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใส
- ๔.๑๑ ระดับความสำเร็จของการสร้างมาตรฐานความโปร่งใส
- ๔.๑๒ จำนวนกิจกรรมที่รณรงค์และส่งเสริมให้ข้าราชการประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
ข้าราชการพลเรือน

๕. กลยุทธ์

พัฒนาระบบการบริหารจัดการสู่องค์กรที่มีสมรรถนะสูง โดยให้ความรู้และส่งเสริมบุคลากร
ทุกระดับให้ความสำคัญกับการปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นให้นางองค์กรเป็นไปอย่างมีวิสัยทัศน์ มีความรับผิดชอบ
ต่อสังคม ให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้มีความ
ยืดหยุ่นคล่องตัว ส่งเสริมให้ข้าราชการพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัดสินใจโดยอาศัย
ข้อมูลสารสนเทศอย่างแท้จริง และทำงานมุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ พัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการ

๕.๑.๑ กำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดทิศทาง
การทำงานที่ชัดเจน และสื่อสารไปยังบุคลากรให้ยอมรับและร่วมมือในการดำเนินการให้บรรลุผลตามทิศทาง
ที่กำหนด โดยการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และมีประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล
ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งมีการวางแผนยุทธศาสตร์โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ ๔ ปี
และแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนปฏิบัติการของกระทรวงฯ
และถ่ายทอดแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ขององค์กรเมื่อสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป
เพื่อเตรียมความพร้อมกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น

๕.๑.๒ การจัดทำแผนงานและงบประมาณอย่างบูรณาการ โดยการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง
การจัดทำงบประมาณ และส่วนงานที่ต้องใช้งบประมาณ รวมทั้งมีการส่งเสริมความรู้ให้แก่บุคลากรภายในกรม
เพื่อทำความเข้าใจเรื่องการจัดสรรงบประมาณ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส และตรวจสอบได้ของผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้ง
มีจัดทำข้อตกลงการทำงานโดยจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการเพื่อการรับมอบนโยบาย แผนงาน
และงบประมาณจากผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง และมีการตรวจติดตามผลความสำเร็จของการใช้

งบประมาณ และประเมินความเสี่ยง เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน

๕.๒ สนับสนุนและส่งเสริมการติดตามและประเมินผลการทำงาน ทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจติดตามและประเมินผลแนะนำวิธีการ มาตรฐานการติดตามแก่ผู้ปฏิบัติงาน ให้เข้าใจถึงวิธีการการติดตามและประเมินผล และส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการทำงานของตนเอง รวมทั้งควรสนับสนุนให้มีการประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้เกิดความโปร่งใส และตรวจสอบได้

๕.๓ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่าย และระบบฐานข้อมูลให้มีความเป็นสากล (Universal Design) สามารถเชื่อมโยงหรือค้นหาข้อมูลให้ครอบคลุมหน่วยงานของกรม ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยให้ความสำคัญในเรื่องของเทคโนโลยี อุปกรณ์ การจัดเก็บข้อมูล การทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบงานสนับสนุนของกรมฯ โดยการจัดอบรมเพิ่มความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่บุคลากรภายในกรมให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และสร้างความตระหนักเรื่องความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (Information Security Awareness)

๕.๔ ส่งเสริมพัฒนาการจัดการความรู้ในองค์กร โดยสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) เพื่อให้บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ ในองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีความสำคัญในงานพัฒนาที่ดินได้ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน รวมทั้งดำเนินการสกัดความรู้แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเทคนิคของแต่ละองค์ความรู้ จัดเก็บเป็นคลังความรู้ขององค์กร เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ใช้เป็นฐานความรู้

๕.๕ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

๕.๕.๑ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลตามหลักสมรรถนะ โดยกำหนดให้มีการทบทวนและปรับปรุงแบบบรรยายลักษณะงาน (JD : Job Description) แต่ละตำแหน่งทุกตำแหน่ง จากการวิเคราะห์ภารกิจของแต่ละหน่วยงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ภารกิจและหน้าที่ของกรมฯ ซึ่งต้องมีการกำหนดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในงาน เพื่อเป็นการกำหนดทิศทาง แนวทางการทำงานและเป็นการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละสายงาน

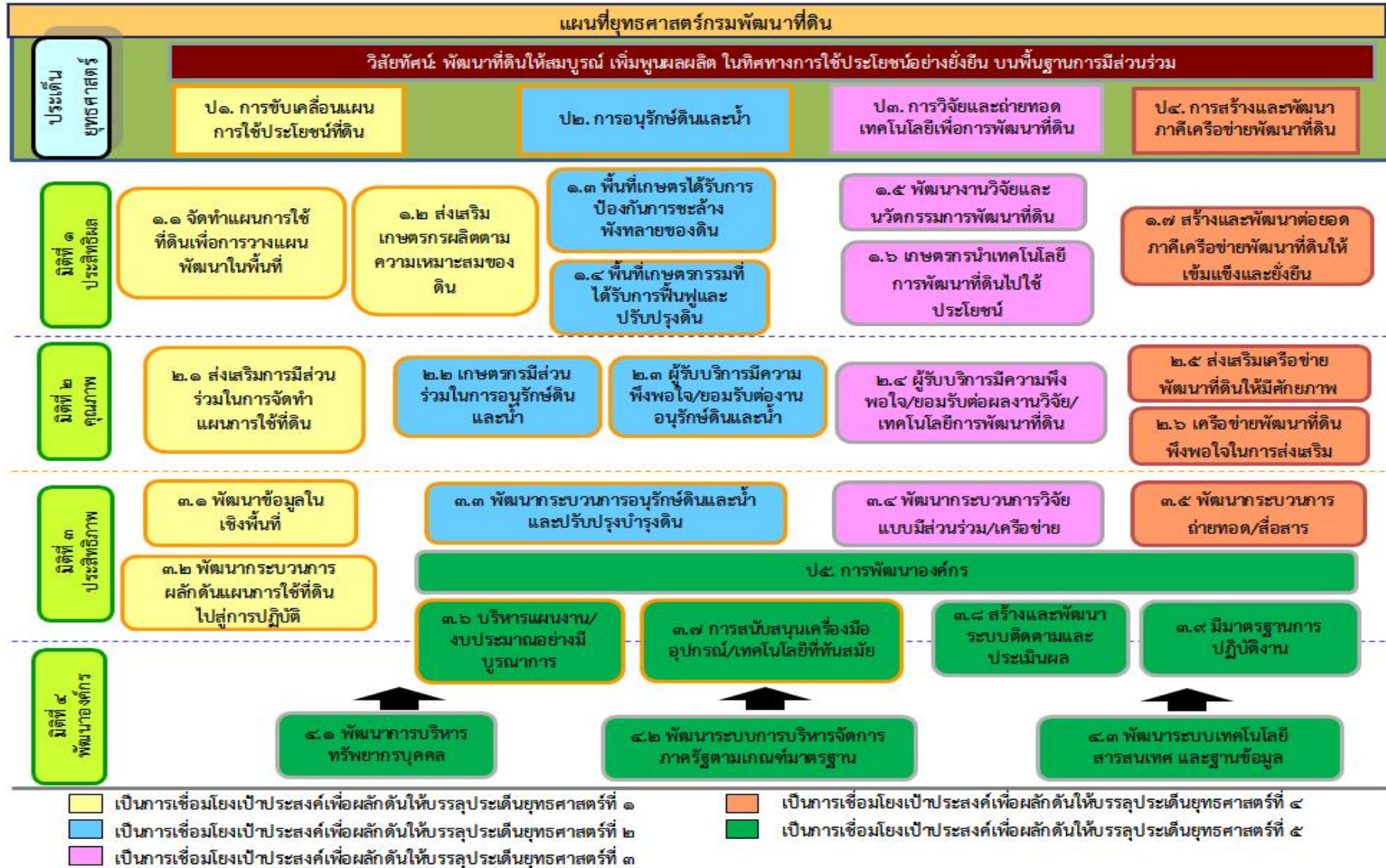
๕.๕.๒ เพิ่มทักษะของบุคลากรด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อรองรับงานวิชาการและการศึกษาต่อต่างประเทศ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสาร โดยสนับสนุนให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหน่วยงาน รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เข้ามาเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับบุคลากร

๕.๖ สร้างระบบและกระบวนการทำงานอย่างมีบูรณาการ โดยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพื่อแสดงให้เห็นระบบการทำงาน (Work flow) ที่เชื่อมโยงกันในแต่ละกระบวนการงานเพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนของงานและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน ด้านการพัฒนาที่ดินอย่างเป็นระบบ ทั้งมีการบูรณาการงานร่วมกันกับหน่วยงานภายในและภายนอกกรมฯ

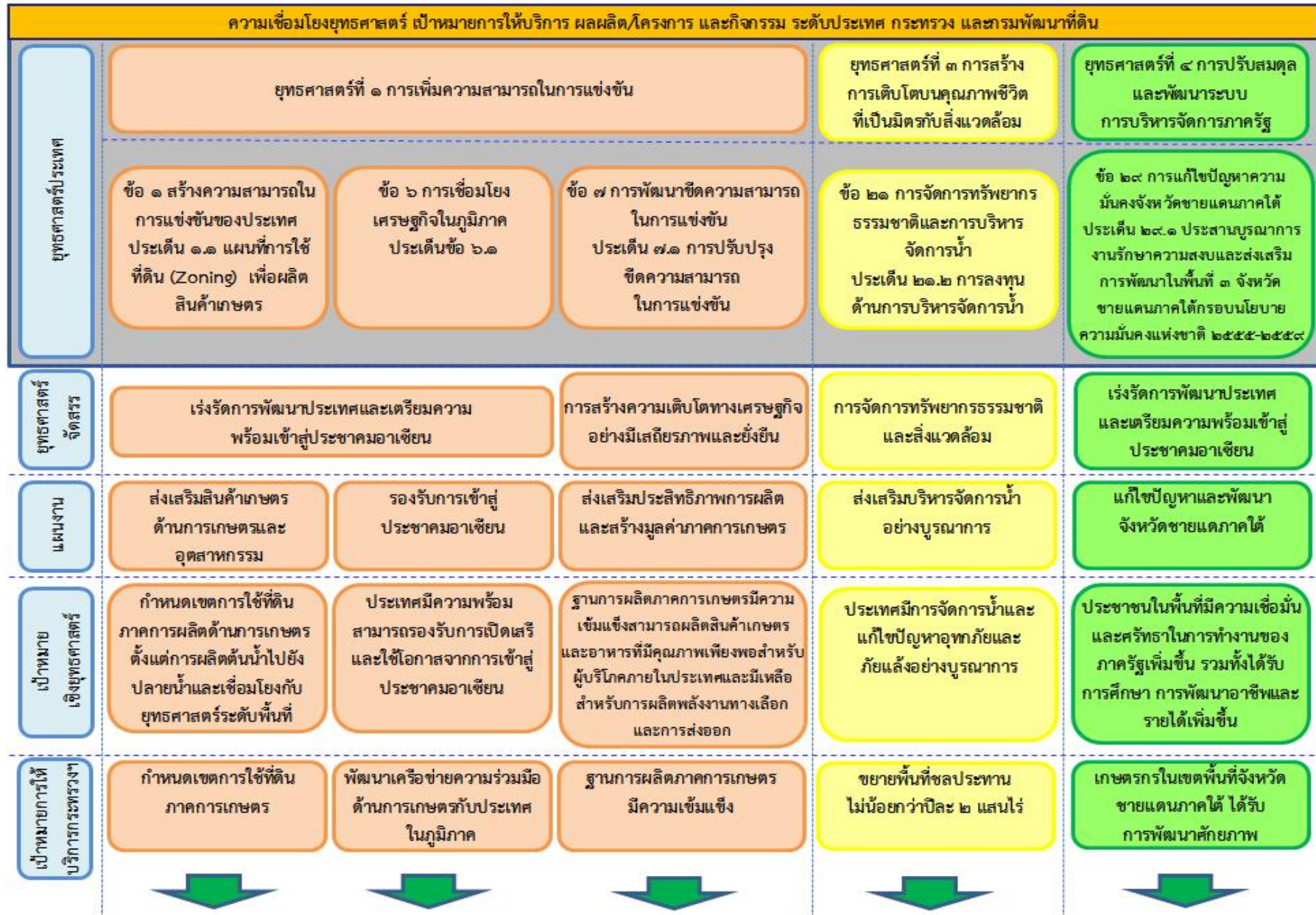
๕.๗ ส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการ

ส่วนที่ ๕ แผนที่ยุทธศาสตร์และความเชื่อมโยง

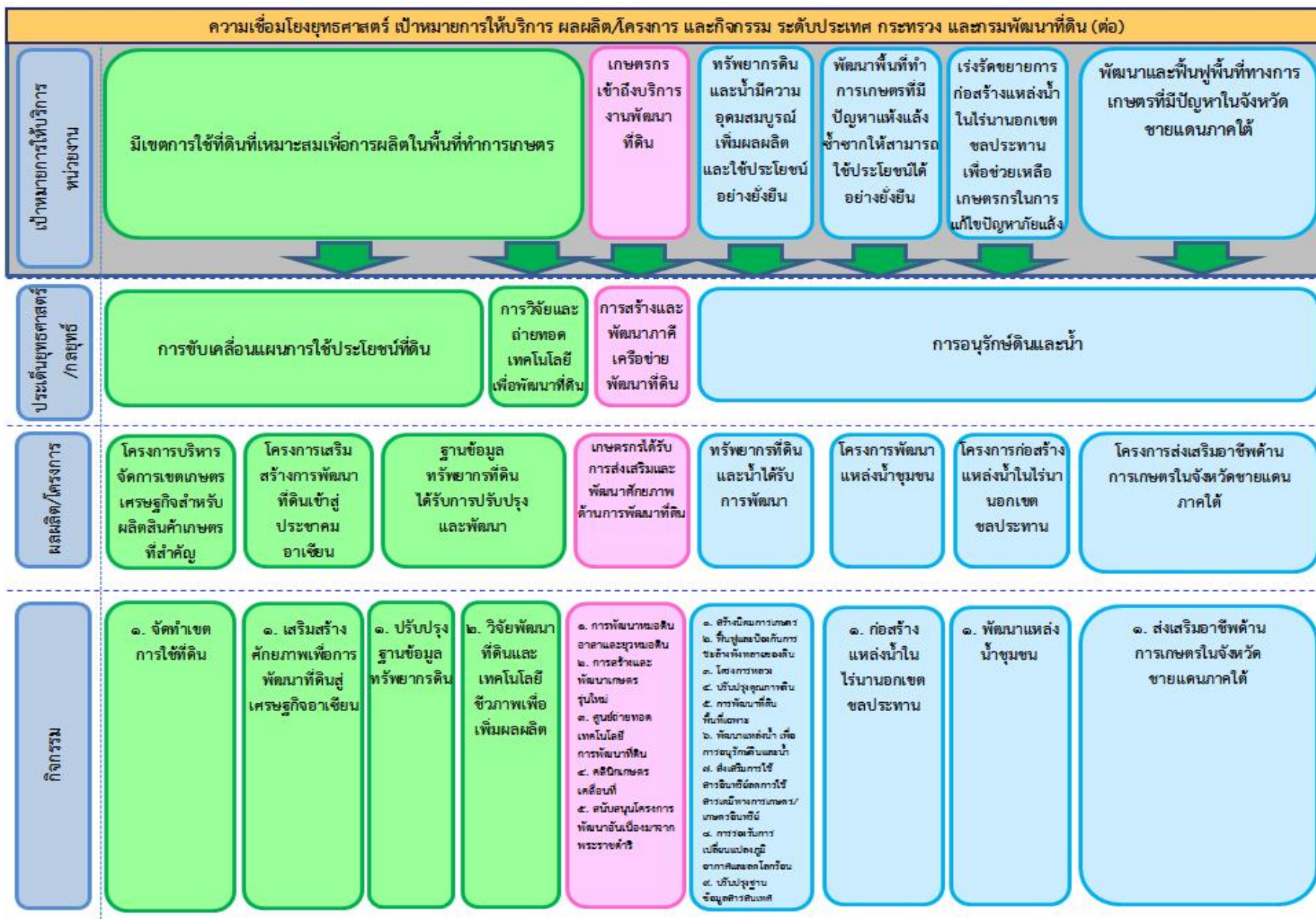
ภาพที่ ๒ แผนที่ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๓ ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต/โครงการ และกิจกรรม ระดับประเทศ กระทรวง และกรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๓ ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต/โครงการ และกิจกรรม ระดับประเทศ กระทรวง และกรมพัฒนาที่ดิน (ต่อ)

ส่วนที่ ๖ แผนปฏิบัติการ ๔ ปี กรมพัฒนาที่ดิน และการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ

ตารางที่ ๗ แผนปฏิบัติการ ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๘) กรมพัฒนาที่ดิน

ลำดับ ที่	นโยบายรัฐบาล / แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี ๒๕๕๕		งบประมาณปี ๒๕๕๖		งบประมาณปี ๒๕๕๗		งบประมาณปี ๒๕๕๘		งบประมาณปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๑	รวมทั้งสิ้น	ไร่	๒,๐๗๐,๒๗๓	๔,๒๔๗,๑๑๐,๙๐๐	๒,๐๙๐,๒๗๓	๕,๓๓๗,๘๔๐,๗๐๐	๖๐,๑๕๐,๕๐๐	๑๑,๙๔๑,๔๘๕,๓๐๐	๖๑,๗๐๘,๑๕๐	๒๐,๑๕๑,๕๘๘,๓๐๐	๑๒๖,๐๑๙,๑๙๔	๔๑,๖๗๘,๐๒๕,๒๐๐
๒		ไร่	๗๐๐,๐๐๐	-	๗๐๐,๐๐๐	-	๘๐๐,๐๐๐	-	๘๐๐,๐๐๐	-	๓,๐๐๐,๐๐๐	-
๓	ยุทธศาสตร์ประเทศ : ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน			๓,๗๓๕,๗๙๘,๓๐๐		๓,๗๐๕,๘๒๒,๗๐๐		๑๐,๖๓๗,๐๙๗,๐๐๐		๑๕,๙๙๑,๘๒๑,๖๐๐	-	๓๔,๐๗๐,๕๓๙,๖๐๐
๔	ยุทธศาสตร์จัดสรร : เร่งจัดการพัฒนาประเทศ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ชนิดพืช	๕	๒๘,๙๐๔,๘๐๐	๕	๒๗,๔๘๓,๓๐๐	๖	๓,๙๒๕,๘๕๗,๕๐๐	๖	๓,๙๔๑,๓๒๐,๗๐๐	๖	๗,๙๒๖,๕๖๖,๒๐๐
๕	แผนงาน : ๑.๔ การส่งเสริมสินค้าเกษตรด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	ชนิดพืช	๕	๒๘,๙๐๔,๘๐๐	๕	๒๗,๔๘๓,๓๐๐	๖	๓,๘๕๙,๕๐๒,๔๐๐	๖	๓,๘๗๕,๙๖๕,๗๐๐	๖	๗,๗๙๑,๘๘๖,๒๐๐
๖	โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ	ชนิดพืช	๕	๒๘,๙๐๔,๘๐๐	๕	๒๗,๔๘๓,๓๐๐	๖	๓,๘๕๙,๕๐๒,๔๐๐	๖	๓,๘๗๕,๙๖๕,๗๐๐	๖	๗,๗๙๑,๘๘๖,๒๐๐
๗	กิจกรรมหลักที่ ๑ การจัดทำเขตการใช้ที่ดิน	ชนิดพืช	๕	๒๘,๙๐๔,๘๐๐	๕	๒๗,๔๘๓,๓๐๐	๖	๓,๘๕๙,๕๐๒,๔๐๐	๖	๓,๘๗๕,๙๖๕,๗๐๐	๖	๗,๗๙๑,๘๘๖,๒๐๐
๘	๘.๑ การศึกษา สํารวจและวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรดินในเขตการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตสินค้าเกษตรรายพืช	ชนิดพืช	-	-	-	-	๖	๑๐๑,๔๒๕,๘๐๐	๖	๑๐๑,๔๒๕,๘๐๐	๖	๒๐๒,๘๕๑,๖๐๐
๙	๑.๒ การสำรวจและจัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐	จังหวัด	๒๐	๑๙,๑๘๗,๔๐๐	๒๐	๑๙,๒๐๕,๘๐๐	๒๐	๓๕,๒๓๙,๐๐๐	๓๙	๕๑,๗๐๒,๒๐๐	๗๗	๑๒๕,๓๓๔,๕๐๐
๑๐	๑.๓ การจัดทำฐานข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	ชนิดพืช	-	-	-	-	๖	๑๑,๖๕๓,๒๐๐	๖	๑๑,๖๕๓,๒๐๐	๖	๒๓,๓๐๖,๔๐๐
๑๑	๑.๔ การสำรวจและวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการจัดทำเขตการใช้ที่ดินในการปลูกพืชเศรษฐกิจ	ชนิดพืช	๕	๓,๒๖๙,๘๐๐	๕	๔,๒๗๐,๙๐๐	๖	๑๔,๘๘๐,๐๐๐	๖	๑๔,๘๘๐,๐๐๐	๖	๓๗,๓๐๐,๗๐๐
๑๒	๑.๕ การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณผลผลิตและการวิเคราะห์ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของปริมาณผลผลิตในการปลูกพืชเศรษฐกิจ	ชนิดพืช	-	-	-	-	๖	๕,๙๐๐,๐๐๐	๖	๕,๙๐๐,๐๐๐	๖	๑๑,๘๐๐,๐๐๐
๑๓	๑.๖ การสำรวจและจัดทำเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ	ชนิดพืช	๕	๖,๔๔๗,๖๐๐	๕	๔,๐๐๖,๖๐๐	๖	๒๐,๐๔๔,๔๐๐	๖	๒๐,๐๔๔,๔๐๐	๖	๕๐,๕๕๒,๐๐๐
๑๔	๑.๗ การประเมินการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตพืชเศรษฐกิจตามศักยภาพของที่ดินที่กำหนดในเขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ	ชนิดพืช	-	-	-	-	๖	๓,๓๖๘,๘๐๐	๖	๓,๓๖๘,๘๐๐	๖	๖,๗๓๗,๖๐๐
๑๕	๑.๘ การประเมินผลผลิตพืชเศรษฐกิจตามศักยภาพของดินที่กำหนดในเขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ	ชนิดพืช	-	-	-	-	๖	๒,๙๙๑,๒๐๐	๖	๒,๙๙๑,๒๐๐	๖	๕,๙๘๒,๔๐๐
๑๖	๑.๙ การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรรายแปลง	ไร่	-	-	-	-	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒๖๔,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒๖๔,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐	๕๒๘,๐๐๐,๐๐๐
๑๗	๑.๑๐ ปรับปรุงภาพถ่ายทางอากาศสีเชิงเลขด้วยเทคโนโลยี LIDAR	ไร่	-	-	-	-	๓๒๑,๐๐๐,๐๐๐	๒,๕๖๘,๐๐๐,๐๐๐	๓๒๑,๐๐๐,๐๐๐	๒,๕๖๘,๐๐๐,๐๐๐	๓๒๑,๐๐๐,๐๐๐	๕,๑๓๖,๐๐๐,๐๐๐
๑๘	๑.๑๑ แผนการดำเนินงานการเพิ่มผลผลิตพืชตามเขตการใช้ที่ดิน	ไร่	-	-	-	-	๕๙๐,๐๐๐	๘๓๒,๐๐๐,๐๐๐	๕๙๐,๐๐๐	๘๓๒,๐๐๐,๐๐๐	๑,๑๘๐,๐๐๐	๑,๖๖๔,๐๐๐,๐๐๐
๑๙		ชนิดพืช					๗	๑๔	๗	๑๔		-

ลำดับ ที่	นโยบายรัฐบาล / แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี ๒๕๕๕		งบประมาณปี ๒๕๕๖		งบประมาณปี ๒๕๕๗		งบประมาณปี ๒๕๕๘		งบประมาณปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๒๐	แผนงาน : ๑.๑ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ไร่	-	-	-	-	๒,๑๔๐	๖๕,๓๕๕,๐๐๐	๒,๑๔๐	๖๕,๓๕๕,๐๐๐	๔,๒๘๐	๑๓๐,๗๑๐,๐๐๐
๒๑	โครงการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อการพัฒนาที่ดินสู่เศรษฐกิจประชาคมอาเซียน	ไร่	-	-	-	-	๒,๑๔๐	๖๕,๓๕๕,๐๐๐	๒,๑๔๐	๖๕,๓๕๕,๐๐๐	๔,๒๘๐	๑๓๐,๗๑๐,๐๐๐
๒๒	กิจกรรมหลักที่ ๒ เสริมสร้างศักยภาพเพื่อการพัฒนาที่ดินสู่เศรษฐกิจอาเซียน	ไร่	-	-	-	-	๒,๑๔๐	๖๕,๓๕๕,๐๐๐	๒,๑๔๐	๖๕,๓๕๕,๐๐๐	๔,๒๘๐	๑๓๐,๗๑๐,๐๐๐
๒๓	๒.๑ โครงการนำร่องการผลิตพืชตามเขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันในประชาคมอาเซียน	ไร่	-	-	-	-	๒,๑๔๐	๕๓,๔๕๐,๐๐๐	๒,๑๔๐	๕๓,๔๕๐,๐๐๐	๔,๒๘๐	๑๐๖,๙๐๐,๐๐๐
๒๔	๒.๒ ปรับฐานข้อมูลดินเข้าสู่ระบบ World reference base for soil resources (WRB)	ระบบ	-	-	-	-	๑	๓,๒๐๐,๐๐๐	๑	๓,๒๐๐,๐๐๐	๑	๖,๔๐๐,๐๐๐
๒๕	๒.๓ โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อเปิดรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ราย	-	-	-	-	๑,๐๐๐	๘,๗๐๕,๐๐๐	๑,๐๐๐	๘,๗๐๕,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๗,๔๑๐,๐๐๐
๒๖	ยุทธศาสตร์จัดสรร : การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน	ไร่	๒,๐๕๑,๒๗๓	๓,๗๐๖,๘๙๓,๕๐๐	๒,๐๖๓,๒๗๑	๓,๖๗๘,๓๓๙,๔๐๐	๖๐,๑๐๕,๕๐๐	๖,๗๑๒,๒๓๙,๖๐๐	๖๑,๖๓๓,๑๕๐	๑๒,๐๕๐,๕๐๐,๙๐๐	๑๒๕,๘๕๓,๑๙๔	๒๖,๑๔๗,๙๗๓,๔๐๐
๒๗	แผนงาน : ๓.๒ ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเกษตร	ไร่	๒,๐๕๑,๒๗๓	๓,๗๐๖,๘๙๓,๕๐๐	๒,๐๖๓,๒๗๑	๓,๖๗๘,๓๓๙,๔๐๐	๖๐,๑๐๕,๕๐๐	๖,๗๑๒,๒๓๙,๖๐๐	๖๑,๖๓๓,๑๕๐	๑๒,๐๕๐,๕๐๐,๙๐๐	๑๒๕,๘๕๓,๑๙๔	๒๖,๑๔๗,๙๗๓,๔๐๐
๒๘	ผลผลิตที่ ๑ ฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดินได้รับการปรับปรุงและพัฒนา	ไร่	๕ ชนิดพืช	๑๗๔,๖๙๗,๓๐๐	๕ ชนิดพืช	๑๘๖,๖๐๖,๖๐๐	๕๗,๔๐๐,๐๐๐	๔๙๓,๗๙๐,๗๐๐	๕๗,๔๐๐,๐๐๐	๕๒๗,๗๒๙,๒๐๐		๑,๓๘๒,๘๒๓,๘๐๐
๒๙			๕๐๐ ตำบล		๕๐๐ ตำบล							-
๓๐			๔๕ กลุ่มน้ำสาขา		๔๕ กลุ่มน้ำสาขา							-
๓๑	กิจกรรมหลักที่ ๓ ปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน	ไร่	๕ ชนิดพืช	๑๔๐,๒๖๙,๑๐๐	๕ ชนิดพืช	๑๕๐,๓๓๒,๑๐๐	๕๗,๔๐๐,๐๐๐	๔๐๖,๖๖๙,๕๐๐	๕๗,๔๐๐,๐๐๐	๔๓๔,๓๘๐,๑๐๐		๑,๑๓๑,๗๑๐,๘๐๐
๓๒			๕๐๐ ตำบล		๕๐๐ ตำบล							-
๓๓			๔๕ กลุ่มน้ำสาขา		๔๕ กลุ่มน้ำสาขา							-
๓๔	๓.๑ โครงการปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน	ไร่	๖ โครงการ	๘๓,๔๐๖,๗๐๐	๖ โครงการ	๘๔,๑๖๖,๔๐๐	๕๗,๔๐๐,๐๐๐	๒๕๕,๘๕๙,๓๐๐	๕๗,๔๐๐,๐๐๐	๒๘๕,๔๒๑,๖๐๐	๑๑๔,๘๐๐,๐๐๐	๗๐๘,๘๘๘,๐๐๐
๓๕	๓.๒ โครงการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์	ราย	-	-	-	-	๑๐๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๔๐,๐๐๐,๐๐๐
๓๖	๓.๓ โครงการความร่วมมือกับ IRD	โครงการ	-	-	-	-	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๔,๐๐๐,๐๐๐
๓๗	๓.๔ โครงการความร่วมมือกับ ITC	โครงการ	-	-	-	-	๑	๕,๒๕๔,๖๐๐	๑	๕,๒๕๔,๖๐๐	๑	๑๐,๕๐๙,๒๐๐
๓๘	๓.๕ โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่อการต่อต้านความเสื่อมโทรมของที่ดิน การบรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาความยากจน	โครงการ	-	-	-	-	๑	๗๗๗,๙๐๐	๑	๗๗๗,๙๐๐	๑	๑,๕๕๕,๘๐๐
๓๙	๓.๖ ส่งเสริมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UNCCD / ICL / WASWC)	โครงการ	๓	๙๒๒,๐๐๐	๓	๙๒๒,๐๐๐	๓	๙๒๒,๐๐๐	๓	๙๘๐,๐๐๐	๓	๓,๗๔๖,๐๐๐
๔๐	๓.๗ โครงการแผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจและแผนปฏิบัติการไทย-กัมพูชา-พม่า-ลาว (ACMECS)	โครงการ	๒	๒,๒๕๐,๐๐๐	๒	๒,๒๕๐,๐๐๐	๒	๔,๕๐๐,๐๐๐	๒	๖,๐๐๐,๐๐๐	๒	๑๕,๐๐๐,๐๐๐
๔๑	๓.๘ ใช้จ่ายประจำขั้นต้น	อัตรา	๑๕๖	๓๙,๘๖๖,๗๐๐	๑๕๖	๔๕,๗๗๔,๕๐๐	๑๕๖	๔๘,๕๔๒,๒๐๐	๑๕๖	๔๗,๔๓๔,๒๐๐		๑๘๑,๕๕๗,๖๐๐
๔๒	๓.๙ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๑๐๐	๑๓,๘๖๓,๗๐๐	๑๐๐	๑๗,๒๖๕,๒๐๐	๑๐๐	๑๘,๘๑๓,๕๐๐	๑๐๐	๑๖,๕๑๑,๘๐๐		๖๖,๔๕๔,๒๐๐

ลำดับ ที่	นโยบายรัฐบาล / แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี ๒๕๕๕		งบประมาณปี ๒๕๕๖		งบประมาณปี ๒๕๕๗		งบประมาณปี ๒๕๕๘		งบประมาณปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๔๓	กิจกรรมหลักที่ ๖ วิจัยพัฒนาที่ดินและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต	โครงการ	๑๒๐	๓๘,๒๑๘,๒๐๐	๙๒	๓๖,๒๑๘,๕๐๐	๒๘๑	๘๗,๑๒๒,๒๐๐	๒๙๐	๙๓,๓๙๙,๑๐๐	๗๘๓	๒๕๑,๑๑๓,๐๐๐
๔๔	๔.๑ โครงการวิจัย	โครงการ	๑๒๐	๒๗,๖๒๐,๓๐๐	๙๒	๒๗,๖๒๐,๓๐๐	๒๘๑	๗๗,๙๓๙,๖๐๐	๒๙๐	๘๕,๒๔๐,๘๐๐	๗๘๓	๒๔๘,๔๒๑,๐๐๐
๔๕	๔.๒ ใช้จ่ายประจำขั้นต่ำ	อัตรา	๑๙	๕,๘๖๗,๐๐๐	๑๙	๖,๑๗๗,๐๐๐	๑๙	๖,๕๕๗,๖๐๐	๑๙	๕,๗๗๖,๖๐๐	๒๒๓	๒๓,๓๘๘,๓๐๐
๔๖	๔.๓ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๑๔	๑,๙๐๐,๙๐๐	๑๔	๒,๔๑๗,๒๐๐	๑๔	๒,๖๓๓,๙๐๐	๑๔	๒,๓๑๑,๗๐๐	๕๖	๙,๓๐๓,๗๐๐
๔๗	ผลผลิตที่ ๒ เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	ราย	๗๐๐,๐๐๐	๕๐๗,๖๗๑,๕๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๕๒๗,๓๘๘,๘๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๗๓๑,๒๗๒,๘๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๙๙๕,๑๒๑,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๒,๗๖๓,๔๑๘,๐๐๐
๔๘	กิจกรรมหลักที่ ๕ การพัฒนาหมอดินอาสาและยุวมอดิน	ราย	๗๘,๐๐๐	๗๑,๓๓๑,๒๐๐	๗๘,๐๐๐	๗๑,๒๐๓,๒๐๐	๘๒,๓๑๒	๑๒๖,๘๙๘,๗๐๐	๘๒,๓๑๒	๓๖๗,๙๘๙,๖๐๐	๓๒๐,๖๒๔	๖๓๗,๔๒๒,๗๐๐
๔๙	๕.๑ อบรมหมอดินอาสา	ราย	๗๘,๐๐๐	๖๒,๒๐๐,๐๐๐	๗๘,๐๐๐	๖๐,๑๔๑,๐๐๐	๘๒,๓๑๒	๑๑๕,๐๙๕,๘๐๐	๘๒,๓๑๒	๑๑๕,๐๙๕,๘๐๐	๘๒๓,๓๑๒	๓๕๒,๗๒๒,๖๐๐
๕๐	๕.๒ ค่าวิเคราะห์ดิน (๘,๑๕๒ * ๓๐ * ๓๐)	ตัวอย่าง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๕๑	๕.๓ ใช้จ่ายประจำขั้นต่ำ	อัตรา	๒๗	๖,๘๕๑,๗๐๐	๒๗	๘,๔๗๓,๐๐๐	๒๗	๘,๘๘๘,๕๐๐	๒๗	๘,๑๖๐,๘๐๐	๒๒๓	๓๖,๔๖๖,๕๐๐
๕๒	๕.๔ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๑๕	๒,๐๗๕,๕๐๐	๑๕	๒,๕๘๓,๒๐๐	๑๕	๒,๖๒๒,๕๐๐	๑๕	๒,๔๗๖,๘๐๐	๕๖	๙,๙๗๗,๐๐๐
๕๓	กิจกรรมหลักที่ ๖ การสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	ราย	๗,๓๘๐	๔๓,๗๐๐,๐๐๐	๗,๓๘๐	๔๓,๗๐๐,๐๐๐	๗,๕๐๐	๔๔,๓๕๐,๐๐๐	๗,๕๐๐	๔๗,๗๐๐,๐๐๐	๒๙,๗๖๐	๑๗๗,๑๐๐,๐๐๐
๕๔	๖.๑ บริหารโครงการ			๓,๐๐๐,๐๐๐		๓,๐๐๐,๐๐๐				๓,๐๐๐,๐๐๐		๙,๐๐๐,๐๐๐
๕๕	๖.๒ สร้างโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ โดยปรับปรุงแลกรักษาพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่สถาบันอาชีวศึกษา (ต่อยอดแห่งเดิม)	แห่ง	๗๖	๓,๘๐๐,๐๐๐	๗๖	๓,๘๐๐,๐๐๐	๗๖	๖,๘๕๐,๐๐๐	๗๖	๖,๘๕๐,๐๐๐	๗๖	๒๑,๓๐๐,๐๐๐
๕๖	๖.๓ สร้างโอกาสเข้าถึงอาชีพ โดยการจัดรูปและพัฒนาแปลงที่ดินทำกินรายแปลงของเกษตรกร	ราย	๗,๓๘๐	๓๖,๙๐๐,๐๐๐	๗,๓๘๐	๓๖,๙๐๐,๐๐๐	๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๒๙,๗๖๐	๑๔๘,๘๐๐,๐๐๐
๕๗	กิจกรรมหลักที่ ๗ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๒,๕๐๐	๑๘,๕๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๐	๑๙,๓๐๐,๐๐๐	๓,๒๐๐	๔๘,๖๐๐,๐๐๐	๓,๒๐๐	๖๕,๕๐๐,๐๐๐	๑๑,๒๐๐	๑๕๑,๘๖๐,๐๐๐
๕๘	๗.๑ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๒,๕๐๐	๑๘,๕๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๐	๑๘,๕๐๐,๐๐๐	๓,๒๐๐	๓๓,๖๐๐,๐๐๐	๓,๒๐๐	๓๓,๖๐๐,๐๐๐	๑๑,๒๐๐	๑๐๘,๒๐๐,๐๐๐
๕๙	๗.๒ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานพัฒนาที่ดิน	แห่ง	-	-	๘	๘๐๐,๐๐๐	๗๖	๗,๕๐๐,๐๐๐	๗๖	๙,๑๒๐,๐๐๐	๑๖๐	๑๗,๕๐๐,๐๐๐
๖๐	๗.๓ จุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดินประจำตำบล	แห่ง	-	-	-	-	๓,๐๐๐	๗,๕๐๐,๐๐๐	๔,๒๒๐	๒๒,๑๐๐,๐๐๐	๗,๒๒๐	๒๘,๖๐๐,๐๐๐
๖๑	๗.๔ โครงการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบยั่งยืนระดับจังหวัด	แห่ง	-	-	-	-	-	-	๗๖	๑,๑๕๐,๐๐๐	๗๖	๑,๑๕๐,๐๐๐
๖๒	๗.๕ ประชุมคณะทำงานติดตามผล / ศึกษาดูงาน			-		-				๕๐๐,๐๐๐	-	๕๐๐,๐๐๐
๖๓	กิจกรรมหลักที่ ๘ คลินิกเกษตรกรเคลื่อนที่	ราย	๗๐๐,๐๐๐	๑๒๖,๕๒๗,๘๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๑๒๘,๔๙๒,๗๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๑๕๘,๕๒๒,๖๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๑๖๐,๓๒๒,๖๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๕๖๗,๘๖๗,๗๐๐
๖๔	๘.๑ บริการวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการจัดการดิน - น้ำ - พืช	ตัวอย่าง	๑๑๓,๗๐๐	๒๐,๘๖๖,๐๐๐	๑๑๓,๗๕๐	๒๐,๔๗๕,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๓๒,๕๐๐,๐๐๐	๑๙๐,๐๐๐	๓๔,๒๐๐,๐๐๐	๕๙๗,๔๕๐	๑๐๗,๕๔๑,๐๐๐
๖๕	๘.๒ ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ราย	๗๐๐,๐๐๐	๖๓,๐๐๙,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๖๓,๐๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๗๖,๐๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๗๖,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๒๗๘,๐๐๙,๐๐๐
๖๖	๘.๓ โครงการสายใยรัก	โครงการ	๑	๘,๒๑๘,๕๐๐	๑	๘,๒๑๘,๕๐๐	๑	๘,๒๑๘,๕๐๐	๑	๘,๒๑๘,๕๐๐	๑	๓๒,๖๗๓,๖๐๐
๖๗	๘.๔ โครงการติดตามงานวิเคราะห์ดินของ สพข.๑-๑๒ และประเมินคุณภาพดินเพื่อความปลอดภัยของพืชอาหาร	โครงการ	-	-	-	-	๑	๒,๖๕๘,๐๐๐	๑	๒,๖๕๘,๐๐๐	๑	๕,๓๑๖,๐๐๐
๖๘	๘.๕ ใช้จ่ายประจำขั้นต่ำ	อัตรา	๘๒	๒๐,๘๕๕,๖๐๐	๘๒	๒๔,๓๖๘,๐๐๐	๘๒	๒๕,๘๓๐,๐๐๐	๘๒	๒๕,๘๓๐,๐๐๐	๓๒๐,๖๒๔	๙๖,๘๘๒,๖๐๐
๖๙	๘.๖ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๗๒	๙,๘๘๘,๘๐๐	๗๒	๑๒,๔๓๑,๓๐๐	๗๒	๑๓,๕๑๖,๒๐๐	๗๒	๑๓,๕๑๖,๒๐๐	๒๘๓,๓๑๒	๔๙,๔๔๕,๕๐๐
๗๐	กิจกรรมหลักที่ ๙ สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ไร่	๑๓๑,๗๐๐	๒๕๕,๖๐๐,๕๐๐	๑๔๙,๘๐๐	๒๖๖,๖๕๒,๙๐๐	๑๖๐,๗๐๐	๓๕๒,๙๐๕,๕๐๐	๑๖๐,๗๐๐	๓๕๓,๙๙๘,๘๐๐	๖๐๒,๗๐๐	๑,๒๒๕,๑๖๓,๖๐๐
๗๑	พระราชดำริ	โครงการ	๑๔๙	-	๑๔๙	-	๑๔๙	-	๑๔๙	-	๑๔๙	-
๗๒	๙.๑ สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ไร่	๑๓๑,๗๐๐	๒๕๕,๖๐๐,๕๐๐	๑๔๙,๘๐๐	๒๖๘,๖๐๗,๕๐๐	๑๖๐,๗๐๐	๓๓๔,๖๐๒,๙๐๐	๑๖๐,๗๐๐	๓๓๔,๖๐๒,๙๐๐	๖๐๒,๗๐๐	๑,๑๕๖,๖๓๓,๒๐๐
๗๓	๙.๒ ใช้จ่ายประจำขั้นต่ำ	อัตรา	๓๑	๗,๘๘๘,๑๐๐	๓๑	๙,๖๒๑,๑๐๐	๓๑	๑๐,๘๘๘,๕๐๐	๓๑	๑๐,๘๘๘,๕๐๐	๓๑	๓๘,๕๗๓,๙๐๐
๗๔	๙.๓ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๔๓	๕,๙๖๑,๕๐๐	๔๓	๗,๔๒๗,๓๐๐	๔๓	๘,๐๙๐,๒๐๐	๔๓	๘,๕๗๕,๖๐๐	๑๖๐,๖๒๔	๓๐,๐๕๑,๕๐๐

ลำดับ ที่	นโยบายรัฐบาล / แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี ๒๕๕๕		งบประมาณปี ๒๕๕๖		งบประมาณปี ๒๕๕๗		งบประมาณปี ๒๕๕๘		งบประมาณปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๗๕	ผลผลิตที่ ๓ ทวีพยากรณ์ดินและน้ำได้รับการพัฒนา	ไร่	๒,๐๕๑,๗๗๓	๓,๐๒๘,๕๒๘,๘๐๐	๒,๐๖๓,๒๗๑	๒,๙๖๒,๓๘๘,๐๐๐	๒,๗๐๕,๕๐๐	๕,๕๘๗,๑๗๖,๑๐๐	๔,๒๓๓,๑๕๐	๑๐,๕๒๗,๖๕๐,๗๖๐	๑๑,๐๕๓,๑๙๔	๒๒,๐๐๑,๗๗๕,๖๐๐
๗๖	กิจกรรมหลักที่ ๑๐ สร้างนวัตกรรมการเกษตร	แห่ง	๑๗	๓๒,๑๗๓,๓๐๐	๒๐	๒๘,๕๓๗,๕๐๐	๒๐	๔๗,๖๐๓,๘๐๐	๒๐	๔๘,๖๑๕,๕๐๐	๒๐	๕๕๖,๙๓๐,๑๐๐
๗๗	๑๐.๑ ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปศุสัตว์	ตัน	๑๒๙	๔,๒๕๗,๐๐๐	๒๑๙	๗,๒๒๗,๐๐๐	๓๐๐	๙,๙๐๐,๐๐๐	๓๐๐	๙,๙๐๐,๐๐๐	๙๔๘	๓๑,๒๘๘,๐๐๐
๗๘	๑๐.๒ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๑๕,๗๗๕	๓๙๘,๓๐๐	๒๗,๓๗๕	๖๘๙,๓๗๕	๓๗,๕๐๐	๙๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	๙๓๗,๕๐๐	๑๑๘,๑๕๐	๒,๙๕๓,๖๗๕
๗๙	๑๐.๓ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๕,๓๐๐	๒๖,๐๘๖,๐๐๐	๔,๑๐๐	๑๕,๓๓๙,๐๐๐	๗,๕๐๐	๒๘,๐๕๐,๐๐๐	๗,๕๐๐	๒๘,๐๕๐,๐๐๐	๒๘,๔๐๐	๙๗,๕๑๖,๐๐๐
๘๐	๑๐.๔ บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช	ตัวอย่าง	๑,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๒,๓๗๐	๒๘๘,๔๐๐	๓,๕๕๐	๕๑๗,๕๐๐	๓,๕๕๐	๕๑๗,๕๐๐	๑๐,๒๗๐	๑,๕๓๙,๕๐๐
๘๑	๑๐.๕ ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โคโลไมท์)	ไร่	๑,๖๐๐	๑,๓๒๐,๐๐๐	๖,๐๗๐	๕,๐๐๗,๗๒๕	๙,๓๗๐	๗,๙๖๔,๕๐๐	๙,๓๗๐	๗,๙๖๔,๕๐๐	๒๖,๔๑๐	๒๒,๒๕๖,๗๒๕
๘๒	๑๐.๖ ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	-	-	-	-	-	-	๙,๓๗๐	๒๓๙,๓๐๐	๑๘,๗๘๐	๔๖๘,๖๐๐
๘๓	๑๐.๗ ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาออกเขตชลประทาน	บ่อ	-	-	-	-	-	-	๗๐	๑,๒๔๖,๐๐๐	๗๐	๑,๒๔๖,๐๐๐
๘๔	กิจกรรมหลักที่ ๑๑ พื้นฟูและป้องกันภาวะชะล้างพังทลายของดิน	ไร่	๘๑๙,๘๒๒	๘๕๖,๙๙๓,๕๐๐	๘๒๓,๘๒๒	๘๗๓,๕๘๒,๖๐๐	๑,๒๒๖,๖๐๐	๑,๑๑๘,๓๐๕,๑๐๐	๒,๑๐๒,๐๐๐	๒,๘๗๓,๐๖๖,๑๐๐	๔,๙๗๗,๑๒๒	๕,๗๗๗,๑๒๒,๓๐๐
๘๕	๑๑.๑ ผนวกและส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	กล้า	๒๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๖๐,๕๕๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๕๓๙,๐๐๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐,๐๐๐	๗๓๙,๒๕๐,๐๐๐	๑,๕๙๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๙๘๘,๗๐๐,๐๐๐
๘๖		ไร่	๖๗๕,๐๐๐	-	๖๗๕,๐๐๐	-	๑,๐๐๐,๐๐๐	-	๑,๓๗๕,๐๐๐	-	๓,๗๒๕,๐๐๐	-
๘๗	๑๑.๒ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน - สูง	ไร่	๑๓๒,๕๐๐	๑๕๖,๒๙๓,๙๐๐	๑๓๖,๕๐๐	๑๕๙,๐๐๗,๔๐๐	๒๐๖,๕๐๐	๒๐๗,๗๘๕,๐๐๐	๕๑๕,๕๐๐	๖๖๒,๕๒๓,๕๐๐	๙๗๐,๐๐๐	๑,๑๖๕,๖๐๙,๘๐๐
๘๘	๑๑.๓ สนับสนุนข้อมูลวิเคราะห์ดินเพื่อประเมินการชะล้างพังทลายของดินและพื้นที่ปรับปรุงดิน	ตัวอย่าง		-		-			๕,๕๕๐	๑,๑๖๕,๑๐๐	๕,๕๕๐	๑,๑๖๕,๑๐๐
๘๙	๑๑.๔ การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย	ไร่	๗,๓๒๑	๓๖,๗๘๔,๐๐๐	๑๒,๓๒๑	๖๔,๒๘๘,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๙๖,๘๐๐,๐๐๐	๒๑๒,๕๐๐	๑,๐๗๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๕๖,๑๕๒	๑,๒๗๒,๘๖๖,๐๐๐
๙๐	๑๑.๕ ค่าเดินทางไปต่างประเทษชั่วคราว	โครงการ	๑	๗,๑๙๒,๑๐๐	๑	๗,๑๙๒,๑๐๐	๑	๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒๗,๐๐๐,๐๐๐	๑	๕๖,๓๘๔,๒๐๐
๙๑	๑๑.๖ การพัฒนาบุคลากรกรมฯ	โครงการ	๑	๒,๗๙๕,๖๐๐	๑	๕,๓๓๔,๐๐๐	๑	๑๕,๐๖๙,๓๐๐	๑	๑๕,๐๖๙,๓๐๐	๑	๔๒,๒๕๘,๓๐๐
๙๒	๑๑.๗ ใช้จ่ายประจําขั้นต้น	อัตรารายจ่าย	๑,๕๕๘	๒๕๗,๗๘๘,๔๐๐	๘๕๕	๒๕๖,๒๘๘,๖๐๐	๑,๕๕๘	๑๙๙,๐๒๘,๘๐๐	๑,๕๕๘	๓๐๖,๔๒๒,๒๐๐	๑,๐๐๖,๕๓๕,๐๐๐	๑,๐๐๖,๕๓๕,๐๐๐
๙๓	๑๑.๘ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรารายจ่าย	๒๐๓	๒๘,๑๔๓,๕๐๐	๒๐๓	๓๕,๐๔๓,๔๐๐	๒๐๓	๕๕,๖๒๑,๐๐๐	๒๐๓	๕๕,๖๒๑,๐๐๐	๑,๗๗๕,๓๓๕,๙๐๐	๑,๗๗๕,๓๓๕,๙๐๐
๙๔	กิจกรรมหลักที่ ๑๒ โครงการหลวง	ไร่	๗,๕๐๐	๖๓,๓๗๖,๒๐๐	๑๐,๐๐๐	๗๗,๘๖๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๓๙,๒๗๕,๗๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๓๙,๒๗๕,๕๐๐	๔๗,๕๐๐	๔๑๐,๗๖๗,๕๐๐
๙๕	๑๒.๑ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเกษตรพื้นที่สูง	ไร่	๔,๐๐๐	๔๕,๕๒๖,๒๐๐	๔,๐๐๐	๔๕,๖๑๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๖๐,๐๒๑,๖๐๐	๔,๕๐๐	๖๐,๐๒๑,๖๐๐	๑๗,๐๐๐	๒๑๑,๑๘๘,๕๐๐
๙๖	๑๒.๒ โครงการขยายผลโครงการหลวง	ไร่	๒,๕๐๐	๑๒,๗๕๐,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๗,๑๕๐,๐๐๐	๗,๕๐๐	๕๒,๑๓๘,๑๐๐	๗,๕๐๐	๕๒,๑๓๘,๑๐๐	๒๒,๕๐๐	๑๔๔,๑๒๖,๒๐๐
๙๗	๑๒.๓ โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน	ไร่	๑,๐๐๐	๕,๑๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๕,๑๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐	๒๒,๑๑๕,๐๐๐	๓,๐๐๐	๒๒,๑๑๕,๐๐๐	๘,๐๐๐	๕๔,๔๓๐,๐๐๐
๙๘	๑๒.๔ โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ ๓ ปี (๒๕๕๓-๒๕๕๕)	โครงการ		-		-			๑	๙๗๖,๘๐๐	๑	๙๗๖,๘๐๐
๙๙	กิจกรรมหลักที่ ๑๓ ปรับปรุงคุณภาพดิน	ไร่	๑๘๙,๒๕๒	๓๐๑,๕๒๑,๒๐๐	๑๘๙,๗๕๐	๓๑๒,๐๙๕,๙๐๐	๔๐๘,๐๐๐	๖๒๘,๑๖๐,๓๐๐	๙๓๙,๖๕๐	๒,๖๐๖,๔๐๑,๖๐๐	๑,๗๒๑,๖๕๒	๓,๘๔๘,๑๗๙,๐๐๐
๑๐๐	๑๓.๑ การพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยว/เปรี้ยวเค็มภาคใต้	ไร่	๕๗,๕๐๐	๘๘,๐๒๕,๐๐๐	๕๗,๕๐๐	๘๘,๐๒๕,๐๐๐	๑๒๘,๕๐๐	๒๑๒,๗๒๒,๕๐๐	๑๒๘,๕๐๐	๒๑๒,๗๒๒,๕๐๐	๕๙๓,๗๕๕,๐๐๐	๕๙๓,๗๕๕,๐๐๐
๑๐๑	๑๓.๒ ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๘๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๕,๐๐๐,๐๐๐	๓๙๕,๘๕๐	๘๘๐,๒๔๕,๑๐๐	๗๗๕,๘๕๐	๑,๒๒๕,๒๔๕,๑๐๐
๑๐๒	๑๓.๓ ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม	ไร่	๕๑,๗๕๒	๕๕,๒๙๒,๕๐๐	๕๒,๒๕๐	๖๐,๖๑๒,๕๐๐	๗๙,๕๐๐	๙๕,๐๔๓,๘๐๐	๔๑๐,๓๐๐	๑,๓๙๘,๐๔๐,๐๐๐	๕๙๓,๘๐๒	๑,๖๑๑,๙๘๘,๗๐๐
๑๐๓	๑๓.๔ ใช้จ่ายประจําขั้นต้น	อัตรารายจ่าย	๑๘๗	๘๗,๒๕๒,๕๐๐	๑๘๗	๙๐,๐๓๕,๔๐๐	๑๘๗	๑๐๗,๑๑๕,๑๐๐	๑๘๗	๑๐๗,๑๑๕,๑๐๐	๓๘๗,๕๐๕,๐๐๐	๓๘๗,๕๐๕,๐๐๐
๑๐๔	๑๓.๕ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรารายจ่าย	๔๓	๕,๙๖๖,๕๐๐	๔๓	๗,๔๒๕,๐๐๐	๔๓	๘,๘๘๘,๙๐๐	๔๓	๘,๘๘๘,๙๐๐	๒๙,๕๖๕,๒๐๐	๒๙,๕๖๕,๒๐๐
๑๐๕	กิจกรรมหลักที่ ๑๔ การพัฒนาที่ดินพื้นที่เฉพาะ	ไร่	๑๙,๗๐๐	๑๓๗,๕๔๘,๓๐๐	๑๙,๗๐๐	๑๕๙,๙๓๐,๖๐๐	๒๖,๐๐๐	๒๘๒,๙๙๕,๐๐๐	๗๖,๕๐๐	๕๐๘,๖๘๙,๕๐๐	๑๔๑,๙๐๐	๑,๐๘๕,๒๗๗,๓๐๐
๑๐๖	๑๔.๑ โครงการเพิ่มผลผลิตข้าวหอมมะลิมาตรฐานเพื่อการส่งออกในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ระยะที่ ๒ (๒๕๕๒-๒๕๕๖)	ไร่	-	๑๑,๗๘๘,๑๐๐	-	๓๘,๙๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๔๖,๕๕๐,๐๐๐	๒๗,๐๐๐	๒๙๒,๑๖๖,๕๐๐	๓๗,๐๐๐	๕๙๙,๓๘๖,๖๐๐
๑๐๗	๑๔.๒ พัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	ไร่	๒,๐๐๐	๑๒,๕๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๒,๕๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๒,๕๐๐,๐๐๐	๓,๕๐๐	๒๔,๕๐๐,๐๐๐	๙,๕๐๐	๖๒,๐๐๐,๐๐๐
๑๐๘	๑๔.๓ พื้นพื้นที่ที่ผ่านการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ	ไร่	๑,๐๐๐	๒๓,๔๗๗,๕๐๐	๑,๐๐๐	๒๓,๕๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒๓,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐	๔๖,๖๔๐,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๑๖,๖๗๗,๕๐๐
๑๐๙	๑๔.๔ พื้นพื้นที่ที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำ	ไร่	๑๓,๗๐๐	๒๐,๒๗๗,๗๐๐	๑๓,๗๐๐	๑๗,๙๖๒,๕๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๗,๓๐๐,๐๐๐	๓๙,๐๐๐	๕๐,๖๖๖,๘๐๐	๗๖,๕๐๐	๑๑๖,๒๐๗,๑๐๐
๑๑๐	๑๔.๕ การพัฒนาพื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์	ไร่	๓,๐๐๐	๑๑,๙๓๑,๙๐๐	๓,๐๐๐	๑๑,๙๓๑,๕๐๐	๓,๐๐๐	๑๓,๓๓๐,๕๐๐	๕,๐๐๐	๑๓,๙๔๘,๐๐๐	๗๑,๗๓๐,๕๐๐	๗๑,๗๓๐,๕๐๐
๑๑๑	๑๔.๖ โครงการจัดระบบการปลูกข้าว	ไร่	๓,๐๐๐	๘๗,๑๐๐	๘๗,๑๐๐	๒๕,๒๕๙,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๒๙,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๒๙,๐๐๐,๐๐๐	๒๘๗,๑๐๐	๘๓,๒๕๙,๐๐๐
๑๑๒	๑๔.๗ ใช้จ่ายประจําขั้นต้น	อัตรารายจ่าย	๖๔	๑๖,๖๙๕,๘๐๐	๖๔	๑๙,๒๗๗,๑๐๐	๖๔	๒๐,๔๕๕,๘๐๐	๖๔	๒๐,๔๕๕,๘๐๐	๒๖,๕๖๕,๘๐๐	๒๖,๕๖๕,๘๐๐
๑๑๓	๑๔.๘ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรารายจ่าย	๕๗	๗,๙๖๒,๓๐๐	๕๗	๙,๘๘๑,๕๐๐	๕๗	๑๐,๗๒๒,๑๐๐	๕๗	๑๐,๗๒๒,๑๐๐	๓๙,๑๒๒,๐๐๐	๓๙,๑๒๒,๐๐๐

ลำดับ ที่	นโยบายรัฐบาล / แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี ๒๕๕๕		งบประมาณปี ๒๕๕๖		งบประมาณปี ๒๕๕๗		งบประมาณปี ๒๕๕๘		งบประมาณปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๑๑๕	กิจกรรมหลักที่ ๑๕ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	แห่ง	๑๕๙	๗๔๖,๕๙๒,๓๐๐	๑๐๙	๕๙๒,๑๐๗,๘๐๐	๒๐๐	๑,๒๒๒,๘๐๗,๕๐๐	๕๐๕	๒,๐๐๘,๕๓๐,๐๐๐	๘๒๓	๔,๕๖๙,๘๓๗,๙๐๐
๑๑๕	๑๕.๑ คำสำรวจออกแบบและควบคุมแหล่งน้ำ	แห่ง	๑๕๐	๖๑,๒๕๐,๐๐๐	๑๓๙	๓๐,๔๘๕,๑๐๐	๒๐๐	๕๖,๔๐๐,๐๐๐	๒๓๐	๖๒,๐๐๐,๐๐๐	๖๘๙	๒๑๐,๑๓๕,๑๐๐
๑๑๖	๑๕.๒ คำก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา	แห่ง	๑๕๙	๔๘๕,๙๒๘,๘๐๐	๑๐๙	๓๕๙,๐๓๗,๕๐๐	๒๐๐	๙๔๐,๐๐๐,๐๐๐	๔๐๕	๑,๗๑๙,๙๙๙,๑๐๐	๘๒๓	๓,๔๘๘,๙๖๕,๕๐๐
๑๑๗	๑๕.๓ รายจ่ายประจำขั้นต่ำ	อัตรา	๖๑๖	๑๕๕,๖๖๓,๖๐๐	๖๑๖	๑๖๓,๒๐๙,๐๐๐	๖๑๖	๑๗๒,๙๙๖,๒๐๐	๖๑๖	๑๘๔,๒๐๖,๘๐๐	๖๑๖	๖๗๕,๐๗๐,๖๐๐
๑๑๘	๑๕.๔ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๒๘๖	๓๙,๖๕๐,๓๐๐	๒๘๖	๔๙,๓๘๑,๒๐๐	๒๘๖	๕๙,๑๑๑,๒๐๐	๒๘๖	๕๗,๒๒๔,๑๐๐	๒๘๖	๑๘๙,๖๖๖,๘๐๐
๑๑๙	กิจกรรมหลักที่ ๑๖ ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี	ไร่	๑,๐๐๕,๐๐๐	๗๓๑,๓๘๘,๒๐๐	๑,๐๐๕,๐๐๐	๗๓๕,๒๑๓,๕๐๐	๑,๐๐๕,๐๐๐	๑,๖๓๒,๘๖๒,๒๐๐	๑,๐๐๕,๐๐๐	๑,๖๔๓,๘๓๒,๗๐๐	๔,๐๒๐,๐๐๐	๔,๗๕๓,๒๓๒,๕๐๐
๑๒๐	ทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์	ราย	๑๐๐,๕๐๐	-	๑๐๐,๕๐๐	-	๑๐๐,๕๐๐	-	๑๐๐,๕๐๐	-	๔๐๒,๐๐๐	-
๑๒๑	๑๖.๑ มหกรรมเกษตรอินทรีย์	ครั้ง	๔	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๔	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๔	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๔	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๖	๘๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๒๒	๑๖.๒ บริหารจัดการและติดตามประเมินผล	โครงการ	๑	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐,๐๐๐	๔	๒๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๒๓	๑๖.๓ โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทาง	ไร่	๑,๐๐๕,๐๐๐	๑๗๓,๙๙๙,๓๐๐	๑,๐๐๕,๐๐๐	๑๗๓,๙๙๙,๕๐๐	๑,๐๐๕,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๕,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๒๐,๐๐๐	๑,๕๕๗,๙๘๗,๐๐๐
๑๒๔	ทางการเกษตร / เกษตรอินทรีย์	ราย	๑๐๐,๕๐๐	-	๑๐๐,๕๐๐	-	๑๐๐,๕๐๐	-	๑๐๐,๕๐๐	-	๔๐๒,๐๐๐	-
๑๒๕	๑๖.๔ สนับสนุนปัจจัยการผลิตอินทรีย์ชีวภาพลดใช้สารเคมีทาง ทางการเกษตร / เกษตรอินทรีย์			๒๙๓,๒๕๓,๗๐๐		๒๙๓,๒๕๓,๗๐๐		๖๘๑,๘๗๕,๕๐๐		๖๘๑,๘๗๕,๕๐๐	-	๑,๙๖๖,๒๕๗,๔๐๐
๑๒๖	๑๖.๕ รมรึงคังคณาพ่างและต่อขี้ผึ้ง	แปลง	๓๗๕	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๓๗๕	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๔๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๔๐,๐๐๐,๐๐๐	๒,๗๕๐	๑๑๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๒๗	๑๖.๖ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน	โรงเรียน	๕๐๐	๒๖,๐๐๐,๐๐๐	๕๐๐	๒๖,๐๐๐,๐๐๐	๕๐๐	๒๖,๐๐๐,๐๐๐	๕๐๐	๒๖,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๐๘,๐๐๐,๐๐๐
๑๒๘	๑๖.๗ ฝึกอบรมมาตรฐานปัจจัยการผลิตทางการเกษตร	ชนิดสินค้า	๑,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐	๔๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๒๙	๑๖.๘ พัฒนาระบบข้อมูลเกษตรอินทรีย์	โครงการ	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๔	๘,๐๐๐,๐๐๐
๑๓๐	๑๖.๙ ประชุมและศึกษาดูงานผลิตเกษตรอินทรีย์ในต่างประเทศ	โครงการ	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๔	๘,๐๐๐,๐๐๐
๑๓๑	๑๖.๑๐ โครงการวิจัยนวัตกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ / เกษตรอินทรีย์	ชุดโครงการ	๑๐	๒๑,๖๒๓,๑๐๐	๑๐	๑๑,๖๒๓,๑๐๐	๔๖	๑๙,๖๒๓,๑๐๐	๔๖	๑๙,๖๒๓,๑๐๐	๑๑๒	๖๒,๙๖๒,๒๐๐
๑๓๒	๑๖.๑๑ ขับเคลื่อนโรงปุ๋ยอินทรีย์ งบ CEO ให้ผลิตได้อย่างต่อเนื่อง และ ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	โรง	๕๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๕๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๕๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๕๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐	๖๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๓๓	๑๖.๑๒ โครงการนำร่องส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างครบวงจร	แห่ง	-	-	๑๐	-	๑๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐	๒๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๓๔	๑๖.๑๓ การศึกษาผลกระทบจากการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์ น้ำในเขตพื้นที่น้ำจืด	โครงการ			๑	๕๐๐,๐๐๐	๑	๕๐๐,๐๐๐	๑	๕๐๐,๐๐๐	๒	๑,๐๐๐,๐๐๐
๑๓๕	๑๖.๑๔ โครงการป้องกันการเพิ่มระดับน้ำใต้ดินเค็มบนพื้นที่รับน้ำ และสร้างเครือข่ายชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการแพร่กระจายดินเค็ม	โครงการ					๑	๔,๐๐๐,๐๐๐	๑	๔,๐๐๐,๐๐๐	๒	๘,๐๐๐,๐๐๐
๑๓๖	๑๖.๑๕ อบรมหลักสูตร การพัฒนาที่ดินตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	รุ่น					๕	๕๐๐,๐๐๐	๕	๕๐๐,๐๐๐	๑๐	๑,๐๐๐,๐๐๐
๑๓๗	๑๖.๑๖ เงินสมทบกองทุนประกันสังคม			๘,๔๒๑,๘๐๐		๘,๔๒๑,๘๐๐		๑๓,๕๒๐,๐๐๐		๑๓,๕๒๐,๐๐๐	-	๔๓,๘๘๓,๖๐๐
๑๓๘	๑๖.๑๗ รายจ่ายประจำขั้นต่ำ	อัตรา	๔๔๕	๑๑๓,๖๒๐,๙๐๐	๓๗๗	๑๐๘,๒๕๕,๘๐๐	๔๔๕	๑๑๓,๗๕๑,๑๐๐	๔๔๕	๑๒๑,๖๓๖,๑๐๐	๔๕๘	๑๒๑,๖๓๖,๑๐๐
๑๓๙	๑๖.๑๘ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๒๑๒	๓๗,๔๗๓,๒๐๐	๒๑๒	๔๖,๖๖๕,๕๐๐	๒๑๒	๖๘,๐๙๓,๑๐๐	๒๑๒	๗๒,๑๗๘,๖๐๐	๒๑๒	๒๒๙,๕๐๘,๔๐๐
๑๔๐	กิจกรรมหลักที่ ๑๗ การรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน	ไร่	๑๕,๐๐๐	๕๒๒,๕๐๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๕๒๒,๕๐๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๑๓๖,๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๖๖๑,๕๐๐,๐๐๐
๑๔๑	๑๗.๑ โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	๑๐,๐๐๐	๑๗,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๗,๐๐๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๕,๕๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๘๕,๐๐๐,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๑๔๔,๕๐๐,๐๐๐
๑๔๒	๑๗.๒ โครงการรณรงค์ปลูกต้นไม้เพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน	แปลง	๒๕๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๕๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐	๖๐,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐	๘๐,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๖๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๔๓	๑๗.๓ โครงการลดการเผาในที่โล่งเตียน เพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน	ไร่	๕,๐๐๐	๒๕,๕๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕,๕๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๑,๐๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๕๕,๐๐๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๓๕๗,๐๐๐,๐๐๐
๑๔๔	กิจกรรมหลักที่ ๑๘ ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ	ระบบ	๒	๑๒๖,๕๓๕,๕๐๐	๒	๑๓๑,๒๙๑,๒๐๐	๒	๑๔๓,๗๕๕,๖๐๐	๒	๑๕๖,๕๐๘,๙๐๐	๘	๕๒๒,๙๓๐,๑๐๐
๑๔๕	๑๘.๑ โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (สทท.)	ระบบ	๑	๒๑,๓๔๐,๙๐๐	๑	๒๑,๕๖๖,๐๐๐	๑	๒๑๘,๙๐๙,๐๐๐	๑	๒๒๘,๙๐๙,๐๐๐	๒	๔๖๖,๗๒๓,๙๐๐
๑๔๖	๑๘.๒ งานจัดทำฐานข้อมูลและบริหารการแผนที่ออร์โธรี โสต ส่วน ๑:๔,๐๐๐	ระบบ	๑	๖๓,๓๓๒,๓๐๐	๑	๖๐,๔๗๖,๐๐๐	๑	๙๘,๗๗๑,๔๐๐	๑	๙๘,๗๗๑,๔๐๐	๒	๓๙๗,๙๕๑,๑๐๐
๑๔๗	๑๘.๓ เครื่องวิเคราะห์ดินธาตุโดยเทคนิคอินฟราเรด	เครื่อง	-	-	-	-	๑	๓,๕๐๐,๐๐๐			๑	๓,๕๐๐,๐๐๐
๑๔๘	๑๘.๔ รายจ่ายประจำขั้นต่ำ	อัตรา	๑๒๕	๓๓,๘๘๐,๓๐๐	๑๒๕	๓๖,๘๘๑,๐๐๐	๑๒๕	๓๗,๐๒๘,๑๐๐	๑๒๕	๔๑,๓๖๙,๗๐๐	๑๒๕	๑๕๙,๐๗๗,๑๐๐
๑๔๙	๑๘.๕ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	อัตรา	๗๒	๙,๘๘๑,๙๐๐	๗๒	๑๒,๔๓๑,๒๐๐	๗๒	๑๓,๕๕๖,๑๐๐	๗๒	๑๔,๖๘๑,๘๐๐	๗๒	๕๐,๓๑๘,๘๐๐

ลำดับ ที่	นโยบายรัฐบาล / แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณปี ๒๕๕๕		งบประมาณปี ๒๕๕๖		งบประมาณปี ๒๕๕๗		งบประมาณปี ๒๕๕๘		งบประมาณปี ๒๕๕๙-๒๕๕๘	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๑๕๐	ยุทธศาสตร์ประเทศ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			๔๐๓,๙๖๒,๖๐๐		๑,๔๙๒,๕๑๘,๐๐๐		๙๘๕,๘๘๘,๓๐๐		๓,๘๐๑,๒๖๖,๗๐๐	-	๖,๖๘๒,๖๓๕,๖๐๐
๑๕๑	ยุทธศาสตร์จัดสรร : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			๔๐๓,๙๖๒,๖๐๐		๑,๔๙๒,๕๑๘,๐๐๐		๙๘๕,๘๘๘,๓๐๐		๓,๘๐๑,๒๖๖,๗๐๐	-	๖,๖๘๒,๖๓๕,๖๐๐
๑๕๒	แผนงาน : ๕.๒ ส่งเสริมบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ			๔๐๓,๙๖๒,๖๐๐		๑,๔๙๒,๕๑๘,๐๐๐		๙๘๕,๘๘๘,๓๐๐		๓,๘๐๑,๒๖๖,๗๐๐	-	๖,๖๘๒,๖๓๕,๖๐๐
๑๕๓	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน	แห่ง	๗	๔๗,๙๖๒,๖๐๐	๑๐	๖๘,๕๑๘,๐๐๐	๑๐	๖๗,๘๘๘,๓๐๐	๑๐	๖๗,๘๘๘,๓๐๐	๓๗	๒๕๖,๒๕๗,๒๐๐
๑๕๔	กิจกรรมหลักที่ ๑๙ พัฒนาแหล่งน้ำชุมชน	แห่ง	๗	๔๗,๙๖๒,๖๐๐	๑๐	๖๘,๕๑๘,๐๐๐	๑๐	๖๗,๘๘๘,๓๐๐	๑๐	๖๗,๘๘๘,๓๐๐	๓๗	๒๕๖,๒๕๗,๒๐๐
๑๕๕	๑๙.๑ ค่าก่อสร้างแหล่งน้ำชุมชน	แห่ง	๗	๔๗,๙๖๒,๖๐๐	๑๐	๖๘,๕๑๘,๐๐๐	๑๐	๖๘,๕๑๘,๐๐๐	๑๐	๖๘,๕๑๘,๐๐๐	๓๗	๒๕๓,๕๑๖,๖๐๐
๑๕๖	๑๙.๒ ค่าสำรวจออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง						๑๐	๑,๓๗๐,๓๐๐	๑๐	๑,๓๗๐,๓๐๐	๒๐	๒,๗๔๐,๖๐๐
๑๕๗	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาออกเขตชลประทาน	แห่ง	๒๐,๐๐๐	๓๕๖,๐๐๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๑,๔๒๔,๐๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๙๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๐๗,๖๒๘	๓,๗๓๑,๓๗๘,๔๐๐	๓๕๗,๖๒๘	๖,๔๒๖,๓๗๘,๔๐๐
๑๕๘	กิจกรรมหลักที่ ๒๐ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาออกเขตชลประทาน	แห่ง	๒๐,๐๐๐	๓๕๖,๐๐๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๑,๔๒๔,๐๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๙๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๐๗,๖๒๘	๓,๗๓๑,๓๗๘,๔๐๐	๓๕๗,๖๒๘	๖,๔๒๖,๓๗๘,๔๐๐
๑๕๙	๒๐.๑ ค่าก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม.	บ่อ	๒๐,๐๐๐	๓๕๖,๐๐๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๑,๔๒๔,๐๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๙๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๐๗,๖๒๘	๓,๗๓๑,๓๗๘,๔๐๐	๓๕๗,๖๒๘	๖,๔๒๖,๓๗๘,๔๐๐
๑๖๐	ยุทธศาสตร์ประเทศ : ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การปรับสมดุลและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	ไร่	๑๗,๐๐๐	๑๐๗,๓๕๐,๐๐๐	๒๗,๐๐๐	๑๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๓๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๓๕๘,๕๐๐,๐๐๐	๑๖๖,๐๐๐	๙๒๘,๘๕๐,๐๐๐
๑๖๑	ยุทธศาสตร์จัดสรร : เร่งรัดการพัฒนาประเทศ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ไร่	๑๗,๐๐๐	๑๐๗,๓๕๐,๐๐๐	๒๗,๐๐๐	๑๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๓๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๓๕๘,๕๐๐,๐๐๐	๑๖๖,๐๐๐	๙๒๘,๘๕๐,๐๐๐
๑๖๒	แผนงาน : ๑.๖ แก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	ไร่	๑๗,๐๐๐	๑๐๗,๓๕๐,๐๐๐	๒๗,๐๐๐	๑๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๓๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๓๕๘,๕๐๐,๐๐๐	๑๖๖,๐๐๐	๙๒๘,๘๕๐,๐๐๐
๑๖๓	โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	ไร่	๑๗,๐๐๐	๑๐๗,๓๕๐,๐๐๐	๒๗,๐๐๐	๑๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๓๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๓๕๘,๕๐๐,๐๐๐	๑๖๖,๐๐๐	๙๒๘,๘๕๐,๐๐๐
๑๖๔	กิจกรรมหลักที่ ๒๑ ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	ไร่	๑๗,๐๐๐	๑๐๗,๓๕๐,๐๐๐	๒๗,๐๐๐	๑๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๕๕,๐๐๐	๓๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๓๕๘,๕๐๐,๐๐๐	๑๖๖,๐๐๐	๙๒๘,๘๕๐,๐๐๐
๑๖๕	๒๑.๑ ปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	ไร่	๗,๕๐๐	๙๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๘๑,๕๐๐	๘๑๕,๐๐๐,๐๐๐
๑๖๖	๒๑.๒ ปรับปรุงพื้นที่นาร้างในเขตชลประทานเพื่อปลูกข้าว	ไร่	-	-	-	-	-	-	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๖๗	๒๑.๓ ปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว	ไร่	๗,๕๐๐	๑๒,๓๕๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๓๒,๕๐๐,๐๐๐	๖๕,๕๐๐	๘๓,๘๕๐,๐๐๐

ตารางที่ ๘ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน</p>	<p>เป้าประสงค์</p> <p>๑) จัดทำแผนการใช้ที่ดินเพื่อการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ ๑๑๙ กลุ่มน้ำสาขา ๒,๗๑๑ ตำบล และ ๒๕ ชนิดพืช</p> <p>๒) ส่งเสริมเกษตรกรผลิตตามความเหมาะสมของดินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐</p> <p>๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน</p> <p>๔) พัฒนาข้อมูลในเชิงพื้นที่</p> <p>๕) พัฒนาระบบการผลักดันแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ</p> <p>ตัวชี้วัด</p> <p>๑) ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน (ตำบล/กลุ่มน้ำสาขา/ชนิดพืช)</p> <p>๒) ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินตามศักยภาพของดิน</p>	<p>๑.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลดินและการประยุกต์ใช้ข้อมูลดิน</p>	<p>๑) โครงการปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดินเบื้องต้นลงบนภาพถ่ายออร์โธรี ระยะที่ ๑</p> <p>๒) โครงการสำรวจและจัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตรฐาน ๑:๒๕,๐๐๐</p> <p>๓) โครงการสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดินพื้นที่เฉพาะ</p> <p>๔) โครงการจัดทำเกณฑ์ประเมินคุณภาพดิน</p> <p>๕) โครงการจัดทำแผนที่การเกิดชั้นดานจากการไถพรวน</p> <p>๖) การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรดินบริเวณพื้นที่สูง เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษากลุ่มน้ำแม่วางตอนบน</p> <p>๗) โครงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับกลุ่มน้ำสาขา มาตรฐาน ๑:๒๕,๐๐๐</p> <p>๘) โครงการจัดเขตการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมของดินกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ</p> <p>๙) โครงการแผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจและแผนปฏิบัติการไทย-กัมพูชา-พม่า-ลาว (ACMECS)</p> <p>๑๐) โครงการความร่วมมือกับ IRD</p> <p>๑๑) โครงการพัฒนายุทธศาสตร์สินค้าเกษตร</p>

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน		๑.๒ พัฒนาระบบบริหารจัดการแผนการใช้ที่ดิน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อผลักดันให้หน่วยงานนำไปใช้ในพื้นที่ ๑.๓ ผลักดัน พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ ผ่านภาคีเครือข่าย	๑๒) โครงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ๑๓) โครงการจัดทำประชาพิจารณ์ เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล (แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ) ๑๔) โครงการประชุมคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ๑๕) โครงการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	เป้าประสงค์ ๑) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่ ๒) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงดินไม่น้อยกว่า ๘ ล้านไร่ ๓) เกษตรกรมีความพึงพอใจ ยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ตัวชี้วัด ๑) พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ๒) พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรดิน	๒.๑ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุงบำรุงดิน และพัฒนาฐานทรัพยากรดิน รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และส่งเสริมการผลิตเกษตรแบบระบบปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร เตรียมพร้อมและรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๑) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ๒) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน ๓) โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๔) โครงการสร้างนิคมการเกษตร ๕) โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ๖) โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ๗) โครงการสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๘) โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน ๙) โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ๑๐) โครงการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๒</p> <p>การอนุรักษ์ดินและน้ำ</p>		<p>๒.๒ ส่งเสริมและพัฒนาภาคีเครือข่าย ให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยพัฒนาที่ดินในลักษณะของการจัดทำแปลงสาธิตกำหนดเป็นเขตพัฒนาที่ดิน บูรณาการงานพัฒนาที่ดิน ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีกลและวิธีพืช และการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อแก้ไขดินปัญหา ได้แก่ ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินกรด เป็นต้น ตามสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรเห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์ พื้นฟู ปรับปรุงบำรุงดิน และพัฒนาทรัพยากรดิน ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีภาคีเครือข่าย ทั้งเกษตรกร ประชาชน ภาครัฐ และเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา</p>	<p>๑๑) โครงการพัฒนาที่ดินพื้นที่เฉพาะ</p> <p>๑๒) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์</p> <p>๑๓) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ</p> <p>๑๔) โครงการหลวง</p> <p>๑๕) โครงการจัดทำเขตพัฒนาที่ดิน</p>

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอนุรักษ์ดินและน้ำ		๒.๓ พัฒนาความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ	๑๖) โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน	เป้าประสงค์ ๑) พัฒนางานวิจัย สร้าง และพัฒนานวัตกรรม ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ โครงการ ๒) เกษตรกรนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ๓) ส่งเสริมกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม/เครือข่าย ตัวชี้วัด ๑) ร้อยละความสำเร็จของโครงการวิจัยที่ผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองงานวิชาการของกรมฯ และดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน (ร้อยละ) ๒) ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบงานวิจัย	๓.๑ วิจัยและพัฒนางานวิชาการ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมให้ขยายผลไปสู่เกษตรกร	๑) โครงการวิจัยพัฒนาที่ดินและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างและพัฒนาภาคี เครือข่ายพัฒนาที่ดิน	เป้าประสงค์ ๑) สร้างและพัฒนาต่อยอดภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน ๘๑,๕๔๓ ราย ให้เข้มแข็งและยั่งยืน ๒) ส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาที่ดินให้มีศักยภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๓) เครือข่ายพัฒนาที่ดินพึงพอใจในการส่งเสริมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๔) พัฒนาระบบการถ่ายทอด/สื่อสาร ตัวชี้วัด ๑) ร้อยละของหมอดินอาสาและกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ที่ได้รับการพัฒนาและมีกิจกรรมต่อเนื่อง ๒) จำนวนกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์	๔.๑ พัฒนาเครือข่ายหมอดินอาสาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน ๔.๒ พัฒนาเครือข่ายองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ดิน ๔.๓ สร้างความตระหนักและความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรดินให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑) โครงการพัฒนาหมอดินอาสาและยุวมอดิน ๒) โครงการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ๓) โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ๔) โครงการประชาสัมพันธ์งานพัฒนาที่ดิน
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร	เป้าประสงค์ ๑) บริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างมีบูรณาการ ๒) พัฒนาประสิทธิภาพในการสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์/เทคโนโลยี	๕.๑ พัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ	๑) โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรที่ดินในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ๒) โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแนวทางการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ ระดับหน่วยงาน(IPA) และระบบการเลื่อนเงินเดือน (DPIS)

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร	๓) ส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้ ๔) สร้างและพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล ๕) มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน ๖) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล ๗) พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล ๙) พัฒนาระบบการบริหารงานองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล ตัวชี้วัด ๑) ระดับความสำเร็จของการบริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างบูรณาการ ๒) ระดับความสำเร็จของการให้การสนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์/เทคโนโลยี ๓) ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความสำเร็จจากผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้อย่างน้อย ๓ องค์ความรู้		๓) โครงการฝึกอบรมระบบงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-budgeting) กรมพัฒนาที่ดิน ๔) โครงการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการตามยุทธศาสตร์
		๕.๒ สนับสนุนและส่งเสริมการติดตามและประเมินผลการทำงาน ทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจติดตามและประเมินผลแนะนำวิธีการ มาตรฐานการติดตามแก่ผู้ปฏิบัติงาน ให้เข้าใจถึงวิธีการติดตามและประเมินผล และส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานมีการประเมินผล การปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการทำงานของตนเอง รวมทั้งควรสนับสนุนให้มีการประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้เกิดความโปร่งใส และตรวจสอบได้	๕) โครงการประเมินผล แผนงาน/โครงการตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร	๔) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล ๕) จำนวนคู่มือการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ๖) ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานที่ได้รับการพัฒนาอย่างน้อย ๒ เรื่อง/คน/ปี ๗) ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานได้จัดทำตัวชี้วัดรายบุคคลแล้วเสร็จและจัดส่งกองแผนงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ๘) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ๙) ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาและจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ	๕.๓ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายและระบบฐานข้อมูลให้มีความเป็นสากล (Universal Design) สามารถเชื่อมโยงหรือค้นหาข้อมูลให้ครอบคลุมหน่วยงานของกรม ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยให้ความสำคัญในเรื่องของเทคโนโลยี อุปกรณ์ การจัดเก็บข้อมูล การทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบงานสนับสนุนของกรมฯ โดยการจัดอบรมเพิ่มความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่บุคลากรภายในกรมให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และสร้างความตระหนักเรื่องความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (Information Security Awareness)	๖) โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ๗) โครงการพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศ
	๑๐) ระดับความสำเร็จของการจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใส ๑๑) ระดับความสำเร็จของการสร้างมาตรฐานความโปร่งใส	๕.๔ ส่งเสริมพัฒนาการจัดการความรู้ในองค์กร โดยสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) เพื่อให้บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ ในองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีความสำคัญในงานพัฒนาที่ดินได้	๘) โครงการการจัดการองค์ความรู้ (KM)

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร	๑๒) จำนวนกิจกรรมที่รณรงค์และส่งเสริมให้ข้าราชการประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน	ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน รวมทั้งดำเนินการสกัดความรู้แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเทคนิคของแต่ละองค์ความรู้ จัดเก็บเป็นคลังความรู้ขององค์กร เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ใช้เป็นฐานความรู้	
		๕.๕ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล	๙) โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร
		๕.๖ สร้างระบบและกระบวนการทำงานอย่างมีบูรณาการ โดยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพื่อแสดงให้เห็นระบบการทำงาน (Work flow) ที่เชื่อมโยงกันในแต่ละกระบวนการเพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนของงานและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน ด้านการพัฒนาที่ดิน อย่างเป็นระบบ ทั้งมีการบูรณาการงานร่วมกันกับหน่วยงานภายในและภายนอกกรมฯ	๑๐) โครงการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาองค์กร		๕.๗ ส่งเสริมให้มีการดำเนินการตาม มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ ตลอดจนส่งเสริมให้มี การดำเนินการตามประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน	๑๑) โครงการจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความโปร่งใส ๑๒) โครงการสร้างมาตรฐานความโปร่งใส ๑๓) โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการ ๑๔) โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายและกระบวนการทำงานพัฒนาที่ดิน

๗.๑ นโยบายการฟื้นฟูและปรับปรุงทรัพยากรดินในพื้นที่การเกษตร

"ทรัพยากรที่ดิน" เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในการดำรงชีพของมนุษย์ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ต้องใช้ที่ดินเป็นปัจจัยหลัก ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การนำพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรมาใช้ในการเกษตร และการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกร ชุมชน และประเทศชาติ

กรมพัฒนาที่ดินมีภารกิจหลักเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรที่ดินทั้งปัญหาความเสื่อมโทรมของดินและปัญหาการใช้ที่ดินตลอดมา แต่ปัญหาด้านทรัพยากรดินมี จำนวนมากและต้องใช้เวลา ดังนั้น กรมพัฒนาที่ดินจึงมีแนวนโยบายในการฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดินเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินในพื้นที่การเกษตร ดังนี้

๗.๑.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินทั่วประเทศ เพื่อเป็นแผนนำให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมาย เช่น การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น

๗.๑.๒ วิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินและความเสื่อมโทรมของดินไปใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่ ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรและผลิตภาพของสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น

๗.๑.๓ กำหนดมาตรการและดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำและการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลจากแผนการใช้ที่ดินและเทคโนโลยีและนวัตกรรมประกอบการวางแผนและกำหนดมาตรการด้านต่าง ๆ เช่น กรณีที่พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สูงและมีความลาดชัน ควรใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งวิธีกลและวิธีพืชเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินก่อน จากนั้นพิจารณาจากข้อมูลดินว่าพื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาดินด้านใดบ้างที่ทำให้ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เช่น ดินเค็ม ดินกรด และดินเปรี้ยว เป็นต้น ให้วางแผนการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุการเกษตรต่างๆ เพื่อแก้ไขดินปัญหานั้นๆ ให้พื้นที่ดังกล่าวสามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืชได้ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการบำรุงดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงและปุ๋ยชีวภาพ เพื่อฟื้นฟูดินให้มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชมากขึ้น รวมทั้งการวิเคราะห์ดินเพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ของดินและใช้ปุ๋ยได้เหมาะสมต่อความต้องการของพืชปลูก ช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนของเกษตรกร

๗.๑.๔ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยมีหมอดินอาสาเป็นกลไกขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน และกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทั่วประเทศเพื่อส่งเสริมการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พด.ชนิดต่างๆ และพัฒนาต่อยอดกลุ่มเกษตรกร

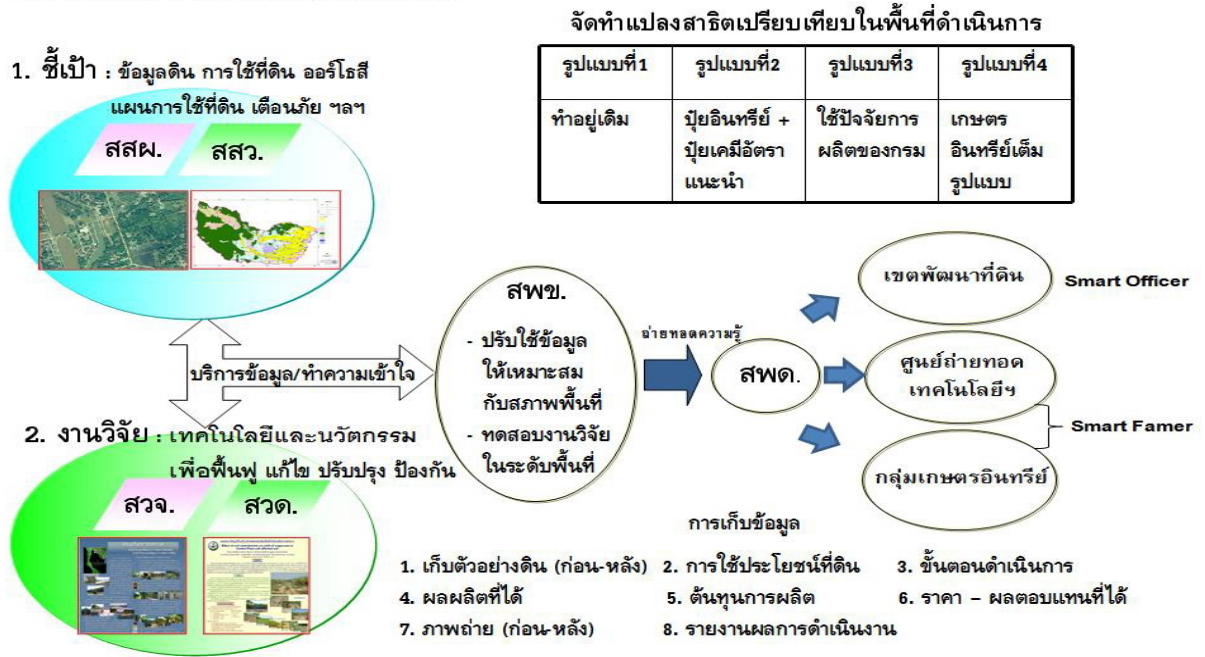
ใช้สารอินทรีย์ที่มีความเข้มข้นเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการผลิตอาหารปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมเกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลดลง

๗.๑.๕ ส่งเสริมภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดิน โดยจัดทำเขตพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาที่ดินอย่างเป็นระบบสาธิตให้กับเกษตรกรในพื้นที่และประชาชนทั่วไปได้เห็นถึงประโยชน์และผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำและการปรับปรุงบำรุงดิน โดยดำเนินการบูรณาการงานร่วมกับหมอดินอาสา กลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน และกำหนดมาตรการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาดินตามสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การพัฒนาในพื้นที่ และติดตามผลการดำเนินงาน

๗.๒ กระบวนการทำงาน

ภาพที่ ๔ กระบวนการทำงานของกรมพัฒนาที่ดิน

กระบวนการทำงานของกรมพัฒนาที่ดิน

๗.๒.๑ พัฒนาและปรับปรุงแผนที่ภาพถ่ายออร์โธสี และให้บริการแผนที่กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก (สสผ.) โดยหน่วยงานภายในกรมฯ นำแผนที่ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนที่ฐานประกอบด้วย

๑) การสำรวจดิน และสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายออร์โธสี เพื่อจัดทำฐานข้อมูลดินและจัดทำเป็นแผนที่ฐาน ได้แก่ แผนที่ดิน แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน (สสว.)

๒) การจัดทำแผนที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งมอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการ โดยปัจจุบันได้นำแผนที่ภาพถ่ายออร์โธสีมาใช้ในการจำแนกพื้นที่และจัดทำเป็นแผนที่ป่าไม้ถาวร (สสผ.)

๗.๒.๒ วางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ลุ่มน้ำ และชนิดพืช โดยใช้แผนที่ฐานดังกล่าวจากข้อ ๑ และ ๒ ประกอบกับแผนที่ฐานอื่นๆ เช่น แผนที่แหล่งน้ำและชลประทาน แผนที่พื้นที่ ส.ป.ก. และแผนที่ป่าไม้ เป็นต้น (สนผ. และ สพข.)

๗.๒.๓ ศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาที่ดินด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านปรับปรุงคุณภาพดิน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๗.๒.๔ การปฏิบัติการในพื้นที่ดำเนินการในลักษณะของพื้นที่ต้นแบบหรือแปลงสาธิตให้เกษตรกร และประชาชนในพื้นที่เข้ามาศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง โดย

๑) กำหนดพื้นที่ดำเนินการ ประกอบด้วย

- พื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน
- ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดิน
- พื้นที่ที่จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์

๒) นำแผนการใช้ที่ดินในข้อ ๗.๒.๒ และเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากข้อ ๗.๒.๓ ไปจัดทำแผนพัฒนาร่วมกับชุมชนในพื้นที่

๓) ดำเนินการพัฒนา โดยก่อนและหลังดำเนินการให้นักวิชาการในพื้นที่เก็บตัวอย่างดิน วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลรายงานผลเปรียบเทียบผลการดำเนินการพัฒนา

ส่วนที่ ๘ แนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

๘.๑ ระดับกรม

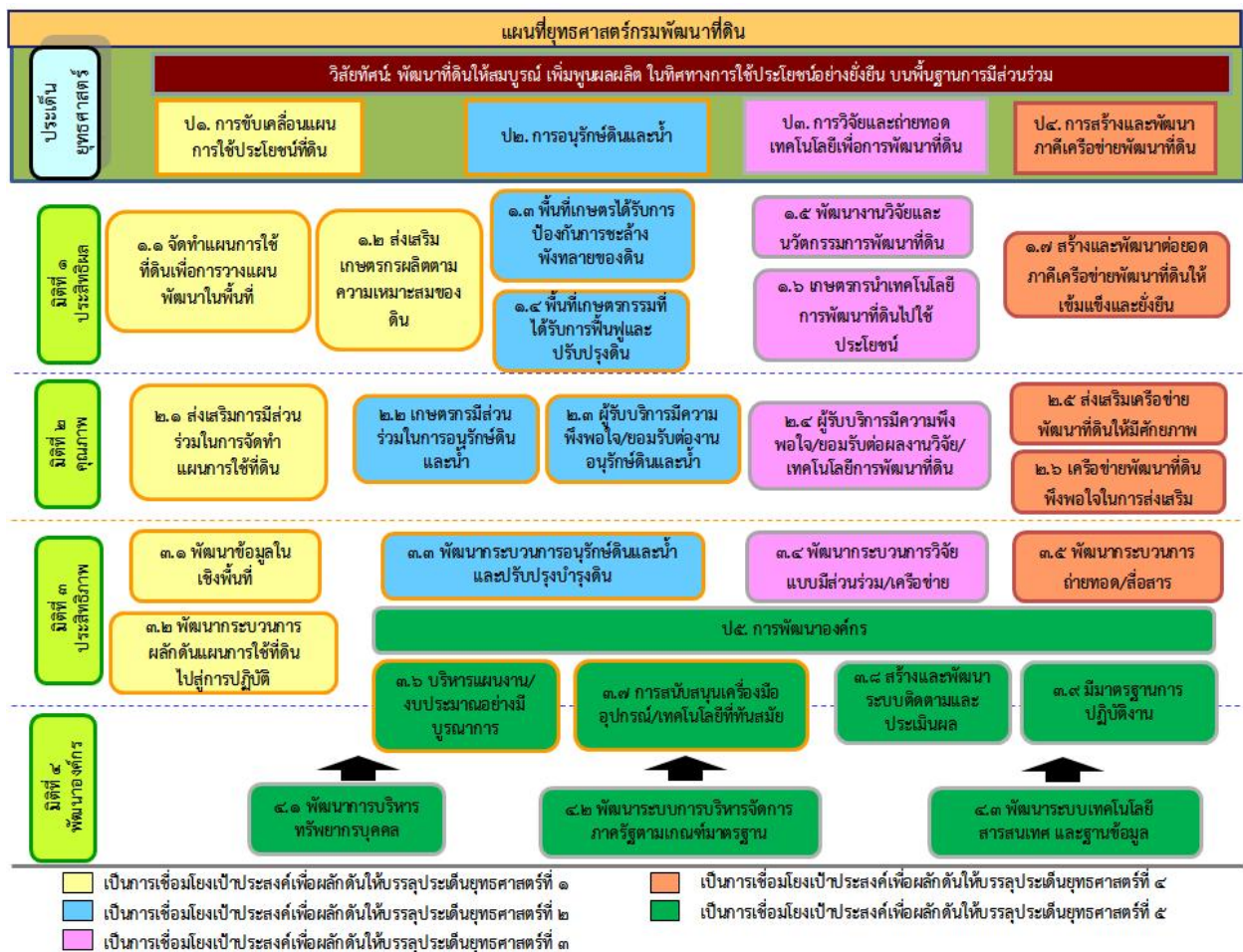
๑) จัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ระดับกรม - จากทิศทางขององค์กรได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ประเด็นยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ระดับองค์กรไว้แล้ว ให้นำประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์เชื่อมโยงกัน จัดทำเป็นแผนที่ยุทธศาสตร์ระดับกรม ดังแผนภาพ จำแนกออกเป็น ๔ มิติ คือ มิติประสิทธิผล มิติคุณภาพ มิติประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และมิติพัฒนาองค์กร โดย

ประสิทธิผล คือ ผลลัพธ์ที่สำคัญจากประเด็นยุทธศาสตร์นั้นคืออะไร อะไรเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าประเด็นยุทธศาสตร์นั้นจะประสบความสำเร็จ

คุณภาพ คือ อะไรคือสิ่งที่กลุ่มเป้าหมาย/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมิติแรกต้องการ และผลลัพธ์ที่ต้องการคืออะไร

ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน คือ องค์กรต้องมีประสิทธิภาพของกระบวนการ/ การปฏิบัติงานอย่างไรเพื่อนำไปสู่สิ่งที่กลุ่มเป้าหมาย/ผู้มีส่วนได้เสียต้องการ หรือก่อให้เกิดประสิทธิผลตามพันธกิจ

การพัฒนาองค์กร คือ จะต้องมีการพัฒนาองค์กรในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

๒) กำหนดตัวชี้วัดระดับกรม - ดำเนินการกำหนดตัวชี้วัดของเป้าประสงค์ทุกตัว พร้อมกับหน่วยงานระดับ สำนัก/กอง ที่รับผิดชอบในแต่ละเป้าประสงค์ ดังตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ ตัวชี้วัดของเป้าประสงค์ และหน่วยงานรับผิดชอบ

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดกรมฯ	หน่วยงานรับผิดชอบ
มิติที่ ๑ มิติด้านประสิทธิผล		
๑.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินเพื่อการวางแผนพัฒนาในพื้นที่	พด._๑ ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน (ตำบล/ลุ่มน้ำสาขา/ชนิดพืช)	สสม. สวด. สสว. สพข.
๑.๒ ส่งเสริมเกษตรกรการผลิตตามความเหมาะสมของดิน	พด._๒ ร้อยละของความสำเร็จในการที่เกษตรกรมีการผลิตตามแผนการใช้ที่ดิน	สสว. สพข.
๑.๓ พื้นที่เกษตรได้รับการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	พด._๓ พื้นที่เกษตรได้รับการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	สสว. สพข.
๑.๔ พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงดิน	พด._๔ พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรดิน	สวด. สวพ. สพข.
๑.๕ พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมการพัฒนาที่ดิน	พด._๕ ร้อยละของความสำเร็จในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมการพัฒนาที่ดิน	กผง. สวจ. สวด. สวพ. สสว. สพข.
๑.๖ เกษตรกรนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์	พด._๖ ร้อยละของความสำเร็จในการพัฒนาเกษตรกรแล้วมีการนำเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์	สสว. สพข.
๑.๗ สร้างและพัฒนาต่อยอดภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดินเข้มแข็งและยั่งยืน	พด._๗ ร้อยละของความสำเร็จในการสร้างและพัฒนาต่อยอดภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดินเข้มแข็งและยั่งยืน	สวจ. สสว. สพข.
๑.๘ ภารกิจหลักของหน่วยงานสนับสนุนในการผลักดันให้บรรลุประสิทธิผล	พด._๘ ระดับความสำเร็จในการผลักดันยุทธศาสตร์ให้บรรลุประสิทธิผลของหน่วยงานสนับสนุน	ตสน. กพร. สลก. กกจ. กค. กผง. ศสท.
มิติที่ ๒ มิติด้านคุณภาพการให้บริการ		
๒.๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน	พด._๙ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดิน (ตำบล/ลุ่มน้ำสาขา/ชนิดพืช) ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมไม่น้อยกว่าในระดับที่สอง (มีอยู่ ๕ ระดับ)	สสว. สพข.

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดกรมฯ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
มิติที่ ๒ มิติด้านคุณภาพการให้บริการ		
๒.๒ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ	พด._๑๐ ร้อยละของเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ	สวพ. สสว. สพข.
๒.๓ ความพึงพอใจ/ยอมรับต่อผลงานวิจัย/เทคโนโลยี/อนุรักษ์ดินและน้ำ/การให้บริการของหน่วยงานสนับสนุน	พด._๑๑ ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ตสน. กพร. สลก. กกจ. กค. กผง. ศสท. สสผ. สวจ. สวด. สวพ. สสว. สปข.
๒.๔ ส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาที่ดินให้มีศักยภาพ	พด._๑๒ ร้อยละของความสำเร็จในการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาที่ดินให้มีศักยภาพ	สสว. สปข.
๒.๕ เครือข่ายพัฒนาที่ดินพึงพอใจในการส่งเสริม	พด._๑๓ ร้อยละของระดับความพึงพอใจของหมอดินอาสา/เครือข่ายพัฒนาที่ดินต่อวิธีการส่งเสริมงานพัฒนาที่ดินของกรมฯ	สปข.
มิติที่ ๓ มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ		
๓.๑ พัฒนาข้อมูลในเชิงพื้นที่	พด._๑๔ ร้อยละความสำเร็จในการจัดทำ/ปรับปรุงฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและทันสมัย	ศสท. สสผ. สสว. สปข.
๓.๒ พัฒนาระบบการผลักดันแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ	พด._๑๕ ร้อยละของความสำเร็จในการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลไปสู่การปฏิบัติ	สสว. สปข.
๓.๓ พัฒนาระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงบำรุงดิน	พด._๑๖ ระดับความสำเร็จของพัฒนาระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงบำรุงดิน	กผง. สวจ. สปข.
๓.๔ พัฒนาระบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม/เครือข่าย	พด._๑๗ ร้อยละของความสำเร็จของโครงการวิจัยที่ดำเนินการร่วมกันอย่างน้อย ๒ หน่วยงานขึ้นไป	สวจ. สวด. สสว.
๓.๕ พัฒนาระบบการถ่ายทอด/สื่อสาร	พด._๑๘ ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบถ่ายทอด/สื่อสาร	สลก. ศสท.
๓.๖ บริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างมีบูรณาการ	พด._๑๙ ร้อยละความสำเร็จในการบริหารแผนงาน/งบประมาณอย่างมีบูรณาการ	ตสน. กพร. สลก. กกจ. กค. กผง. ศสท. สสผ. สวจ. สวด. สวพ. สสว. สปข.

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดกรมฯ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
มิตินี้ ๓ มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ		
๓.๗ การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์/เทคโนโลยี	พด._๒๐ ระดับความสำเร็จในการสนับสนุน เครื่องมือ/เทคโนโลยี	กค. ศสท. สวด. สวพ.
๓.๘ สร้างและพัฒนาระบบติดตาม และประเมินผล	พด._๒๑ ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบ การติดตามและประเมินผล	ตสน. กพร. กค.
๓.๙ มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน	พด._๒๒ ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ/ ปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานของกรมพัฒนาที่ดิน ที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด	ตสน. กพร. สลก. กกจ. กค. กผง. ศสท. สสผ. สวจ. สวด. สวพ. สสว. สพข.
มิตินี้ ๔ มิติด้านการพัฒนาองค์กร		
๔.๑ พัฒนาการบริหารทรัพยากร บุคคล	พด._๒๓ ระดับความสำเร็จของการพัฒนา สมรรถนะของบุคลากร	ตสน. กพร. สลก. กกจ. กค. กผง. ศสท. สสผ. สวจ. สวด. สวพ. สสว. สพข.
๔.๒ พัฒนาระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ	พด._๒๔ ระดับความสำเร็จของการพัฒนา ปรับปรุงวัฒนธรรมองค์กร	ตสน. กพร. สลก. กกจ. กค. กผง. ศสท. สสผ. สวจ. สวด. สวพ. สสว. สพข.
๔.๓ พัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและฐานข้อมูล	พด._๒๕ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล	ตสน. กพร. สลก. กกจ. กค. กผง. ศสท. สสผ. สวจ. สวด. สวพ. สสว. สพข.

๘.๒ ถ่ายทอดลงสู่ระดับสำนัก/กอง

๑) จัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ระดับสำนัก/กอง โดยพิจารณาจากเป้าประสงค์ที่สำนัก/กองนั้นเป็นผู้รับผิดชอบให้คงเป้าประสงค์นั้นไว้ ส่วนเป้าประสงค์ที่ไม่เกี่ยวข้องให้ตัดทิ้ง แล้วปรับเป้าประสงค์ที่คงไว้ให้อยู่ในระดับสำนัก/กอง ยกเว้นเป้าประสงค์นั้นมีสำนัก/กองเดียวรับผิดชอบให้กำหนดเป้าประสงค์ดังกล่าวเป็นของหน่วยงานได้เลย

๒) กำหนดตัวชี้วัดระดับสำนัก/กอง โดยพิจารณาเป็น ๒ ส่วนคือ

๒.๑) ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ – ดำเนินการกำหนดตัวชี้วัดของเป้าประสงค์ทุกตัวที่หน่วยงานรับผิดชอบ

๒.๒) ตัวชี้วัดตามภารกิจของสำนัก/กอง และกลุ่ม/ฝ่าย – พิจารณาจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของแต่ละสำนัก/กอง และกลุ่มฝ่าย กำหนดเป็นกิจกรรมหลักและผลลัพธ์จากกิจกรรมหลัก และกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละกิจกรรมหลักนั้น

๓) กำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดตามเกณฑ์ที่กำหนด

๘.๓ ถ่ายทอดลงสู่ระดับกลุ่ม/ฝ่าย

กำหนดเป้าประสงค์และตัวชี้วัดของกลุ่ม/ฝ่าย โดยกำหนดกลุ่ม/ฝ่ายที่รับผิดชอบแต่ละตัวชี้วัดของกอง/สำนัก ซึ่งหนึ่งตัวชี้วัดของกอง/สำนัก สามารถมีกลุ่ม/ฝ่ายรับผิดชอบได้มากกว่าหนึ่งกลุ่ม/ฝ่าย จากนั้นให้กลุ่ม/ฝ่ายนั้นคงเป้าประสงค์และตัวชี้วัดที่รับผิดชอบไว้ และปรับเป้าประสงค์และตัวชี้วัดให้อยู่ในระดับที่กลุ่ม/ฝ่ายรับผิดชอบ กรณีกลุ่ม/ฝ่ายใดรับผิดชอบตัวชี้วัดกอง/สำนักโดยตรงให้ใช้ตัวเดียวกับกอง/สำนักได้เลย และพิจารณาตัวชี้วัดให้ครอบคลุมภารกิจตามกฎหมายของกลุ่ม/ฝ่าย พร้อมทั้งกำหนดรหัสตัวชี้วัดและน้ำหนักตามความเหมาะสม โดยผลรวมน้ำหนักเท่ากับ ๑๐๐

๘.๔ ถ่ายทอดลงสู่ระดับบุคคล

กำหนดตัวชี้วัดของบุคคล โดยกำหนดผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดของกลุ่ม/ฝ่าย ซึ่งหนึ่งตัวชี้วัดของกลุ่ม/ฝ่าย สามารถมีบุคคลรับผิดชอบได้มากกว่า ๑ คน จากนั้นให้บุคคลนั้นคงตัวชี้วัดที่รับมาจากกลุ่ม/ฝ่ายไว้ และพิจารณาตัวชี้วัดที่รับมาจากกลุ่ม/ฝ่ายว่าครอบคลุมภารกิจตนเองแล้วหรือยัง หากยังให้พิจารณาจากภารกิจที่ตนเองรับผิดชอบแล้วกำหนดตัวชี้วัดเพิ่มเติม โดยกำหนดรหัสและน้ำหนักตัวชี้วัดตามความเหมาะสม โดยผลรวมน้ำหนักเท่ากับ ๑๐๐

พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต
ในทิศทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

